

(5) کتاب الصلاة (بهشی نویش)

(1) دهستیگردنی بانگدان

188. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (y) أَنَّهُ قَالَ: كَانَ الْمُسْلِمُونَ حِينَ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ جُتِمَعُونَ فَيَتَحَيَّنُونَ الصَّلَوَاتِ، وَلَيْسَ يُنَادِي بِهَا أَحَدٌ، فَتَكَلَّمُوا يَوْمًا فِي ذَلِكَ، نَقَالَ بَعْضُهُمْ: اتَّخَذُوا نَاقُوسًا مِثْلَ نَاقُوسِ النَّصَارَى، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: قَرْنَا مِثْلَ نُرْنِ الْيَهُودِ، فَقَالَ عُمَرُ (t): أَوْلَا تَتَّبِعُونَ رَجُلًا يُنَادِي بِالصَّلَاةِ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((يَا بِلَالُ، قُمْ فَنادِ بِالصَّلَاةِ)). [بخاري/الاذان/ 579]

(عبدالله) کوپی (عمر) (t) دهلی: له کاتیگا موسلمانان هاتن بو مه دینه کؤده بوونه وهو کاتی نویشان دهخه ملاند، کهس بانگی نه دهدا، روژیکیان باسی نه وه بیان کرد، هه ندیکیان وتیان: بازه نگیکی وه کوزنگی گا وره کان دابننن، هه ندیکي تریان وتیان: کهرهنایهک وهکو کهرهنای جولکه دابننن، عمر (E) یتي: نهی بو پیاویک نانین بانگ بدات بو نویش. پیغه مبه (E) فه رموی: (نهی بلال ههسته بانگ بده بو نویش)

(2) چوئیتی بانگدان

189. عَنْ أَبِي مَحْدُورَةَ (t): أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ (E) عَلَّمَهُ هَذَا الْأَذَانَ: ((اللَّهُ أَكْبَرُ لِلَّهِ أَكْبَرُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، ثُمَّ يَعُودُ فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، مَرَّتَيْنِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ - مَرَّتَيْنِ - حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ - مَرَّتَيْنِ -)) زَادَ إِسْحَاقُ - يَعْنِي ابْنَ بَرَاهِيمَ - ((اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)).

(ابو مخدومه) دهلی: پیغه مبه ری خوا (E) شه بانگهی فیگردم: (الله اکبر لله اکبر اشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله، اشهد ان محمد رسول الله، ثم يعود فيقول: اشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله، اشهد ان محمد رسول الله، مرتين، حي على الصلاة - مرتين - حي على الفلاح - مرتين -) زاد اسحاق - يعني ابن براهيم - (الله اكبر الله اكبر، لا اله الا الله).

(3) بانگدان جوتهو قامه تیش تاک

190. عَنْ أَنَسٍ (t) قَالَ: أَمَرَ بِلَالٌ أَنْ يَشْنَعَ الْأَذَانَ، وَيُوتِرَ الْإِقَامَةَ، زَادَ يَحْيَى فِي حَدِيثِهِ عَنِ ابْنِ عُليَّةَ: فَحَدَّثْتُ بِهِ أَيُّوبَ، فَقَالَ: ﴿إِنَّا الْإِقَامَةَ﴾. [بخاري/ الاذان / 582]

(انس) (e) دهلی: فه مانکرا به (بیلال) که بانگدان به جوت بلیت قامه تیش به تاک یه حیا ﴿له ریوایه ته که یدا﴾ له (ابن علیه) وه نه مهی بؤ زیاد کرد: نه مه م بؤ ایوب) گپرایه وه وتی: بیجگه له قامهت ﴿واته رستهی قد قامت الصلاه - ووجار دهیوت﴾.

(4) دانانی دوو بانگبیژ

191. عَنْ ابْنِ عُمَرَ (t) قَالَ: كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ (e) مُؤَدَّتَانِ: بِلَالٌ، وَابْنُ أُمِّ كَثُومٍ الْأَعْمَى.

(ابن عمر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) دوو بانگبیژی هه بوو: (بیلال) و) بن ام مکتوم) ی نابینا.

(5) دانانی بانگبیژی نابینا

192. عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: كَانَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ يُؤَدِّنُ لِرَسُولِ اللَّهِ (e) وَهُوَ عَمَى.

(عائشه) (t) دهلی: (ابن ام مکتوم) بانگی دهدا بؤ پیغه مبهری خوا کویریش بوو.

(6) خیری بانگدان

193. عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَغْيِرُ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ، كَانَ يَسْتَمِعُ الْأَذَانَ، فَإِنْ سَمِعَ أَذَانًا أَمْسَكَ، وَإِلَّا أَغَارَ، فَسَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: اللَّهُ كَبِيرُ اللَّهِ أَكْبَرُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((عَلَى الْفَطْرَةِ)). ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((خَرَجْتَ مِنَ النَّارِ)). نَحْظَرُوا فَإِذَا هُوَ رَاعِي مَعْزَى.

(انس) کوری (مالک) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) له گهل به ره به یاندا میژشی دهبده [سه ر دوزمن]، گوی بیستی بانگ دهیو، نه گهر گوی له بانگ بوایا راده وه سستا، نه گهرنا هیژشی ده کرد، گوی لی بوو، پیوایک دهیوت: الله کبر الله اکبر ، پیغه مبهر (e) فه رموی: ((له سه ر سروشتی پاک)) ئینجا وتی:

شهد ان لا اله الا الله ، اشهد ان لا اله الا الله ، پیغه مبهری خوا (E) فهرموی:
(لهناگر دهر بار زیوویت) که سهیریان کرد ده بینن شوانیکی بزنه.

194- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (T): أَنَّ النَّبِيَّ (E) قَالَ: ((إِذَا تُودِيَ لِلصَّلَاةِ أَدْبَرَ لِشَيْطَانٍ لَهُ ضُرَاطٌ، حَتَّى لَا يَسْمَعَ التَّائِدِينَ، فَإِذَا قُضِيَ التَّائِدِينَ أَقْبَلَ، حَتَّى إِذَا تُوبَ بِالصَّلَاةِ أَدْبَرَ، حَتَّى إِذَا قُضِيَ التَّنْوِيبُ أَقْبَلَ، حَتَّى يَخْطُرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ بِقَوْلٍ لَهُ: اذْكُرْ كَذَا، وَاذْكُرْ كَذَا، لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ مِنْ قَبْلُ، حَتَّى يَظَلَّ الرَّجُلُ مَا بَدَّرِي كَمْ صَلَّى)). [بخاری/ الاذان / فضل التاڊین/ 583]

(ابوهریره) (T) دهلی: پیغه مبهر (E) فهرموی: ((نهگهر بانگ درا بو نویر شهیتان هه لدیت و تر لیدهدات بو نهوهی بانگهکه نه بیستی، کاتی بانگهکه ته او دهییت، دیته وه هه تا قامهت ده کریت نینجا هه لدیته وه، کاتی قامهت ته او دهییت، دیته وه بو نهوهی دالغه بو نویرگه ره که دروست بکات، پیی ده لیت: یادی نه مه وه [شتی وا که پیشتر له یادیانه بو] تاوا له کابرا ده کات نازانی چه ند رکاتی کردوه)).

(7) خیری بانگبیران

195- عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ (Y)، فَجَاءَهُ لِمُؤَدِّنٍ يَدْعُوهُ إِلَى الصَّلَاةِ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (E) يَقُولُ: ((الْمُؤَدِّنُونَ أَطْوَلُ النَّاسِ أَعْنَاقًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ)).

(عیسی) کوری (طلحه) دهلی: من له لای (معاویه) کوری (ابی سفیان) بوم بانگبیره که هات بانگی دا بو نویرکردن، معاویه وتی: له پیغه مبهری خوا (E) بیستوه ده یفه رمو: ((بانگبیران له روژی قیامه تدا گهر دنیان له هه موو که سه برتره)).

(8) وه لامدان هوهی بانگبیر

196- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ (Y): أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ (E) يَقُولُ: ((إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَدِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ، ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا. ثُمَّ سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ، فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ، لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِلْعَبْدِ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ، فَمَنْ سَأَلَ لِي لَوْسِيلَةَ حَلَّتْ عَلَيْهِ الشَّفَاعَةُ)).

(عبدالله) كورى (عمرو) كورى (عاص) (t) گویى له پیغه مبه (t) بووه نهرموويه تی: ((نهگهر گویتان له بانگبیژبوو، نهوچی دهلیت نیووش وابلین ئینجا سلوات له سهر من بدن، چونکه نهوهی سلوات له سهر من بدات خوی گهره دهجار سلواتی له سهر ده دات، ئینجا داواى پله وپایه ی بهرزم بۆیکه له خوا، نهو پله بهرزه پله یه که له بهه شتا دهست کهس ناکه ویت یه که بنده له بنده کانی خوا نه بییت، داواکارم نهو که سهش من بم ، نهوهی داواى ره سیلهم له خوا بۆ بکات شیواى شه فاعه تم ده بییت).

(9) خیری وهلام دانه وهی بانگ

197. عن عمر بن الخطاب (t) قال: قال رسول الله (e): ((إِذَا قَالَ الْمُؤَدِّنُ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، فَقَالَ أَحَدُكُمْ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، ثُمَّ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مِنْ تَلْبِهِ، دَخَلَ الْجَنَّةَ)).

(عمر) كورى (خطاب) (t) دهلی: پیغه مبه ری خوا (e) فهرموويه تی: ((نهگهر بانگبیژ وتی: الله اكبر الله اكبر یه کیكتان وتی: الله اكبر الله اكبر ، ئینجا وتی: شهد ان لا اله الا الله نهویش وتی: اشهد ان لا اله الا الله ، ئینجا وتی: اشهد ان محمدا رسول الله ، نهویش وتی: اشهد ان محمدا رسول الله ئینجا وتی: حى على الصلاة ، نهویش وتی: لا حول ولا قوه الا بالله ، ئینجا وتی (حى على الفلاح) نهویش وتی (لا حول ولا قوه الا بالله) ئینجا وتی: الله اكبر الله اكبر نهویش وتی: الله اكبر الله اكبر ، ئینجا وتی: لا اله الا الله ، نهویش وتی: لا اله الا الله ، له دلیه وه وتبییتی دهچیته بهه شت)).

198. عن سعد بن أبي وقاص (t)، عن رسول الله (e) أَنَّهُ قَالَ: ((مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَدِّنَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيَتْ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَيَا لِسَلَامٍ دِينًا، غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ)).

(سعد) كورى (ابى وقاص) (t) دهلی: پیغه مبه ره فرموويه تی: ((نهوهی سه کاتیكا گویى له بانگ ده بییت بلیت: شایه تی ده دم که خواتاک و ته نیایه و

شهریکی نیه و موحه مه د به نده و ره وانه کراوی شه وه، رازیم خوا په روه ردگارم بیت و موحه مه دیش ره وانه کراو نیسلا میش نایین، شه وه خوا له گونا هه کانی خوش ده بیت).

(10) فه رزیوونی نویژ

199- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: نُهِينَا أَنْ نَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) عَنْ شَيْءٍ، نَكَانَ يُعْجِبُنَا أَنْ يَجِيءَ الرَّجُلُ - مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ - الْعَاقِلُ، فَيَسْأَلُهُ وَنَحْنُ نَسْمَعُ، نَجَاءَ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَتَانَا رَسُولُكَ، فَرَعَمَ لَنَا أَنْكَ تَرَعُمُ أَنْ لِلَّهِ أَرْسَلَكَ؟ قَالَ: ((صَدَقَ)). قَالَ: فَمَنْ خَلَقَ السَّمَاءَ؟ قَالَ: ((اللَّهُ)) قَالَ: فَمَنْ خَلَقَ الْأَرْضَ؟ قَالَ: ((اللَّهُ)) قَالَ: فَمَنْ نَصَبَ هَذِهِ الْجِبَالَ، وَجَعَلَ فِيهَا مَا جَعَلَ، نَالَ: ((اللَّهُ)). قَالَ: فَبِالَّذِي خَلَقَ السَّمَاءَ وَخَلَقَ الْأَرْضَ وَنَصَبَ هَذِهِ الْجِبَالَ، أَلَلَّهُ رَسَلَكَ؟ قَالَ: ((نَعَمْ)). قَالَ: وَرَعَمَ رَسُولُكَ: أَنْ عَلَيْنَا حَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي يَوْمِنَا لِيَلْتَنَّا؟ قَالَ: ((صَدَقَ)). قَالَ: فَبِالَّذِي أَرْسَلَكَ، أَلَلَّهُ أَمَرَكَ بِهَذَا، قَالَ: ((نَعَمْ)). قَالَ: وَرَعَمَ رَسُولُكَ: أَنْ عَلَيْنَا زَكَاةً فِي أَمْوَالِنَا؟ قَالَ: ((صَدَقَ)). قَالَ: فَبِالَّذِي أَرْسَلَكَ، أَلَلَّهُ أَمَرَكَ بِهَذَا؟ قَالَ: ((نَعَمْ)). قَالَ: فَبِالَّذِي أَرْسَلَكَ، أَلَلَّهُ أَمَرَكَ بِهَذَا؟ قَالَ: ((نَعَمْ)). قَالَ: وَرَعَمَ رَسُولُكَ: أَنْ عَلَيْنَا حَجَّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا؟ قَالَ: ((صَدَقَ)). ثُمَّ وَلَّى، قَالَ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَأَزِيدَنَّ عَلَيْهِنَّ وَلَأَنْقُصَنَّ مِنْهُنَّ. فَقَالَ النَّبِيُّ (ﷺ): ((لئن صدقَ لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ)).

(انس) کوپی (مالک) (t) ده لئی: ریمان نه ده درا پرسیار له پیغه مبه ری خوا (e) بکهین، هه ر بویه هه زمان ده کرد، پیاویکی - ده شته کی - ژیر بیت و برسپاری لی بکات و نیمه ش گوی بگرین، له وکاته دا پیاویکی ده شته کی هات ، رتی: نهی موحه مه د نیراوه که هات بولامان پیی و تین گواپا تو ده لئی: خوا نوی کردووه به پیغه مبه ر؟ فه رمووی: ((راستی و تووه)). وتی: ده باشه کی ناسمانی دروست کردووه؟ فه رمووی: ((خوا)) وتی: نهی کی زه وی روست کردووه فه رمووی: ((خوا)). وتی: نهی کی نه م شاخانه ی داناوه له رچیشی ویستووه تیا دروست کردووه؟ فه رمووی: ((خوا)) نینجا وتی: سه روه ها نیراوه که هت ده لئی گواپا نیمه له شه وو روژیکماندا پینج نویژمان هه سه ره، فه رمووی: ((راست ده کات)) وتی: ده توو شه وه ی تووی نار دووه نایا خوا

نهرمانی نهوهی پیکردووی؟ فهرمووی: ((بهلی)) وتی: نیراوهکته دهلی گویا
 هکاتی سامانهکانمان لهسهره؟ فهرمووی: ((راستی وتوه)) وتی: دهتوو نهو
 کهسهی توئی ناردووه نایا خوا فهرمانی نهوهی پیکردووی؟ فهرمووی: ((بهلی))
 تی: نیراوهکته دهلی گویا: لهسالهکهماندا روژووی مانگی رهمنانمان
 هسهره؟ فهرمووی: ((راستی وتوه)) وتی: دهتوو نهوکهسهی توئی ناردووه
 نایا خوا فهرمانی نهوهی پیکردووی؟ فهرمووی: ((بهلی)). وتی: ههروهه
 نیراوهکته دهلی کهگویا: ئیمه نهوانهمان کهلهتوانایاندا ههیه حهجی مالی
 خویان لهسهره؟ فهرمووی: ((راستی وتوه)) ئینجا پشتی ههکردوو وتی:
 سویند بهوهی بههق توئی ناردووه نهلییان زیاد دهکهم نهلییان کهم دهکهم.
 پیغهمبهر (فهرمووی: ((ئهگهر راست بکات دهچیته بهههشت)).

(11) فه رزبوونی نویژ دوورکات دوو رکات

200_ عَنْ عَائِشَةَ (y): أَنَّ الصَّلَاةَ أَوْلَ مَا فُرِضَتْ رَكَعَتَيْنِ، فَأَقْرَبَتْ صَلَاةَ
 لِسْفَرٍ، وَأَتَمَّتْ صَلَاةَ الْحَضَرِ. قَالَ الرَّهْرِيُّ: فَقُلْتُ لِعُرْوَةَ: مَا بَالُ عَائِشَةَ تُنِمُّ فِي
 لِسْفَرٍ؟ قَالَ: إِنَّهَا تَأْوَلَّتْ كَمَا تَأْوَلُّ عُثْمَانُ. [بخاري / تقصير الصلاة / يقصر اذا خرج
 بن موضعه/1040]

عائشه (ر.ض) دهلی: یهکهمجار که نویژ فه رزکرا دوورکات بوو، پاشان
 نویژی سهفهر مایهوه بهدوورکات و، نویژی نیشتهجی بهتهواو دانرا (زهری)
 دهلی: به (عروه) م وت: بوچی عائشه لهسهفهردا نویژی تهواو دهکات؟ وتی: نهو
 دهکو عوسمان تهئویلی کردووه. [که ههردوکیان دروسته].

(12) پینج نویژهکه که فارهتن بو گوناھی نیوانیان

201_ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((الصَّلَاةُ الْخَمْسُ،
 الْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا لَمْ تُغَشَّ الْكِبَائِرُ)). وفي الرواية:
 ((وَرَمَضَانَ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا اجْتَنِبْتَ الْكِبَائِرَ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغهمبهری خوا (W) فهرمووی: ((پینج نویژهکهوه
 جومعه بو جومعه که فارهتن بو نیوانهکانیان، بهومهرجهی گوناھی گهوره
 نهکرای)). لهریوایه تیکیشا: ((رهمنانیش که فارهتی نیوانیان ئهگهر دووره
 بهریزی لهگوناها گهورهکان کرابیت)).

(13) نوویژ نه کردن کوفره

202. عن جَابِر (t) قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (e) يَقُولُ: ((إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ لَشْرِكِ وَالْكَفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ)).

(جابر) (t) دهلی: بیستومه له پیغه مبهری خوا (W) فهرموویه تی: (له نیوان مروؤو هاوهل بو خوا بریاردان و کوفردا نوویژنه کردنه)).

(14) کۆکه ره وهی کاته کان

203. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عَمْرٍو (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((وَقْتُ الظُّهْرِ إِذَا أَلَّتِ الشَّمْسُ وَكَانَ ظِلُّ الرَّجُلِ كَطَوَلِهِ، مَا لَمْ يَحْضُرِ الْعَصْرُ. وَوَقْتُ الْعَصْرِ مَا لَمْ تُصْفِرْ الشَّمْسُ، وَوَقْتُ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ مَا لَمْ يَغِبِ الشَّفَقُ، وَوَقْتُ صَلَاةِ الْعِشَاءِ لَى نِصْفِ اللَّيْلِ الْأَوْسَطِ، وَوَقْتُ صَلَاةِ الصُّبْحِ مِنْ طُلُوعِ الْفَجْرِ مَا لَمْ تَطْلُعْ لَشَّمْسُ، فَإِذَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ فَأَمْسِكْ عَنِ الصَّلَاةِ، فَإِنَّهَا تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ)).

(عبدالله کوپی (عمرو) کوپی (عاص) (رضی لله عنهما) دهلی: پیغه مبهری خوا (W) فهرمووی: ((کاتی نیوهرو کاتیکه خوور بترازی له ناوهراستی ناسمان و سینهری هه موو که سیک به قهه دریزی خووی لی بییت، مادام عهسر نه هاتیبیت. کاتی عهسریش هه تا بهر له خوور زهرد هه لگه پان، کاتی نوویژی شیوانیش هه تا نیونی روناکیی ناسو، کاتی نوویژی خه وتنیش هه تا نیوهی شهو، کاتی نوویژی به یانیش، له بهر به یانه وه هه تا پیش خوور که وتن، هه رکاتی خوور هه لهات دهست بگرنه وه له نوویژ، چونکه له نیوان دوو شاخی شهیتاندا هه لدیت)).

204. عن أَبِي مُوسَى الأشعري (t)، عن رسول الله (e): أَنَّهُ أَتَاهُ سَائِلٌ بِسَأَلِهِ عَنِ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ شَيْئًا، قَالَ: فَأَمَرَ بِلَاةٍ فَأَقَامَ الْفَجْرَ حِينَ نُشِقَ الْفَجْرُ، وَالنَّاسُ لَا يَكَادُ يَعْرِفُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا، ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ بِالظُّهْرِ حِينَ أَلَّتِ الشَّمْسُ، وَالْقَائِلُ يَقُولُ: قَدْ انْتَصَفَ النَّهَارُ، وَهُوَ كَانَ أَعْلَمَ مِنْهُمْ، ثُمَّ أَمَرَهُ نَاقِمًا بِالْعَصْرِ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةٌ، ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ بِالْمَغْرِبِ حِينَ وَقَعَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ مَرَهُ فَأَقَامَ الْعِشَاءَ حِينَ غَابَ الشَّفَقُ، ثُمَّ أَحْرَأَ الْفَجْرَ مِنَ الْعَدِّ حَتَّى انْصَرَفَ مِنْهَا الْقَائِلُ يَقُولُ: قَدْ طَلَعَتِ الشَّمْسُ أَوْ كَادَتْ، ثُمَّ أَحْرَأَ الظُّهْرَ حَتَّى كَانَ قَرِيبًا مِنْ رَقَّتِ الْعَصْرِ بِالْأَمْسِ، ثُمَّ أَحْرَأَ الْعَصْرَ حَتَّى انْصَرَفَ مِنْهَا وَالْقَائِلُ يَقُولُ: قَدْ

حَمَرَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ أَحْرَأَ الْمَغْرِبَ حَتَّى كَانَ عِنْدَ سُقُوطِ الشَّفَقِ، ثُمَّ أَحْرَأَ الْعِشَاءَ حَتَّى كَانَ ثُلُثَ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ أَصْبَحَ، فَدَعَا السَّائِلَ، فَقَالَ: ((الْوَقْتُ بَيْنَ هَذَيْنِ)).
 (ابو موسی الاشعری) له پیغه مبهری خواوه (W) بۆمان ده گپریته وه ده لئی: برسپار که ریگ هات له باره ی کاته کانی نوویژ وه پرسپاری لی کرد، هیچ وه لامی نه دایه وه ده لئی: فرمانی کرد به بیلال بانگی به یانی دا، کاتی به ره به یان هه لئهات میشتا خه لک یه کتریان نه دهناسیه وه، پاشان فرمانی پی کرد بانگی نیوه پوی دا کاتی خورتازا [له ناوه پرستی ناسمان لایدا] هه موو که سه دهیوت به راستی روژ نیوه بووه، نهو خویشی زاناتبوو، ئینجا کاتی خوردا که وت فرمانی پی کرد بانگی دا بو شیوان، پاشان کاتی ناسو ونبوو فرمانی پی کرد بانگی دا بو خه وتنان، ئینجا به به یانی روژی داها تووی دواخست هه تا کاته که ی تیپه پری، تا قسه که ریگ دهیوت خورکه وتوو، یا خه ریکه بکه ویت، پاشان نیوه پوی دواخست تا نزیک بوویه وه له کاتی عه سری دوینی، پاشان عه سری دواخست تا کاته که ی تیپه پری و قسه که ره دهیوت: خور سوور هه لگه راوه، ئینجا شیوانی دواخست هه تا که یشتنه که وتنی ناسو، پاشان خه وتنانی دواخست هه تا سییه کی یه که می شهو رویشت، ئینجا به یانی کرده وه، پاشان برسپار که ری بانگ کردوو فرمانی: ((کات له نیوان نهو دوانه دایه)).

(15) به تاریکی نوویژ به یانی کردن

205_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: لَمَّا قَدِمَ الْحَجَّاجُ الْمَدِيْنَةَ، فَسَأَلْنَا جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) يُصَلِّي الظُّهْرَ بِالْحَاجِرَةِ، وَالْعَصْرَ وَالشَّمْسُ نَقِيَّةً، وَالْمَغْرِبَ إِذَا وَجِبَتْ، وَالْعِشَاءَ أَحْيَانًا يُؤَخَّرُهَا وَأَحْيَانًا يُعَجِّلُ، كَانَ إِذَا رَأَاهُمْ نَدُّ اجْتَمَعُوا عَجَلًا، وَإِذَا رَأَاهُمْ قَدْ أَبْطَأُوا أَحْرَأَ، وَالصُّبْحَ - كَأَنَّهُمْ - أَوْ قَالَ - كَانَ لِنَبِيِّ (ﷺ) يُصَلِّيهَا بِغُلَسٍ. [بخاری/ حاشیه مواقیت الصلاة/ 535]

(محمد) کوری (عمرو) ده لئی: کاتی حاجیه کان گه یشتنه مه دینه، پرسپارمان کرد له (جابر) کوری (عبدالله) شه ویش وتی: پیغه مبهری خوا (W) نوویژ نیوه پوی له گه رمای نیوه پوی دا ده کرد نوویژ عه سریشی ده کرد که هیشتا خور وون بوو، شیوانیش هه رکاتی خورئا وایوو، خه وتنانیش جار جار دوی ده خست و جار جاریش زووده ی کرد: هه رکاتی ده بیینی کۆبوونه ته وه په له ی

دهکرد) نه گهر نهوان دوايکه وتنايه نه ميش دواي دهخست. به يانيش [به تاريخي دهيکرد] يا راوي دهلی: پیغه مبهه (W) به تاريخي دهيکرد.

(16) پاريزگاري له نويزي به ياني و عه سر

206. عن أبي بكر بن عمارة بن ربيعة عن أبيه قال: سمعت رسول الله (ع) يقول: ((لن يليج النار أحد صلى قبل طلوع الشمس، وقبل غروبها)) يعني الفجر العصر، فقال له رجل من أهل البصرة: أنت سمعت هذا من رسول الله (ع)؟ قال: نعم، قال الرجل: وأنا أشهد أنني سمعته من رسول الله (ع)، سمعته أدناي، وعاه قلبي.

(ابوبکر کوری) (عماره) کوری (روبييه) له باوکیه وه ده گيریته وه دهلی: بیستومه له پیغه مبهه ری خوا (W) دهیغه رموو: ((ناگر بهر نه وکسه ناکه ویت که نويزی پیش خوړکه وتن و پیش خوړ نیشن بکات)).

واته: نويزی به ياني و عه سر، پياویکی خه لکی به سره پیی وت: نایا تو له مهت له پیغه مبهه ری خوا (W) بیستوه؟ وتی: به لی، پیاوه که وتی: منیش شایه تی ددهم منیش نه مه له پیغه مبهه ری خوا (W) بیستوه گوکیانم بیستویه تی، و، دلم تپی گه یشتوه.

207. عن أبي بكر بن أبي موسى الأشعري عن أبيه: أن رسول الله (ع) قال: ((من صلى البردين دخل الجنة)). ﴿بخاري/ مواقيت الصلاة/ 548﴾

(ابوبکر کوری) (ابو موسی الاشعری) له باوکیه وه ده گيریته وه: پیغه مبهه ری خوا (W) فه رموی: ((هه رکه س دو نويزی فینکی) واته به يانی و عه سر بکات ده چیته به هه شته وه)).

(17) ریگری له نويزکردن له کاتی هه لها تن و ناوا بوونی خوړدا:

208. عن عائشة (y) قالت: لم يدع رسول الله (ع) الرکعتين بعد العصر، قال: فقالت عائشة: قال رسول الله (ع): ((لا تتحرروا بصلاتكم طلوع الشمس لآ غروبها فتصلوا عند ذلك)).

عائشه (ر.ض) دهلی: پیغه مبهه ری خوا (W) ده ستبه رداري دورکاتی دواي مه سر نه ده بوو، راوي دهلی عائشه وتی: پیغه مبهه (W) فه رمویه تی: ((بو نويزکردنتان مه گه رین بو کاتی خوړه لاتن و خوړنا و ابوون و له وکاتانه دا نويز که ن)). [واته: له و دوو کاته دا نويزمه که ن].

(18) نوویژی نیوهرۆ له سه رهتای کاتدا

209_ عَنْ خَبَابٍ (t) قَالَ: أَتَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ (ع)، فَشَكُونَا إِلَيْهِ حَرًّا لِرَمَضَاءٍ، فَلَمْ يُشْكِنَا. قَالَ زُهَيْرٌ: قُلْتُ لِأَبِي إِسْحَقَ: أَفِي الظُّهْرِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ: فِي تَعْجِيلِهَا؟ قَالَ: نَعَمْ.

(خَبَاب) (t) ده‌لی: هاتینه خزمهت پیغه مبه‌ری (ع) سکا لمان له‌لا کرد ه‌گه رمی لمی [زهویه‌که] به‌لام سکا لکه‌ی وهرنه‌گرتین، (زهیر) وتی: به (ابی سحاق) م وت: ئایا مه‌به‌ست نیوهرۆ بوو وتی: به‌لی، وتم: ئایا مه‌به‌ست سه رهتای کاتی نیوهرۆ بوو؟ وتی به‌لی.

(19) به‌فینکی نوویژ کردن له‌کاتی گه‌رمادا

210_ عَنْ أَبِي ذَرٍّ (t) قَالَ: أَذِنَ مُؤَدِّنُ رَسُولِ اللَّهِ (ع) بِالظُّهْرِ، فَقَالَ النَّبِيُّ (ع): ((أَبْرِدُ أَبْرِدُ. أَوْ قَالَ: انْتَهَرِي، انْتَهَرِي)). وَقَالَ: ((إِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ، نِإِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا عَنِ الصَّلَاةِ)). قَالَ أَبُو ذَرٍّ: حَتَّى رَأَيْنَا فِيءَ التَّلْوْلِ. [بخاری / مواقيت الصلاة / الأبراد بالظهر في شدة الحر / 511]

(ابوذر) (t) ده‌لی: بانگبیزی پیغه مبه‌ری خوا (ع) بانگی نیوهرۆ دا، پیغه مبه‌ری (ع) فه‌رمووی: ((فینکی که فینکی که، یا فه‌رمووی: چاوه‌پێ بکه چاوه‌پێ بکه و فه‌رمووی: به‌هیزی تینی گه‌رما له‌ها لوی دۆزه‌خه، جا نه‌گه‌ر گه‌رما به‌تین بوو نوویژه‌کان بخه‌نه کاتی فینکی)). (ابوذر) ده‌لی: هه‌تا سیبه‌ری ئه‌ردۆلکه‌کانمان بینی.

(20) سه رهتای کاتی نوویژی عه‌سر

211_ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ع) كَانَ يُصَلِّي العَصْرَ بِالشَّمْسِ مُرْتَفِعَةً حَيْثُ، فَيَدَّهَبُ الدَّاهِبُ إِلَى العَوَالِي، فَيَأْتِي العَوَالِي وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةً. [بخاری / مواقيت الصلاة / وقت العصر / 525]

(انس) کوپی (مالک) (t) ده‌لی: پیغه مبه‌ری خوا (ع) نوویژی عه‌سری ه‌کردو خۆر به‌رزو به‌تین بوو ریبواریک ده‌چوو بۆ گونده‌کانی ده‌وری مه‌دینه، ه‌گه‌یشه‌ نه‌وی و هیشتا خۆر به‌رزده‌بوو.

212_ عَنِ العَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ: أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) فِي دَارِهِ بِالْبَصْرَةِ، حِينَ انْصَرَفَ مِنَ الظُّهْرِ، وَدَارُهُ بِجَنْبِ المَسْجِدِ، فَلَمَّا دَخَلْنَا عَلَيْهِ قَالَ: صَلَّيْتُمُ العَصْرَ؟ فَقُلْنَا لَهُ: إِنَّمَا انْصَرَفْنَا السَّاعَةَ مِنَ الظُّهْرِ، قَالَ: فَصَلُّوا العَصْرَ.

به شی نـویژ (5)

نَقَمْنَا فَصَلَّيْنَا، فَلَمَّا انْصَرَفْنَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ع) يَقُولُ: ((تِلْكَ صَلَاةُ لُمُفَاقٍ: يَجْلِسُ يَرْقُبُ الشَّمْسَ، حَتَّى إِذَا كَانَتْ بَيْنَ قَرْنِي الشَّيْطَانِ قَامَ فَتَقَرَّهَا رَبِّعًا، لَأَ يَذْكُرَ اللَّهُ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا)).

(علاء) کوپی (عبدالرحمن) دهلی: چۆته لای (انس) کوری (مالک) (t) هماله کهیدا له به سره له کاتیگا له نویژی نیوه پرو هاتوته دهره وه، مالیان هته نیشتی مرگه وته که دابوو، کاتی چووینه ژوره وه بو لای وتی: نایا نویژی مه سرتان کردوه؟ پیمان وت: نیمه نیستا له نویژی نیوه پرو هاتووینه دهره وه، تی: ده نویژی عه سر بکه ن، نیمه ش هه ستاین و نویژمان کرد، کاتی لای بوینه وه وتی: بیستومه له پیغه مبهری خوا (ع) فه رموویه تی: ((ئه وه نویژی وورووه! داده نیشی چاوه ری خورده کات، هه تا کاتی ده گاته نیوان ووشاخه که ی شهبان هه لدهستی و چوار دهنوک دهادت به زه ویدا، یادی خوی نیدا ناکات که نه بییت)).

(21) پاریزگاری له عه سرو ریگری له نویژ له دواپه وه

213. عَنْ أَبِي بَصْرَةَ الْغَفَارِيِّ (t) قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ (ع) الْعَصْرَ بِالْمُحَمَّصِ، فَقَالَ: ((إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةَ عَرَضَتْ عَلَيَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فَضَيَعُوهَا، فَمَنْ حَافِظَ عَلَيْهَا كَانَ لَهُ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ، وَلَا صَلَاةَ بَعْدَهَا حَتَّى يَطْلُعَ الشَّاهِدُ)). الشَّاهِدُ النَّجْمُ.

(ابو بصرة الغفاري) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (ع) له (مخص) نویژی مه سری پیکردین و فه رمووی: ((ئه م نویژه خرایه سه ر شه وانه ی له پییش نیوه دا بوون به لام زایه بیان کرد، که واته هه رکه س پاریزگاری بکات دوو جار یاداشتی نه یه، نویژیش له دواپه وه نییه هه تا هه ستیره هه لیدی)).

(22) هه ره شه له وکه سه ی نویژی عه سری ده چیت

214. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ع) قَالَ: ((الَّذِي تَفُوتُهُ صَلَاةُ لَعَصْرِ كَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ)). [بخاري / مواقيت الصلاة / 527]

(عبدالله) کوپی (عمر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (ع) فه رمووی: ((ئه وه ی نویژی عه سری ده چیت هه ره که وه وه وایه مال و خیزانی تالان کرابییت)).

(23) له باره ی نوژی ناوه نده وه (الوسطی)

215. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمَسْعُودِ (t) قَالَ: حَبَسَ الْمُشْرِكُونَ رَسُولَ اللَّهِ (ع) مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ، حَتَّى أَحْمَرَتِ الشَّمْسُ أَوْ اصْفَرَّتْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): (شَغَلُونَا عَنِ الصَّلَاةِ الْوُسْطَى صَلَاةِ الْعَصْرِ، مَا اللَّهُ أَجْوَأَهُمْ وَقُبُورُهُمْ نَارًا. أَوْ ﴿قَالَ﴾: حَشَا اللَّهُ أَجْوَأَهُمْ وَقُبُورُهُمْ نَارًا)). [أخرجه البخاري في الجهاد بان الدعاء بلى المشركين 2773]

(عبدالله) كوری (مسعود) (t) ده لی: موشریکه كان ریگه یان نه دا که پیغه مبه ر (ع) نوژی عه سر بکات، هه تا خۆر سووره له گه پرا یازهر دبوو، ئنجا پیغه مبه ر (ع) فه رموی: ((خه ریکیان کردین له نوژی ناوه راست، نوژی عه سر، خوای گه وه ناوسکیان و گۆره کانیان پر بکات له ناگر. [فه رموی] خوای گه وه ناوسکیان و گۆره کانیان به ناگر بنا خنی)).

(24) ریگری له نوژی کردنی دوا ی عه سرو دوا ی به یانی

216. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ع) نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرِبَ الشَّمْسُ، وَعَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ. (ابوهریره) (t) ده لی: پیغه مبه ری خوا (ع) ریگری کردوو له نوژی کردن هه دوا ی نوژی عه سر هه تا خۆر ئاوا ده بیئت. هه ره ها له نوژی کردن دوا ی نوژی به یانی هه تا خۆر هه لدیئت.

(25) سیکات هه یه نه نوژی تیاده کریت نه مردوی تیا ده نیژریت

217. عَنْ عَلِيِّ بْنِ رِيَّاحٍ قَالَ: سَمِعْتُ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرِ الْجُهَنِيِّ (t) يَقُولُ: ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ع) يَنْهَانَا أَنْ نُصَلِّيَ فِيهِنَّ أَوْ أَنْ نَقْبِرَ فِيهِنَّ مَوْتَانًا: حِينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ بَارِعَةً حَتَّى تَرْتَفِعَ، وَحِينَ يَقُومُ قَائِمِ الظَّهْرِ حَتَّى تَمِيلَ الشَّمْسُ، وَحِينَ تَصِيفُ الشَّمْسُ لِلْغُرُوبِ حَتَّى تَغْرُبَ.

(علی) کوری (ریاح) ده لی: له (عقبه) کوری (عامر الجهنی) م بیستوو (t) هه یوت: سیکات هه ن که پیغه مبه ری خوا (ع) ریگری لی ده کردین که نوژی نیدابکه یان یا مردوی تی دا بجه یه گۆر: کاتی خۆر هه لدیئت به ته واوی هه تا به رز هه بیته وه، کاتی له نیوه پۆدا به پیوه وه ستا و سیبه ری نامینی تا لاده دات، کاتی کیش خۆر لاره بیته وه بۆ ئاوا بوون هه تا ون ده بیئت.

(26) دوورکات دواى عهسر

218. عن أبي سلمة: أنه سأل عائشة (Y) عن السجدة التي اللتين كان رسول الله (E) يصليهما بعد العصر؟ فقالت: كان يصليهما قبل العصر، ثم إنه شغل مئهما، أو نسيهما، فصلاهما بعد العصر، ثم أثبتهما، وكان إذا صلى صلاة ثبتها. قال إسماعيل بن جعفر: تعني داوم عليهما. [بخاري، مواقيت الصلاة / 595].

[568]

(ابو سلمه) پرسجاری کردووه له (عائشه) (ر.ض) له بارهی شه دوو رکاتهی که پیغهمبه (E) دهیکردن له دواى عهسر؟ شهویش وتوویه تی: له پیش عهسرا دهیکردن، سهرقالی نهیهشتبوو بیا نکات، یا له بیرى چووبوو، له بهر شهوه دواى عهسر کردوویه تی، ئینجا بهردهوام بووه له سهری پیغهمبه (E) شهگه نوژیکی بگردایه بهردهوام دهوو له سهری.

(27) گپراندهوی نوژی عهسر له دواى شیوان

219. عن جابر بن عبد الله (Y): أن عمر بن الخطاب (T) يوم الخندق جعل يسب كفار قريش، وقال: يا رسول الله، والله ما كدت أن أصلي العصر حتى كادت أن تعرب الشمس. فقال رسول الله (E): ((فوالله إن صليتها)) نزلنا إلى بطحان، فتوضأ رسول الله (E) وتوضأنا، فصلى رسول الله (E) لعصر بعد ما غربت الشمس. ثم صلى بعدها المغرب. [بخاري / مواقيت الصلاة / 571]

[571]

(جابر) کوری (عبدالله) (T) دهلی: له روژی خندهقا (عمر) کوری (خطاب) جنیوی به کافرهکانی قورههیش دهدا، ئینجا وتی: شهی پیغهمبهری خوا (E) به خوا نوژی عهسر نه کردهتا خه ریکبوو خورئاو دهوو، پیغهمبه (E) نه رموی: ((سویند به خوا منیش نوژم نه کردووه)) بویه دابهزین بو (بطحان) پیغهمبه (E) دهستنوژی گرت، ئیمهش دهستنوژمان گرت، پیغهمبه (E) دواى شهوهی خورئاو ابوو نوژی عهسری کرد، ئینجا دواى شهوه نوژی شیوانی کرد.

(28) دوورکات پیش شیوان دواى خورئاو بوون

220. عن مختار بن فلفل قال: سألت أنس بن مالك (T) عن التطوع بعد العصر، فقال: كان عمر يضرب الأيدي على صلاة بعد العصر، وكنا نضلي على

به شی نوویژ (5)

مَهْدِ النَّبِيِّ (ع) رَكَعَتَيْنِ بَعْدَ غُرُوبِ الشَّمْسِ قَبْلَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ. فَقُلْتُ لَهُ: أَكَانَ سَوَّلَ اللَّهُ (ع) صَلَّاهُمَا؟ قَالَ: كَانَ يَرَانَا نُصَلِّيهِمَا، فَلَمْ يَأْمُرْنَا وَلَمْ يَنْهَنَا.

(مختار) كوری (فلفل) ده‌لی: پرسیارم کرد له (انس) کوری (مالک) (t) سه‌باره‌ی سوننه‌تی دوا‌ی عه‌سره‌وه ، وتی: عمر ده‌یکیشا به‌ده‌ستیاندا ﴿ناره‌زایی دهرده‌بیری﴾ له‌نوویژ‌ی دوا‌ی عه‌سرا، ئیمه له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ری خوادا (ع) دوا‌ی خورنا‌و‌ابوون ، پیش نوویژ‌ی شیو دورکاتمان ده‌کرد پیم وت: نایا پیغه‌مبه‌ری خوا (ع) نه‌و دوو رکاته‌ی ده‌کرد؟ وتی: ئیمه‌ی ده‌بینی ده‌مانکرد، نه‌فه‌رمانی پیده‌کرین و نه‌ریگری لیده‌کردین.

(29) کاتی شیو نه‌وکاته‌یه خورنا‌و‌ده‌بی‌ت

221. عَنْ سَلْمَةَ بِنِ الْأَكْوَعِ (t) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ع) كَانَ يُصَلِّي الْمَغْرِبَ إِذَا تَرَبَّتِ الشَّمْسُ وَتَوَارَتْ بِالْحِجَابِ. ﴿بخاری/ مواقیت الصلاة / وقت المغرب / 536﴾
(سلمه) کوری (اکوع) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (ع) کاتی خورنا‌و‌ده‌بوو ، یارنه‌ده‌ما نوویژ‌ی شیوی ده‌کرد.

(30) کاتی نوویژ‌ی خه‌وتنان و دوا‌خستنی

222. عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: أُعْتِمَ النَّبِيُّ (ع) ذَاتَ لَيْلَةٍ حَتَّى ذَهَبَ عَامَةٌ لِلَّيْلِ، وَحَتَّى نَامَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ، ثُمَّ حَرَجَ فَصَلَّى فَقَالَ: ((إِنَّهُ لَوْ قُتِلَ، لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَيَّ أُمَّتِي)). ﴿بخاری/ مواقیت الصلاة / فضل العشاء / 541﴾
عائشه (رض) ده‌لی: شه‌ویکیان پیغه‌مبه‌ر (ع) نوویژ‌ی خه‌وتنی دوا‌خست نه‌تا زوربه‌ی شه‌و رویشت و خه‌لکی ناو مزگه‌وت خه‌وتن، ئینجا هات و نوویژ‌ی کردو فه‌رمووی: ((له‌راستیدا نه‌گه‌ر گران نه‌بوایه له‌سه‌ر ئوممه‌تم، نه‌مه کاتیه‌تی)).

(31) ناوی نوویژ‌ی خه‌وتنان

223. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (y) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((لَا تَغْلِبَنَّكُمْ لِأَعْرَابٍ عَلَى اسْمِ صَلَاتِكُمُ الْعِشَاءِ، أَلَا إِنَّهَا فِي كِتَابِ اللَّهِ الْعِشَاءُ، وَهُمْ يَغْتَمُونَ بِاللَّيْلِ)).

(عبدالله) کوری (عمر) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (ع) فه‌رموویه‌تی: ((عه‌ر به‌ ده‌شته‌کیه‌کان زال نه‌بن به‌سه‌رتانا له‌سه‌ر ناوی نوویژ‌ی خه‌وتنان، به‌عه‌تمه) ناوی به‌رن چونکه له‌قورثانه‌که‌ی خوادا به‌(عشاء) هاتووه، عه‌ر به‌ی

دهشته کی له تاریکی شه ودا و شتر ئه دوشن ئه یخه نه تاریکیه وه ئه وان به و شتر
،وشین ده لاین عه ته مه)) .

(32) ریگری له دواخستنی نویژ له کاتی خوئی

224. عَنْ أَبِي ذَرٍّ (t) قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (e): ((كَيْفَ أَنْتَ إِذَا كَانَتْ
مَلَكَ أَمْرًا يُؤَخَّرُونَ الصَّلَاةَ عَنْ وَقْتِهَا؟ أَوْ: يُمِثُّونَ الصَّلَاةَ عَنْ وَقْتِهَا)). قَالَ:
نَلْتُ: فَمَا تَأْمُرَنِي؟ قَالَ: ((صَلِّ الصَّلَاةَ لَوَقْتِهَا، فَإِنْ أَدْرَكَتَهَا مَعَهُمْ فَصَلِّ، فَإِنَّهَا لَكَ
نَافِلَةٌ)).

(ابو ذر) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) فه رموی: ((حالت چۆن ده بیته
له گهر کار به ده ستانیکت له سه ریته، نویژ دوا بخن له کاتی خوئی؟ بیغه و تینین
،ه لی: وتم: چ فه رمانیکم پیده که یته؟ فه رموی: ((نویژ له کاتی خویدا بکه،
له گهر به نویژ که ی نه وانیش که یشتیت نویژیان له گه لدا بکه، نه وه ش ده بیته
سوننه ت بوته)).

(33) چاکترین کار نویژه له کاتی خویدا

225. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t) قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e): أَيُّ الْعَمَلِ
فُضِّلُ؟ قَالَ: ((الصَّلَاةُ لَوَقْتِهَا)). قَالَ: ﴿قُلْتُ﴾: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ((بِرُّ الْوَالِدَيْنِ)).
ثُمَّ قَالَ: ﴿قُلْتُ﴾: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ((الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)). فَمَا تَرَكَتْ أَسْتَزِيدُهُ إِلَّا
رِعَاءَ عَلَيْهِ.

(عبدالله) کوری (مسعود) ده لی: پرسیارم کرد له پیغه مبهری خوا (e) کام
کار زورچاکه؟ فه رموی: ((نویژ له کاتی خویدا)) ده لی: [وتم] پاشان چی؟
له رموی: ((چاکه کردن له گه ل دایک و باوکا)). وتم: پاشان چی؟ فه رموی:
(جهاد له ری خوادا)) بویه پرسیارم ترم نه کرد له به ره نه وه ی نه زیه تی نه که م.

(34) نه وه ی گه یشت به رکاتیگ که یشتوو به نویژه که

226. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) قَالَ: ((مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الصَّلَاةِ
نَقَدَ أَدْرَكَ الصَّلَاةَ)). [بخاری/ مواقيت الصلاة / 555]

(ابوهریره) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) فه رموی ته تی: ((نه وه ی گه یشت
به رکاتیگ له نویژه که نه وه که یشتوو به نویژه که)).

(35) هه ره کەس خەوتیبوو له کاتی نوێژدا یان له بیری چوو هه رکاتی بیری

کهوتهوه بابیکات

227. عَنْ أَبِي قَتَادَةَ (t) قَالَ: حَظَبْنَا رَسُولَ اللَّهِ (e) فَقَالَ: ((إِنَّكُمْ تَسِيرُونَ مَشِيَّتَكُمْ وَلَيْلَتَكُمْ، وَتَأْتُونَ الْمَاءَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ غَدًا)). فَأُتِلِقَ النَّاسُ لِي يَلُوبِي أَحَدٌ مِنِّي أَحَدٌ، قَالَ أَبُو قَتَادَةَ: فَبَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ (e) يَسِيرُ حَتَّى ابْهَارَ اللَّيْلِ وَأَنَا إِلَى جَنْبِهِ، قَالَ: فَنَعَسَ رَسُولُ اللَّهِ (e) فَمَالَ عَنِ رَاحِلَتِهِ فَأَتَيْتُهُ فَدَعَمْتُهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ وَقِظَهُ، حَتَّى اعْتَدَلَ عَلَيَّ رَاحِلَتِهِ، قَالَ: ثُمَّ سَارَ حَتَّى تَهَوَّرَ اللَّيْلُ مَالَ عَنِ رَاحِلَتِهِ، نَالَ: فَدَعَمْتُهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ أَوْقِظَهُ حَتَّى اعْتَدَلَ عَلَيَّ رَاحِلَتِهِ، قَالَ: ثُمَّ سَارَ حَتَّى إِذَا كَانَ مِنْ آخِرِ السَّحْرِ مَالَ مَيْلَةٍ هِيَ أَشَدُّ مِنَ الْمَيْلَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ حَتَّى كَادَ يَنْجَفِلُ، نَأْتَيْتُهُ فَدَعَمْتُهُ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ: ((مَنْ هَذَا)). قُلْتُ: أَبُو قَتَادَةَ، قَالَ: ((مَتَى كَانَ نَدَا مَسِيرِكَ مِنِّي)). قُلْتُ: مَا زَالَ هَذَا مَسِيرِي مُنْذُ اللَّيْلَةِ، قَالَ: ((حَفِظَكَ اللَّهُ بِمَا حَفِظْتَ بِهِ نَبِيَّهُ)). ثُمَّ قَالَ: ((هَلْ تَرَانَا نَحْفَى عَلَيَّ النَّاسِ)). ثُمَّ قَالَ: ((هَلْ تَرَى بِنِ أَحَدٍ)). قُلْتُ: هَذَا رَاكِبٌ، ثُمَّ قُلْتُ: هَذَا رَاكِبٌ آخَرَ، حَتَّى اجْتَمَعْنَا فَكُنَّا سَبْعَةَ كِبٍ، قَالَ: فَمَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e) عَنِ الطَّرِيقِ فَوَضَعَ رَأْسَهُ، ثُمَّ قَالَ: ((أَحْفَظُوا بِلَيْنَا صَلَاتَنَا)). فَكَانَ أَوَّلَ مَنْ اسْتَيْقِظَ رَسُولُ اللَّهِ (e) وَالشَّمْسُ فِي ظَهْرِهِ، نَالَ: فَقَمْنَا فَرَعَيْنِ، ثُمَّ قَالَ: ((ارْكَبُوا)). فَرَكِبْنَا فَسَرْنَا، حَتَّى إِذَا ارْتَفَعَتِ الشَّمْسُ نَزَلَ، ثُمَّ دَعَا بِمِيضَاةٍ كَانَتْ مَعِيَ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ مَاءٍ، قَالَ: فَتَوَضَّأَ مِنْهَا وَضُوءًا وَنَ، وَضُوءًا، قَالَ: وَبَقِيَ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ مَاءٍ، ثُمَّ قَالَ لِأَبِي قَتَادَةَ: ((أَحْفَظْ عَلَيْنَا بِيضَاتِكَ، فَسَيَكُونُ لَهَا نَبَأً)). ثُمَّ أَذِنَ لِبَلَالٍ بِالصَّلَاةِ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ (e) كَعَتَيْنِ، ثُمَّ صَلَّى الْغَدَاةَ، فَصَنَعَ كَمَا كَانَ يَصْنَعُ كُلَّ يَوْمٍ، قَالَ: وَرَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ (e) وَرَكِبْنَا مَعَهُ، قَالَ: فَجَعَلَ بَعْضُنَا يَهْمِسُ إِلَيَّ بَعْضٌ: مَا كَفَّارَةٌ مَا صَنَعْنَا بِتَفْرِيطِنَا فِي صَلَاتِنَا؟ ثُمَّ قَالَ: ((أَمَا لَكُمْ فِي أُسُوءَةٍ)). ثُمَّ قَالَ: ﴿أَمَا إِنَّهُ لَيْسَ نِي النَّوْمِ تَفْرِيطٌ، إِنَّمَا التَّفْرِيطُ عَلَيَّ مَنْ لَمْ يُصَلِّ الصَّلَاةَ حَتَّى يَجِيءَ وَقْتُ لَصَلَاةِ الْآخَرِي، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَلْيُصَلِّهَا حِينَ يَنْتَبِهُ لَهَا، فَإِذَا كَانَ الْعَدُّ فَلْيُصَلِّهَا بِنَدِّ وَقْتِهَا)). ثُمَّ قَالَ: ((مَا تَرَوْنَ النَّاسَ صَنَعُوا)). قَالَ: ثُمَّ قَالَ: ((أَصْبَحَ النَّاسُ، نَقَدُوا نَبِيَّهُمْ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ - (y) -: رَسُولُ اللَّهِ (e) بَعْدَكُمْ، لَمْ يَكُنْ يَخْلِفُكُمْ. وَقَالَ النَّاسُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) بَيْنَ أَيْدِيكُمْ. فَإِنْ يُطِيعُوا أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ يَرْضُوا)). قَالَ: فَأَنْتَهَيْتُنَا إِلَى النَّاسِ حِينَ أَمْتَدَّ النَّهَارَ وَحَمِيَ كُلُّ شَيْءٍ،

هَمْ يَقُولُونَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْنَا، عَطِشْنَا، فَقَالَ: ((لَا هَلْكَ عَلَيْكُمْ)). ثُمَّ قَالَ: (أَطْلِقُوا لِي غَمْرِي)). وَدَعَا بِالْمِيضَاءِ، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يَصُبُّ، وَأَبُو قَتَادَةَ يَسْقِيهِمْ، فَلَمْ يَعْذُ أَنْ رَأَى النَّاسُ مَاءً فِي الْمِيضَاءِ تَكَابَوْا عَلَيْهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((أَحْسِنُوا الْمَلَأَ، كُلُّكُمْ سَيَرَوِي)). قَالَ: فَفَعَلُوا، فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يَصُبُّ وَأَسْقِيهِمْ حَتَّى مَا بَقِيَ غَيْرِي وَغَيْرُ رَسُولِ اللَّهِ (E)، قَالَ: ثُمَّ صَبَّ رَسُولُ اللَّهِ (E) فَقَالَ لِي: ((اشْرَبْ)). فَقُلْتُ: لِمَا اشْرَبْتُ حَتَّى تَشْرَبَ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: ((إِنَّ سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ ﴿شَرِبًا﴾)). قَالَ: فَشَرِبْتُ، وَشَرِبَ رَسُولُ اللَّهِ (E)، قَالَ: نَأَتَى النَّاسُ الْمَاءَ جَائِعِينَ رَوَاءً. قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَبَاحٍ: إِنِّي لَأُحَدِّثُ هَذَا لِحَدِيثٍ فِي مَسْجِدِ الْجَامِعِ إِذْ قَالَ عُمَرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ: انْظُرْ أَيُّهَا الْفَتَى كَيْفَ حُدِّثْتُ، فَإِنِّي أَحَدُ الرُّكْبِ تِلْكَ اللَّيْلَةَ. قَالَ: قُلْتُ: فَأَنْتَ أَعْلَمُ بِالْحَدِيثِ، فَقَالَ: مِمَّنْ نُتِ؟ قُلْتُ: مِنَ الْأَنْصَارِ، قَالَ: حَدِّثْ فَأَنْتُمْ أَعْلَمُ بِحَدِيثِكُمْ. قَالَ: فَحَدَّثْتُ الْقَوْمَ، فَقَالَ عُمَرَانُ: لَقَدْ شَهِدْتُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ، وَمَا شَعَرْتُ أَنْ أَحَدًا حَفِظَهُ كَمَا حَفِظْتُهُ.

(ابو قتاده) (T) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (E) وتاری بو د‌هداین فه‌رموی: (ئیوه به‌ریگاوه‌ن نه‌مشه‌وه‌تان ، خوا‌ه‌زکات سبه‌ینی ده‌گن به‌ناو) خه‌لکه‌که‌ه‌رچوون، که‌س لای نه‌ده‌کرده‌وه بو‌که‌س، (ابو قتاده) ده‌لی: له‌کاتی‌کا پیغه‌مبه‌ری خوا (E) به‌ریگادا ده‌رویشته‌ه‌تا نیوه‌ی شه‌و رویشته‌و منیش‌ه‌ته‌نیشتیه‌وه بووم، ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر (E) وه‌نه‌وزی د‌هدا، لاریویه‌وه له‌سه‌ر لا‌غه‌که‌ی، ده‌لی: منیش‌ خیرا راستم کرده‌وه‌وه‌ه‌به‌ریشتم نه‌کرده‌وه، ده‌لی: اینجا رویشته‌ه‌تا زوربه‌ی شه‌وه‌که رویشته [دووباره] به‌سه‌ر ولا‌غه‌که‌یه‌وه‌ریویه‌وه، ده‌لی: راستم کرده‌وه له‌سه‌ر ولا‌غه‌که‌ی به‌بی شه‌وه‌ی خه‌به‌ری‌که‌مه‌وه، اینجا رویشته‌ه‌تا کاتی کوتایی پارشیو، نه‌مجاره‌یان زور لار بوویه‌وه زیاتر له‌دوو جاره‌که‌ی پیشوو‌ه‌تا خه‌ریک بوو بکه‌ویته‌ه‌خواره‌وه، خیراهاتم راستم کرده‌وه سه‌ری به‌رژکرده‌وه فه‌رموی: ((شه‌وه کییه‌؟)) وتم: (ابو‌قتاده) فه‌رموی: ((له‌که‌یه‌وه‌ ناوا له‌گه‌ل مندا‌ی له‌ریگادا؟)) وتم: هه‌موو له‌مشه‌و له‌خزمه‌تتا بووم، فه‌رموی: ((خوا بتپاریزیت چوون تو پاریزگاری پیغه‌مبه‌رکه‌یت کرد)) اینجا فه‌رموی: ((نایا واده‌بینی ئیمه‌ دیار نه‌بین ه‌خه‌لکیه‌وه)) اینجا فه‌رموی: ((نایا که‌س ده‌بینی)) وتم: شه‌وه سواریکه‌ه‌، اینجا وتم: شه‌وه سواریکه‌ی‌تره، هه‌تا کوبوینه‌وه بووین به‌حه‌وت که‌س، ده‌لی:

پیغه مبهەر (E) له ریگا که لایدا سهری خسته سه رزه وی ، ئینجا فهرمووی :
 (ئاگاتان له نویژه کانتان بیئت) یه کهم کهس که ههستا پیغه مبهیری خوابوو (W)
 خوریش له پشتیه وه بوو، دهلی: خیرا هه موو هه ستاین به شله ژاوی، ئینجا
 نهرمووی: ((سواربن)) ئیمهش سوار بووین و کهوتینه پری ههتا خور
 بهرزبوویه وه، دابهزی ، ئینجا داوای مهسینه یه کی کرد که من پیم بوو که میک
 ناوی تیدابوو، دهلی: سووکه دهست نویژیکی گرت، که میک ناوی تیدابوو،
 ئینجا به (ابو قتاده) فهرموو: ((مهسینه کهت پیا ریژه بو مان شه ناویانگیکی
 گه وهی ده بیئت)) ئینجا بیلال بانگی داو پیغه مبهەر (E) دوورکات نویژی کرد ،
 باشان نویژی به یانی کرد، ههروه کو روژانی رابوردوو، دهلی: پیغه مبهەر (E)
 سواربوو، ئیمهش له گه لیا سواربووین ، دهلی: هه ندیکمان به چیه به هه ندیکمان
 رت: ((ئایا که فاره تی شه وهی که نویژه که مان داو خستبوو ده بی چی بیئت؟))
 ئینجا فهرمووی: ((ئایا من سه ره شق نیم بو ئیوه)) پاشان فهرمووی :
 (ئاگاداربن خه وتن نا بیته که مته رخه میو، به لکو که مته رخه می شه وه یه: که سیک
 نویژیک نه کات هه تا کاتی نویژیکی تر دیت، هه رکهس وایکرد با هه رکاتی بیری
 که وته وه نویژه که بکات نه گه رکه وته وه سه یینی. باله کاته که ی خویدا بیکات))
 باشان فهرمووی: ((شه و خه لکه چیبیان کرد؟)) ئینجا وتی: خه لکی روژیان
 ی بو یه وه، پیغه مبه ره که یان لیون بوو بوو، ابوبکرو عمر (رض) وتیان:
 پیغه مبهیری خوا (E) له دواتا نه وه یه، شه زور دوانا که وی لیتان، خه لکه که
 رتیان: پیغه مبهیری خوا (E) لیتان پیشکه وتوه، نه گه ر گوپرا یه لی ابوبکرو عمر
 بن به هه له دا ناچن) قه تاده دهلی: [زوری پی نه چوو] گه یشتین به خه لکه که ،
 کاتی خور بهرزبوویه وه هه مووشتی گه رم بوو بوو خه لک ده یانوت : شه ی
 پیغه مبهیری خوا (W) فه وتاین، تینومانه، فهرمووی: ((نافه وتین)) ئینجا
 نهرمووی: ((جامه کهم بو ده ریینن)) داوای مهسینه که ی کرد، پیغه مبهەر (E)
 ناوی رو کرده جامه کهو (ابو قتاده) دهیدانی، کاتی خه لکی مهسینه که یان بینی
 که له که یان کرد له سهری، پیغه مبهیری (E) فهرمووی: ((باش سپری که ن،
 سه مووتان تیرئاو ده بن)) قه تاده دهلی: به قسه یان کرد، پیغه مبهەر (E) ناوی
 وده کردوو منیش ناوه کهم ده دانی هه تا کهس نه ما من و پیغه مبهەر (E) نه بی.
 دهلی: ئینجا ناوی تیکردوو به منی فهرموو بخوره وه، منیش وتم: ناخومه وه

سهتا تو نه خوځیته وه ئه ی پیغه مبهری خوا (E) فهرمووی: ((ئاودیږی خه لکی ه.بی له دوا ی هه موویان بخواته وه)) منیش خواردمه وه، ئینجا پیغه مبهری (E) خواردیوه ئینجا خه لکه که تیږئاو یوون و پشوویاندا، (عبدالله) کوری (ریاح) ه.لی: من له مرگه وتا هم فهرمووده م بو خه لکه که ده گپرایسه وه، (عمران) کوری (حصین) وتی: وریابه ئه ی گه نج بزانه چو ن ئه و فهرمووده ده گپریته وه هراستیدا من یه کی ک بووم له و کاروانه ی ئه و شه وه، عبدالله ده لی و تم: که واته نو زانتری به م فهرمووده یه، وتی: تو کی ی؟ و تم: له (انصاره) هکانم، وتی: که و ابو تو بیگپیره وه، نیوه زانترین به فهرمووده که تان. ده لی: گپرامه وه بو خه لکه که، (عمران) وتی: له وشه و هدا من له وی بووم.. و اهه ستم نه کردو وه که که سی ک هه بی ت له من با شتر ئه و فهرمووده ی له بهر کرد بی ت.

(36) نویش له یه ک پو شاکدا

228. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنْ سَأَلْنَا رَسُولَ اللَّهِ (E) عَنِ الصَّلَاةِ فِي لُتُوبِ الْوَاحِدِ؟ فَقَالَ: ((أَوْلَيْكُمْ تُوبَان)). [بخاری/ الصلاة في ثياب/ 351]
 (ابوهریره) (t) ده لی: پرسیار که ری ک پرسیار ی له پیغه مبهری خوا (E) کرد هباره ی نویره وه له یه ک پو شاکدا؟ ئه ویش به سهر سوورمانه وه فهرمووی: ((بو له موو یه کی کتان دوو پو شاک ی هه یه)).

229. عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلْمَةَ (y) قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (E) يُصَلِّي فِي ثُوبٍ أَحَدٍ مُشْتَمِلًا بِهِ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلْمَةَ، وَأَضْعًا طَرْفَيْهِ عَلَى عَاتِقَيْهِ. [بخاری/ الصلاة في ثياب/ 349]

(عمر) کوری (ابو سلمه) (t) ده لی: پیغه مبهری خوام (W) دیوو نویره ی ه.کرد له یه ک پو شاکدا که پیچا بوی له خوی له مانی (ام سلمه) بهردوو چمه که که ی خستبو وه سه ر ههردووشانی.

(37) نویش له پو شاک ی خه تخه تدا

230. عَنْ عَائِشَةَ (t) قَالَتْ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يُصَلِّي فِي خَمِيصَةٍ ذَاتِ غُلَامٍ، فَنَظَرَ إِلَى عِلْمِهَا، فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ قَالَ: ((ادْهَبُوا بِهَذِهِ الْخَمِيصَةِ إِلَى أَبِي جَهْمِ بْنِ حُدَيْفَةَ وَأَتُونِي بِأَنْبِجَانِيَّةٍ، فَإِنَّهَا أَلْهَتْنِي أَنْفًا عَنْ صَلَاتِي)). [بخاری/ الصلاة في ثياب/ 266]

(عائشه) (رض) دهلی: پیغه مبهری خوا (W) هستا دستیکرد به نویتز به برگیکی چوارگوشه دا که خه تخهت بوو، سهیری خه ته کانی ده کرد، کاتی به نویتزه که بیویه وه، فه رموی: ((ئه م بهرگه بهن بؤ (ابوجهم) کوری حذیفه) بهرگیکی نه ستوری ساده بؤ من بهینن، چونکه خه یالی بردم به نویتزه که مدا)).

(38) نویتز له سه ره سیر

231. عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t): أَنَّ جَدَّتَهُ لَيْكَةَ دَعَتْ رَسُولَ اللَّهِ (e) لَطْعَامَ صَنَعْتَهُ، فَأَكَلَ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَ: ((قَوْمُوا فَأَصْلِي كُمْ)). قَالَ أَنَسٌ ﴿بِنِ مَالِكٍ﴾: فَقَمْتُ إِلَى حَصِيرٍ لَنَا قَدْ اسْوَدَّ مِنْ طَوْلِ مَا لَبِسْتُ، نَتَّخِذُهُ بِمَاءٍ، فَقَامَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ (e)، وَصَفَّقْتُ أَنَا وَالْيَتِيمَ وَرَاءَهُ، وَالْعَجُوزُ بِنِ وَرَائِنَا، فَصَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ (e) رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ انْصَرَفَ. [بخاری/ الصلاة في نياپ/ 366]

(اسحاق) کوری (عبدالله) کوری (ابوطلحة) له (انس) کوری (مالک) وه بؤمان ده گپرتیه وه که موله یکه نه کی بانگیشتنی پیغه مبهری خوا (W) کرد بؤ خواردیک که سازی کرد بوو، ئه ویش لی خوارد، پاشان فه رموی: ((هستن با نویتزان بؤ بکه م)) (انس) دهلی: هستاین له سه ره سیریکی ئیمه که له بهر کونی رهش دا گه رابوو، ئاورشینیکم کرد به ئاو پیغه مبهر (W) چوو سهیری سن و مندالیکی بی باوک له دوا یه وه ریزبووین (پیره نه کهش له دوا مانه وه بوو) پیغه مبهر (W) دوورکاتی بؤ کردین و پاشان رویشت.

(39) نویتز به نه علیه وه

232. عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: قُلْتُ لِأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t): أَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يُصَلِّي فِي النَّعْلَيْنِ؟ قَالَ: نَعَمْ. [بخاری/ الصلاة في نياپ/ 373]

(سعید) کوری (یزید) دهلی: به (انس) کوری (مالک) م (t) وت: نایا پیغه مبهری خوا به نه علیه کانیه وه نویتزی ده کرد؟ وتی: به لی.

(40) یه که م مرکزوت له سه ره ویدا کرایه وه

233. عَنْ أَبِي ذَرٍّ (t) قَالَ: قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ مَسْجِدٍ وَضِعَ فِي الْأَرْضِ وَلَّ؟ قَالَ: ((الْمَسْجِدُ الْحَرَامُ)). قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ((الْمَسْجِدُ الْأَقْصَى)). قُلْتُ: كَمْ

يُنْهَمَا؟ قَالَ: ((أُرْبَعُونَ سَنَةً، وَأَيْنَمَا أَدْرَكْتُكَ الصَّلَاةَ فَصَلِّ، فَهُوَ مَسْجِدٌ)). [بخاري/ لانيبیا/ 3186].

(ابودر) (T) دهلی: وتم: نهی پیغمبهری خوا (W) کام مزگهوت یه کهم مزگهوتی له سه رزه ویدا؟ فه رموی: ((مزگهوتی حه رام)) وتم: پاشان کام؟ نه رموی: ((مزگهوتی نه قسا)) وتم: ماوهی نیوانیان چه نده؟ فه رموی: ((چل سال، له هه ر شوینیکیش کاتی نویژ هات نویژ بکه، نه وه مزگهوتی)).

(41) دروستگردنی مزگهوتی پیغمبهری (W)

234- عن أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (T): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَدِمَ الْمَدِينَةَ، فَنَزَلَ فِي عُلُوِّ لَمَدِينَةَ فِي حَيِّ يُقَالُ لَهُمْ: بَنُو عَمْرٍو بْنِ عَوْفٍ، فَأَقَامَ فِيهِمْ أَرْبَعَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، ثُمَّ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ (E) إِلَى مَلِئِ بْنِ النَّجَّارِ، فَجَاءُوا مُتَقَلِّدِينَ بِسُيُوفِهِمْ، قَالَ: فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (E) عَلَى رَأِحَتِهِ وَأَبُو بَكْرٍ رَدْفُهُ، وَمَلَأَ بَنِي النَّجَّارِ حَوْلَهُ حَتَّى أَلْقَى فِيْنَا أَبِي أَيُّوبَ، قَالَ: فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يُصَلِّي حَيْثُ أَدْرَكْتُهُ الصَّلَاةَ، يُصَلِّي فِي مَرَابِضِ الْغَنَمِ، ثُمَّ إِنَّهُ أَمَرَ بِالْمَسْجِدِ، قَالَ فَأَرْسَلَ إِلَيَّ مَلِئِ بْنِ النَّجَّارِ نَجَاءً فَقَالَ: ((يَا بَنِي النَّجَّارِ تَأْمِنُونِي بِحَائِطِكُمْ هَذَا)). قَالُوا: لَأِ وَاللَّهِ لَأِ نَطْلُبُ نَمْنَهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ (U). قَالَ أَنَسٌ: فَكَانَ فِيهِ مَا أَقُولُ: كَانَ فِيهِ نَحْلٌ، وَقُبُورٌ لِمُشْرِكِينَ وَخَرْبٌ، فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ (E) بِالنَّحْلِ فَقَطَعَ، وَبِقُبُورِ الْمُشْرِكِينَ نُبِشَتْ، وَبِالْخَرْبِ فَسَوَّيْتُ، قَالَ: فَصَفُّوا النَّحْلَ قِبْلَةً، وَجَعَلُوا عِضَادَتِيهِ حِجَابَةً، نَالَ: فَكَأَنُوا يَرْتَجِرُونَ وَرَسُولُ اللَّهِ (E) مَعَهُمْ، وَهُمْ يَقُولُونَ:

اللَّهُمَّ لَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرَ الْآخِرَةِ

فَانصُرِ الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ [بخاري/ المساجد/ 418]

(انس) كوری (مالک) (T) دهلی: پیغمبهری خوا (W) هات بو مه دینه له سه رووی مه دینه دابه زی له ناوتیره یه کدا پییان دهوتن: نه وهی (عمرو کوری موف) چوارده شهو له ناویاندا مایه وه، پاشان ناردی به دوا ی پیاو ماقولانی (بنی لنجار) دا، نه وانیش هاتن شمشیره کانیان له ملیاندا بوو، راوی دهلی: هه ر دهلی نیستا چاوم له پیغمبهری خوا یه (W) به سه ر و شتره که یه وه (ابوبکر) و ه پاشکوی و پیاو ماقولانی (بنی لنجار) ده وره یان دا وه تا که یشتی به رده م با ی (ابو ایوب) دهلی: پیغمبهری خوا (W) له هه ر شوینیکی کاتی نویژ به اتایه نویژی ده کرد، له مولگای عه ریش نویژی کرد، پاشان فه رمانی کرد

به دروستکردنی مزگهوت، دهلی: ناردی به دواى پیاوماقولاانى (بنى النجار) نه وانیش هاتن و پیى فـرموون: نهى (بنى النجار) مامه لهى نه م باخه خورمايه تانم له گهل بکن))، وتیان: نه به خوا نرخصان ناوى ته نها له خواهى (عزوجل) نه بى (انس) دهلی: باخه که نه مانه ی تیدابوو دارخورماو گوږی موشریکه کان و چه ند که لاوه یه کیش، پیغه مبه ر (W) فـهرمانیکرد به برینى دارخورماکان و، هله ته کاندنی گوږی موشریکه کانو که لاوه کانیش ته خت کران، دهلی: دارخورماکانیان له لای قبيله وه ریزکرد، دوولاکیشی به بهرد دانرا، دهلی: نه وان سرروودیان ده خوینده وه، پیغه مبه رى خواش (W) له گه لیانا هـه موو هیانوت: اللهم لا خیر الا خیر الاخرة فانصر الانصار والمهاجرة

(42) له باره ی نه و مزگه و ته وه که له سه ر ته قوا دامه زراوه

235... عن أبي سلمة بن عبد الرحمن قال: مرَّ بي عبد الرحمن بن أبي سعيدٍ لُخْدَرِيٍّ (Y)، قال: قلتُ له: كيف سمعتُ أبَاكَ يذُكُرُ في المَسْجِدِ الَّذِي أُسِّسَ بِلَى الثَّقَوِيٍّ؟ قال: قالَ أبي: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (E) فِي بَيْتِ بَعْضِ نِسَائِهِ، نَقَلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْمَسْجِدَيْنِ الَّذِي أُسِّسَ عَلَى الثَّقَوِيٍّ؟ قال: فَأَخَذَ كَفًّا مِنْ حَصْبَاءٍ فَضَرَبَ بِهِ الْأَرْضَ ثُمَّ قال: ((هُوَ مَسْجِدُكُمْ هَذَا)) لِمَسْجِدِ الْمَدِينَةِ. قال: نَقَلْتُ: أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ أَبَاكَ هَكَذَا يَذُكُرُهُ.

(ابو مسلم) كورى (عبدالرحمن) دهلی: عبدالرحمن كورى (ابو سعيد لخدري) (T) تپیه ی به لاماندا، دهلی: پیم وت: چونت بیستوو له ابوبکر باسی نه و مزگه و ته بکات له سه ر ته قوا دامه زراوه؟ وتی: باوكم وتی: چوومه خزمه ت پیغه مبه رى خوا (W) له مالى یه کی له خیزانه کانی، وتم: نه ی پیغه مبه رى خوا (W) کام له و دوو مزگه و ته له سه ر ته قوا دامه زراوه؟ دهلی: چنگی چه وی هه لگرت و کیشای به زه ویدا ئینجا فـرمووی: ((نا نه م مزگه و ته ی نیوه یه) مزگه وتی مه دینه دهلی: وتم: شایه تی ده دم من له باوكم بیستوو ناوا باسی ده کرد.

(43) خیری نویژ له مزگه وتی مه دینه و مه ککه

236... عن ابن عباس (Y): إن امرأةً اشْتَكَتْ شَكْوَى، فَقَالَتْ: إنَّ شَفَانِي اللَّهُ أَخْرَجَنِي فَلَأَصْلِيَنَّ فِي بَيْتِ الْمُقَدَّسِ، فَبَرَأْتُ، ثُمَّ تَجَهَّرْتُ تُرِيدُ الْخُرُوجَ، فَجَاءَتْ بِيَمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ (E) تُسَلِّمُ عَلَيْهَا، فَأَخْبَرْتُهَا ذَلِكَ، فَقَالَتْ: اجْلِسِي فَكَلِمِي مَا

سَمِعْتُ، وَصَلِّي فِي مَسْجِدِ الرَّسُولِ (E)، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (E) يَقُولُ: (صَلَاةٌ فِيهِ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ، إِلَّا مَسْجِدَ الْكَعْبَةِ)).
 (ابن عباس) (t) دهلی: ئافره تیک سکالایه کی کرد، وتی: ئه گهر خواچاکی کردمه وه دهچم له (بیت المقدس) نوویژ دهکهم، چاک بوویه وه، ئینجا خوئی ناماده کرد دهیویست بروات، کهچی مهیمونه ی هاوسه ری پیغه مبهه (W) هات بو دی بو هه وال پرسینی، نه ویش له وه ئاگاداری کرد، [مهیمونه] وتی: دانیشه چیت دروست کردوه بیخو، له مزگه وتی پیغه مبهه ریش (W) نوویژ بکه، من په پیغه مبهه ری خوا (W) بیستوه دهیغه رموو: (نوویژ تیایدا چاکتره له هه زار نوویژ له مزگه وته کانی ترادا، جگه له مزگه وتی که عبه)).

(44) هاتن بو مزگه وتی (قباء) و نوویژ کردن تیبیدا

237. عَنْ ابْنِ عُمَرَ (Y) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءٍ رَاكِبًا مَاشِيًا، فَيُصَلِّي فِيهِ رَكَعَتَيْنِ. [بخاری/ التطوع/ اتیان مسجد قباء / 1136]
 (ابن عمر) (t) دهلی: پیغه مبهه ری خوا (W) به سواری و یان به پی دهات بو بزگه وتی (قوباء) دوورکات نوویژ تیبداه کرد.

(45) خیری نه وهی مزگه وتیک بو خوا دروست بکات

238. عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَبِيدٍ (t): أَنَّ عَثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ (t) أَرَادَ بِنَاءَ الْمَسْجِدِ، نَكَرَهُ النَّاسُ ذَلِكَ، فَأَحْبَبُوا أَنْ يَدْعَهُ عَلَى هَيْئَتِهِ، فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (E) يَقُولُ: ((مَنْ بَنَى مَسْجِدًا لِلَّهِ بَنَى اللَّهُ لَهُ فِي الْجَنَّةِ مِثْلَهُ)). [بخاری/ المساجد / من نی مسجد / 439]

(محمد) کوری (لبید) (t) دهلی: (عثمان) کوری (عفان) (t) ویستی بزگه وت دروست بکاته وه، خه لک نه وه یان پی ناخویش بوو، حه زیان ده کرد، ده کو خوئی بمینیتته وه بویه وتی: له پیغه مبهه ری خوا (W) بیستوه دهیغه رموو: (هه رکه س مزگه وتیک بو خوا دروست بکات خوا له بهه شتا به وینه ی نه وهی بو دروست دهکات)).

(46) خیری مزگه وته کان

239. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَالَ: ((أَحَبُّ الْبِلَادِ إِلَى اللَّهِ سَاجِدُهَا، وَأَبْغَضُ الْبِلَادِ إِلَى اللَّهِ أَسْوَاقُهَا)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (W) فہرموی: ((خوشہ ویستریں رلات له لای خوا مرگه و ته کانیه تی، ناشیرین ترین ولاتیش له لای خوا بازاره کانیه تی)).

(47) خیری زوری هه نگاوه کان بو مرگه و ته کان

240. عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ (t) قَالَ: كَانَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ بَيْتُهُ أَقْصَى بَيْتِ فِي لَمْدِينَةَ، فَكَانَ لَا تُحْطُهُ الصَّلَاةُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e)، قَالَ: فَتَوَجَّعْنَا لَهُ، فَقُلْتُ: لَهُ بَا فَلَانُ لَوْ أَنَّكَ اشْتَرَيْتَ حِمَارًا يَقِيكَ مِنَ الرَّمْضَاءِ، وَيَقِيكَ مِنْ هَوَامِ الْأَرْضِ. قَالَ: مَا وَاللَّهِ مَا أَحَبُّ أَنْ بَيْتِي مُطَبَّبٌ بِبَيْتِ مُحَمَّدٍ (e)، قَالَ: فَحَمَلْتُ بِهِ حَمَلًا حَتَّى تَيْتُ نَبِيَّ اللَّهِ (e) فَأَحْبَرْتُهُ، قَالَ: فِدَاعَاهُ فَقَالَ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ، وَذَكَرَ لَهُ أَنَّهُ يَرْجُو نِي أَثَرَهُ الْأَجْرَ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ (e): ((إِنَّ لَكَ مَا احْتَسَبْتَ)).

(ابی کوری) (کعب) (t) دهلی: پیاویک له (انصار) یه کان ماله کهی دورترین سالی مه دینه بوو، هیچ نویژکی نه ده بوارد له خزمهت پیغه مبهری خوا (W) دهلی: دلم سووتا بوی، وتم: نهی فلان نه گهر که ریکت بکریایه بتپاریژیت له گهرمای هاوین و بتپاریژیت له مارو میرووی زهوی، دهلی: سویند به خوا هه زناکه م ماله که م له پال مالی پیغه مبهری خوا (W) بیت، دهلی: نه وه م له دلما له لگرت هه تا هانمه خزمهت، پیغه مبهری خوا پیم راگه یاند، دهلی: بانگی کردو نه وهی پی فهرموو نه وهی به هوئی به وهی خیری دهست بکه ویت، پیغه مبهری (W) پیی فهرموو: چیت داوا کردوه خوا ده تاتی.

(48) رویشتن بو نویژده کان گوناوه دسرپیتنه وهو پله به رزده کاته وه

241. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ سَأَلَ إِلَى بَيْتِ مَنْ بِيُوتِ اللَّهُ، لِيَقْضِيَ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ، كَانَتْ خَطْوَتَاهُ حِدَاهُمَا تَحُطُّ خَطِيئَةً، وَالْأُخْرَى تَرْفَعُ دَرَجَةً)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (W) فهرموویه تی: ((هه رکهس هه مالی خویان دهست نویژ بگریت و پاشان بروات بو مالیک له ماله کانی خوا، بو نه وهی فهرزیک له فهرزه کان خوا نه نجام بدات، هه نگاره کانی یه کیکیان گوناهیك ده بدات، نه وهی تریان پله یه که به رزی ده کاته وه)).

(49) به نارامی هاتن بو نویژو په له نه کردن

242. عن أبي قتادة (t) قال: بينما نحن نصلِّي مع رسول الله (ع) فسمع جلبة، فقال: ((ما شأنكم)). قالوا: استعجلنا إلى الصلاة، قال: ((فلا تفعلوا، إذا تيمم الصلاة فعليكم السكينة، فما أدركتم فصلوا، وما سبقكم فاتموا)). [بخاري / لاذان / قول الرجل فاتتنا الصلاة / 609]

(ابو قتاده) (t) دهلی: له کاتیکا ئیمه له خزمهت پیغه مبهری خوا (W) نویژمان ده کرد گوئی له دهنگی په له په لیه ک بوو، فه رموی: نه وه چیتانه . تیان: په له مان کرد بو نویژ، فه رموی: ((دهوا مه کهن، نه گهر هاتن بو نویژ هبی نارام و له سهر خوین، به چه ندیا گه یشتن بیکهن، نه وهش له پیشتانه وه کراوه ته اوای بکهن)).

(50) ده رچوونی نافر هتان بو مرگه وته کان

243. عن زينب الثقفية (y) قالت: قال لنا رسول الله (ع): ((إذا شهدت حداك المسجد فلا تمس طيباً)). (زينب الثقفية) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (W) پیی فه رموین: ((نه گهر نافر هتیکتان ویستی نامادهی مرگه وت بییت با بو ن نه دات له خوی)).

(51) ریگری له ده رچوونی نافر هتان

244. عن عمرة بنت عبد الرحمن: أنها سمعت عائشة (y) زوج النبي (ع) تقول: لو أن رسول الله (ع) رأى ما أحدثت النساء لمنعهن المسجد كما منعن نساء بني إسرائيل. قال: فقلت لعمرة: أنساء بني إسرائيل منعن لمسجد؟ قالت: نعم. [بخاري / صفة الصلاة / انتظار الناس قيام الامام العالم / 831]

(عمرة بنت عبد الرحمن) دهلی: له عائشه ی هاوسه ری پیغه مبهری خوا (W) بیستوه دهیوت: نه گهر پیغه مبهری خوا (W) بیدیایه نافر هتان چییان داهیناوه که دین بو مرگه وت [ریگری ده کران ههروه کو ریگری له نافر هتانی نه وه یسرائیل کرا، راوی دهلی: به عه مرهم وت: نایا نافر هتانی نه وه یسرائیل ریگری مرگه وتیان لیکرا؟ وتی: به لی].

(52) له کاتی چوونه مزگهوتتا چی دهوتریت

245. عَنْ أَبِي حَمِيدٍ - أَوْ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ - (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e):
 (إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ. وَإِذَا خَرَجَ
 نَلِيْقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ)).

له (ابو حمید) هوه یا له (ابی سعید) هوه (t) پیغه مبهری خوا (W) فه رموی:
 (نه گهر یه کیکتان چووه ناو مزگهوت بابلی: (اللهم افتح لي ابواب رحمتك)
 اته: خواجه ده رگاکانی رحمه تی خوتمان بو بکه ره وه، کاتی چووه ده ره وه ش
 یا بلی: (اللهم اني اسالك من فضلك) خواجه گیان من داوای خیرو چاکه ت
 یده کم.

(53) هه رگات چووه مزگهوت بادوو رگات نوویژ بکات

246. عَنْ أَبِي قَتَادَةَ (t) قَالَ: دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَرَسُولُ اللَّهِ (e) جَالِسٌ بَيْنَ
 ظَهْرَانِي النَّاسِ، قَالَ: فَجَلَسْتُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((مَا مَنَعَكَ أَنْ تَرْكَعَ
 كَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ تَجْلِسَ)). قَالَ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، رَأَيْتُكَ جَالِسًا وَالنَّاسُ
 جُلُوسٌ. قَالَ: ((فَإِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَا يَجْلِسْ حَتَّى يَرْكَعَ رَكَعَتَيْنِ)).
 بخاري/ المساجد / اذا اتصل المسجد فليركع ركعتين /433]

(ابو قتاده) (t) ده لی: چووه مزگهوت و پیغه مبهری خوا (W) له ناو
 خه لکه که دا دانیشتبوو ده لی: منیش دانیشتم، پیغه مبهری خوا (W) فه رموی:
 ((چی ری لیگرتی دوو رگات نوویژ بکه بیت پیش نه وهی دانیشتی))، ده لی:
 یتم: نهی پیغه مبهری خوا دیم به پریتان دانیشتوو وه، خه لکه که ش دانیشتوو وه،
 نه رموی: نه گهر یه کیکتان هاته مزگهوت ته وه، بادانه نیسی هه تا دوو رگات نوویژ
 هکات)).

(54) نه هی کراوه له ده رچوون له مزگهوت له دواي بانگدان

247. عَنْ أَبِي الشَّعْثَاءِ قَالَ: كُنَّا قُعُودًا فِي الْمَسْجِدِ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، فَأَدْنَى
 لِمُؤْتِنٍ فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْمَسْجِدِ يَمْشِي، فَاتَّبَعَهُ أَبُو هُرَيْرَةَ بَصْرَهُ حَتَّى خَرَجَ مِنَ
 الْمَسْجِدِ، فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: أَمَا هَذَا فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ (e).

(ابو الشعثاء) ده لی: نیمه له گهل (ابوهریره) (t) له مزگهوت دانیشتبووین،
 بانگبیژ بانگی دا پیاویک له مزگهوت ته که هه ستا و رویش ت، (ابوهریره) چاوی تی
 بری هه تا له مزگهوت ته که چووه ده ره وه، نیجا (ابوهریره) وتی: له راستیا نه

بیاوه سه ریچی کرد له (ابو قاسم) چونکه ده بوو نویژه که ی بکات ئینجا بروت ﴿﴾.

(55) که فاره تی تف روگردن له مزگهوت

248- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((الْبُرَاقُ فِي لِمَسْجِدِ حَظِيئَةٍ، وَكَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا)). [بخاري/ المساجد/ كفارة البزاف/ 405]
(انس) كوری (مالك) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) فه رموویه تی: ((تف روگردن له مزگهوت تاوانه، که فاره تیشی شارده وه یه تی))

(56) که راهه تی خواردنی سیرو هاتن بو مزگهوت

249- عَنْ ابْنِ عُمَرَ (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ فِي غَزْوَةِ خَيْبَرَ: ((مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ - يَعْنِي الثُّومَ - فَلَا يَأْتِيَنَّ الْمَسَاجِدَ)). [بخاري/ صفة الصلاة/ 815]
(ابن عمر) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) له غه زای خه یبه ردا فه رمووی: (هه رکهس لهه دره خته ی خوارد . واته سیر . بانه یه ته مزگه وته کان)).

(57) مه چنه مزگهوت له کاتی خواردنی سیرو که وهرو پیاژدا

250- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَعْتَرِئْنَا، أَوْ لِيَعْتَرِلْ مَسْجِدَنَا، وَلِيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ)). وَإِنَّهُ أَتَى بِقَدْرِ فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ بَقُولٍ، فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا، فَسَأَلَ فَأُخْبِرَ بِمَا فِيهَا مِنْ الْبَقُولِ، فَقَالَ: ((قَرِيبُهَا)). إِلَى بَعْضِ أَصْحَابِهِ، فَلَمَّا رَأَهُ كَرِهَ أَكْلَهَا قَالَ: ((كُلْ، فَإِنِّي أَنَا جِي مِنْ لَأ نُنَاجِي)). [بخاري/ صفة الصلاة/ 816]
(جابر) كوری (عبدالله) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) فه رموویه تی: (هه رکهس سه رو پیاژدی خوارد با دوور بکه ویته وه لیمان (له مزگه وته کانمان)) وهه مالی خویدا دابنیشیت) هه روههه قابله مه یه کیان هیئا که پاقله مه نی تیدابوو که بینی بوئی لیئیت ، پرسیااری له باره وه کرد، وه لامیان دایه وه پاقله مه نی تیدایه فه رمووی: ((نزیکه بکه نه وه)) لهه هندی له هه وه لانیی، کاتی چاوی پیی کهوت هه زی نه کرد بیخوات ، فه رمووی: ((بخو، من موناجات ده کهم له گهل له وهی موناجات ناکات)).

(58) ده رکردنی نه وهی بوئی پیاژو سیری لی بیت له مزگهوت

251- عَنْ مَعْدَانَ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ: أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ (t) خَطَبَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ نَذَرَ نَبِيَّ اللَّهِ (e)، وَذَكَرَ أَبَا بَكْرٍ (t)، قَالَ: إِنِّي رَأَيْتُ كَأَنَّ دِيكًا تَقْرَنِي ثَلَاثَ

نقرات، وَاِنِّي لَأُرَاهُ لَبَّاءُ حُضُورَ أَجْلِي، وَإِنَّ أَقْوَامًا يَأْمُرُونَنِي أَنْ أَسْتَحْلِفَ، وَإِنَّ
 لِلَّهِ لَمْ يَكُنْ لِيُضَيِّعْ دِينَهُ وَلَا خِلَافَتَهُ، وَلَا الَّذِي بَعَثَ بِهِ نَبِيَّهُ (E)، فَإِنَّ عَجَلَ بِي
 مَرَّ فَالْخِلاَفَةُ شُورَى بَيْنَ هَؤُلَاءِ السَّنَةِ الَّذِينَ تُؤْفَى رَسُولُ اللَّهِ (E) وَهُوَ عَنْهُمْ
 إِضَى، وَإِنِّي قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ أَقْوَامًا يَطْعُنُونَ فِي هَذَا الْأَمْرِ، أَنَا ضَرَبْتُهُمْ بِيَدِي هَذِهِ
 عَلَى الْإِسْلَامِ، فَإِنَّ فَعَلُوا ذَلِكَ فَأَوْلَيْكَ أَعْدَاءُ اللَّهِ الْكُفْرَةَ الضُّلَّالُ، ثُمَّ إِنِّي لَأَدْعُ
 بَعْدِي شَيْئًا أَهَمُّ عِنْدِي مِنَ الْكَلَالَةِ، مَا رَاجَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (E) فِي شَيْءٍ مَا
 رَاجَعْتُهُ فِي الْكَلَالَةِ، وَمَا أَغْلَظَ لِي فِي شَيْءٍ مَا أَغْلَظَ لِي فِيهِ حَتَّى طَعَنَ بِإِصْبَعِهِ
 نِي صَدْرِي، فَقَالَ: ((يَا عُمَرُ أَلَا تَكْفِيكَ آيَةُ الصَّيْفِ الَّتِي فِي آخِرِ سُورَةِ النَّسَاءِ)).
 إِنِّي إِنْ أَعْشُ أَقْضُ فِيهَا بِقَضِيَّةٍ يَقْضِي بِهَا مَنْ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ، وَمَنْ لَمْ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ،
 ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ عَلَى أَمْرَاءِ الْأَمْصَارِ، وَإِنِّي إِنَّمَا بَعَثْتُهُمْ عَلَيْهِمْ لِيَعْدِلُوا
 عَلَيْهِمْ، وَلِيَعْلَمُوا النَّاسَ دِينَهُمْ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِمْ (E)، وَيَقْسُمُوا فِيهِمْ فَيَعْلَمُوا
 لِي مَا أَشْكَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَمْرِهِمْ، ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ تَأْكُلُونَ شَجَرَتَيْنِ، لَمْ أَرَاهُمَا إِلَّا
 خَبِيثَتَيْنِ، هَذَا الْبِصَلَّ وَالنُّومَ، لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (E) إِذَا وَجَدَ رِيحَهُمَا مِنْ
 لَرَجُلٍ فِي الْمَسْجِدِ أَمَرَ بِهِ فَأَخْرَجَ إِلَى الْبَقِيعِ، فَمَنْ أَكَلَهُمَا فَلْيَمْتُهُمَا طَبْحًا.

(معدان) كوری (طلحة) دهلی: (عمر) کوری (خطاب) روژکی جمعه وتاری
 ه.خویندهوه یادی پیغمبهری خوا(E) کردهوهو، یادی (ابوبکر) (T)
 کردو نینجا وتی: من له خه ودا بینیم که له شیریک سی دهن دوکی لیدام، من
 خه وه که واده بینم که نیک بوونه وهی کوتایی ژیانمه، خه لکانیکیش فرمانم
 بیده کن که جیگه داریک دابنیم، له راستیدا خوا گه ورهش نایینه که یو
 خه لافه ته که ی زایه ناکات، نینجا نه گهر مردن په له ی لیگردم خه لافه ت راویژه
 هنیوان نه و شهش که سه ی که پیغمبهری خوا (E) کوچی دواپی کردو له وان
 ازی بوو، من نه وهش ده زمانم که خه لکانیک تانه دهن له م ناینه ﴿نه وان هی﴾ به م
 هسه تم له سه ر نیسلام لیمدان، جا نه گهر نه و کاره یان کرد نه وان ه دورژمانی
 خواو کافرو ری لیون بوون، پاشان من شتیک له دوا ی خوم به جی ناهیلیم که
 گرنکتر بیت له لام له چو نیتی دابه شکردنی میرات بو که سوکاری وه کو براو مامه،
 ههیچ شتیکدا نه وهنده ی نه م باسه پرس و رام نه کردوه به پیغمبهری خوا (E)
 ههیچ شتیکیشا نه وهنده ی نه و باسه گیر نه بووه له گه لما، هه تا به دوو په نجه ی
 کیشاویه تی به سنکما و فه رمویه تی: ((نه ی عمر نایا نایه ته که ی هاوینی

کۆتایی سوورتهی (نساء)ت بهس نییه)) نهگهر من ژيام به شیوهیهک حوکمی نیدا دهکهم که نهوهی قورئانی خویندبئی و نهوش که نهیخویندبئی بهوشیوهیه بکات، ئینجا فهرموی: خویبه گیان من تو دهکهم به شایهت بهسه نه زماندارانی ناوچهکاندا، من نهوانهم بویه ناردوو که دادگهرین لهگهلیانداو خه لکی فیری ئاین و سوننه تی پیغه مبه ره که بیان (E) بکهن، دهستکه وته کانیا ن بهسه ردا دابهش بکهن. هه رچیش لییان بوو به کیش به رزی بکه نه وه بۆلام ، سهروه ها ئیوه شهی خه لکینه دوو درهخت دهخون، به پیس دینه پیش چاوم، نهوش پیازو سیره پیغه مبه ری خوام (E) دیوو نهگهر بۆنیا ن له پیاویک بهاتایه نه رمانی ده کرد له مزگه وتا دهیان کرده دهر وه بویه هه رکه سیکتان دهیخوات با بهکولاندن بیانم ریئیت.

(59) ریگری کراوه له بانگه وازکردن بۆ ونبوو له مزگه وتا

252- عن أبي هريرة (t) قال: قال رسول الله (E): ((مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يَنْشُدُ ضَالَّةً فِي الْمَسْجِدِ فَلْيَقُلْ: لَا رَدَّهَا اللَّهُ عَلَيْكَ، فَإِنَّ الْمَسَاجِدَ لَمْ تُبْنَ لِهَذَا)).
(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبه ری خوا (E) فهرموی ته تی: ((نهوهی گوئی ئی بوو که پیاویک له مزگه وتا بانگه واز بۆ شتی ونبووی دهکات، بابلی خوا بۆت نه گپرت ته وه ، چونکه مزگه وته کان بۆ نهوه دروست نهکراون)).

(60) ریگریکردن له کردنی گۆر به مزگه وت

253- عن عائشة وعبد الله بن عباس (y) قالا: لما نزل برسول الله (E) لَفِقَ يَطْرَحُ حَمِيصَةً لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا اغْتَمَّ كَشَفَهَا عَنْ وَجْهِهِ، فَقَالَ وَهُوَ كَذَلِكَ: ((لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ)). يُحَدِّثُ بِثَلٍّ مَا صَنَعُوا. [بخاري/ المساجد/ الصلاة في البيعة /425]
(عائشه) (y) و عبدالله ئای کوری عباس (رض) ده لئین کاتی پیغه مبه ره (E) سه ره مه رگدا بوو، سه رچه فه که ی ده دا به ده موچا ویدا، کاتی دلته نگ ده بوو دیده برد له سه ره ده موچاوی، له و حال ده دا فه رموی: ((نه فرینی خوا له جوله که وه هگا ور که گۆری پیغه مبه ره کانیا ن کردوو به مزگه وت)).

(61) ریگری له دروستکردنی مزگه وت له سه ره گۆره کان

254- عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ وَأُمَّ سَلَمَةَ - (y) - نَكَرْنَا كَنِيْسَةً رَأَيْنَاهَا بِالْحَبَشَةِ - فِيهَا تَصَاوِيرٌ - لِرَسُولِ اللَّهِ (E)، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((إِنَّ أَوْلَيْكَ

به شی نـ ویز (5)

ذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَمَاتَ بَنَوًا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا، فِيهِ تِلْكَ لُصُورٌ أَوْلَيْكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)). [بخاري/ المساجد/ هل تنبش قبور شركي الجاهلية /417]

(عائشه) (ر.ض) ده‌لی: (ام حبیبه) و (ام سلمه) (ر.ض) باسی کلیسایه کیان ده‌کرد که له‌حبه‌شه دیوانه . وینهی . پیغه‌مبهریکی خوا (E) تیدا بووه، پیغه‌مبهر (E) فه‌رموی: ((نه‌وانه نه‌گهر پیاوچاکیکیان تیدا بوايه و بمرادیه بزگه‌وتیان له‌سه‌ر گۆره‌که‌ی دروست ده‌کرد، نه‌و وینانه‌شیان تیدا دروست ده‌کرد، نه‌وانه له‌روژی قیامه‌تدا خراپترین که‌سن لای خوا)).

(62) هه‌موو زه‌ویم بۆکراوه به‌مزگه‌وت پاکۆکه‌ریشه

255- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (T): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (E) قَالَ: ((فُضِّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِسِتِّ: أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ، وَأُحِلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ، وَجُعِلَتْ لِي لَأَرْضٌ طَهْرًا وَمَسْجِدًا، وَأُرْسِلَتْ إِلَيَّ الْخَلْقُ كَافَّةً، وَخَتَمَ بِي النَّبِيُّونَ)). [بخاري/ نصرت بالرعب مسيرة شهر/ 2815]

(ابوهریره) (T) ده‌لی: پیغه‌مبهری خوا (E) فه‌رمویه‌تی: ((به‌شه‌ش شت یزم دراوه به‌سه‌ر پیغه‌مبهرندا: وشه‌ی پرمانام پیدراوه، به‌ترس خستنه‌ دلئ وژمنانم پشتگیریم لیکراوه، ده‌ستکه‌وتی جه‌نگم بۆ‌حه‌لآکراوه، کراوه به‌ باکۆکه‌ر [واته: له‌جینی ئاو تیه‌مومی پی‌ ده‌کریت] کراوه به‌ سوجه‌گایش بۆم، بۆ‌ه‌موو دروستکراوه‌کان ره‌وانه‌کراوم، کۆتایی پیغه‌مبهران به‌من هاتوه)).

(63) نزیکی له‌به‌ریه‌سته‌وه

256- عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ السَّاعِدِيِّ (T) قَالَ: كَانَ بَيْنَ مُصَلَّى رَسُولِ اللَّهِ (E) وَبَيْنَ الْجِدَارِ مَرُّ الشَّاةِ. [بخاري/ ستره‌ المصلی/ 474]

(سهلی) کوری (سعدی الساعدی) (T) ده‌لی: له‌نیوان جی نویره‌که‌ی پیغه‌مبهری خوا (E) دیواره‌که‌دا بزنه‌ ریبه‌ک هه‌بوو.

(64) فه‌رمان کردن به‌رووکردنه‌ قبیله

257- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (T): أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَصَلَّى، وَرَسُولُ اللَّهِ (E) نِي نَاحِيَةٍ... وَفِيهِ: ((ذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ، ثُمَّ اسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ نَكْبًا)). ﴿انظر الحديث: 282﴾. [بخاري/ الاستئذان / 5897]

(ابوهریره) (t) دهلی: پیاویک هاته مزگهوت و نویژی کرد، پیغه مبهه (e) هسوچیکدا بوو، لهه فهرمووده دا هاتوو (ئهگهر ههستای بو نویژکردن، بهباشی دهست نویژ بگره، ئینجا رووبکهره قبیله، ئینجا (الله اکبر)ی نویژ ابهستن بکه)).

(65) گۆرینی قبیله له شاهه وه بو مه ککه

258. عَنِ الْبِرَاءِ بْنِ عَازِبٍ (t) قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ (e) إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ سِتَّةَ عَشَرَ شَهْرًا، حَتَّى نَزَلَتِ الْآيَةُ الَّتِي فِي الْبَقْرَةِ ﴿144﴾ وَحَيْثُمَا كُنْتُمْ قُولُوا رُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ﴿ فَنَزَلَتْ بَعْدَهَا صَلَّى النَّبِيُّ (e) ، فَأُتِلِقَ رَجُلٌ مِّنَ الْقَوْمِ قَمَرًا نَّاسٍ مِنَ الْأَنْصَارِ وَهُمْ يَصْلُونَ، فَحَدَّثَهُمْ بِالْحَدِيثِ، قُولُوا وَجُوهَهُمْ قِبَلَ الْبَيْتِ. بخاري / التمني / 6825

(براء) کوپی (عازب) (t) دهلی: له خزمهت پیغه مبهه ردا (e) شانزه مانگ نویژمان رووه (بههیتول مه قیدیس) دهکرد، ههتا ئهم نایه تهی سووره تی (البقره) دابهزی ﴿وحيثما كنتم فولوا وجوهكم شطره﴾ كاتى پیغه مبهه (e) له نویژ بوویه وه نایه ته كهی بو دابهزی، پیاویک له وان رویشت نیهه ری به لای چه ند كه سیكدا له نه نصاره كان نویژیان دهکرد، ئه وهی بو ئیپرانه وه، نه وانیش روویان وهرگیپرا بو لای كه عبه وه.

(66) ئه گهر قامهت كرا ئیتر هیج نویژیک ناکریت جگه له فهرز

259. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((أَنْتُمْ قَالَ إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ نَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهه (e) فهرموویه تی: ((ئه گهر قامهت كرا ئیتر بیج نویژیک نابى بكریت جگه له نویژه فهرزه كه)).

(67) ئه گهر قامهت كرا كهی خه ئكى هه ئدهستن بو نویژ

260. عَنْ أَبِي قَتَادَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي)). [بخاري / الاذان / 611]

(ابوقتاده) (t) دهلی: پیغه مبهه ری خوا (e) فهرموویه تی: ((ئه گهر قامهت كرا به لمهستن ههتا ده مبینن)).

(68) قامهت کردن له کاتیکا نیمام دیته دهرهوه

261. عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ (t) قَالَ: كَانَ بِلَالٌ يُؤَدِّنُ إِذَا دَحَضْتُ، فَلَا يُقِيمُ حَتَّى يَخْرُجَ النَّبِيُّ (e) فَإِذَا خَرَجَ أَقَامَ الصَّلَاةَ حِينَ يَرَاهُ.
(جابر کوری (سمره) (t) دهلی: کاتی خۆز له ناوه پراستی ئاسمان لایدهدا سیلال بانگی دهدا، به لام قامهتی نه ده کرد هه تا پیغه مبهه (e) [له مالم] هه ده چوو، هه ره که پیغه مبهه (e) ده بیینی قامهتی ده کرد.

(69) رویشتنی نیمام بو خوشوردن له دواى قامهت

262. عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ: سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ (t) يَقُولُ: قِيمَتُ الصَّلَاةِ فِقْمُنَا، فَعَدَلْنَا الصُّفُوفَ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ (e)، فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ (e) حَتَّى إِذَا قَامَ فِي مِصَلَّاهُ قَبْلَ أَنْ يُكَبِّرَ، نَكَرَ، فَأَنْصَرَفَ، وَقَالَ نَا: ((مَكَانَكُمْ)). فَلَمْ نَزَلْ قِيَامًا نُنْتَظِرُهُ حَتَّى خَرَجَ إِلَيْنَا وَقَدْ اغْتَسَلَ، يَنْطَفُ أَسُهُ مَاءً، فَكَبَّرَ فَصَلَّى بِنَا. [بخاري/ الفسل/ 251]

(ابو مسلم) کوری (عبدالرحمن) کوری (عوف) دهلی: له (ابوهیره) (t) م بیست ده یوو: قامه تکره، هه ستاین بو نویژ، ریزه کانمان ریگ کرد، پیش له وهی پیغه مبهه (e) بیته لامان، کاتی ته شریفی هات چوو شوینی نویژکردن، به لام پیشنه وهی ته کبیر بکات بیرى که وته وه گه رایه وه، فه رموو: ((له جیگای خوتان بن) ئیمه وه ستاین له جیگای خومان چاوه پریمان کرد هه تا ته شریفی ماته وه خوی شوژدبوو، سه ری ئاوی لیده تکا، ئینجا ته کبیری کردو نویژی بو کردین)).

(70) ریگکردنی ریزه گان

263. عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَمَسُّحُ مَنَاكِبَنَا فِي الصَّلَاةِ وَيَقُولُ: ((اسْتَوُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ، لِيَلِينِي مِنْكُمْ أُولُو الْأَحْطَامِ وَالنَّهْيِ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ)). قَالَ أَبُو مَسْعُودٍ: فَأَنْتُمْ لِيَوْمٍ أَشَدُّ اخْتِلَافًا.

(ابو مسعود) (t) دهلی: پیغه مبهه (e) دهستی ده هیئا به سه ره شانمانداو ده یغه رموو: ((ریگ بوهستن جیا جیامه بن باد له کاننتان جیاواز نه بییت، با زاناو خاوه ژیریه کان نزیک بن لیمه وه، ئینجا نه وانێ تر له دوا یانه وه ئینجا له وانێ تر له دوا یانه وه)) (ابو مسعود) دهلی: به لام ئه مرۆ ئیوه زیاتر جیاوازن.

(71) خیری ریزی پیشهوه

264. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي لُذَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَأَسْتَهْمُوا، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهْجِيرِ لَأَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لَأَتَوْهَا وَلَوْ حَبَوًّا)). [بخاري/ الاسهام في الاذان / 590]

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغمبهری خوا (e) فرمویه تی: ((نه گهر خه لک بیانزانیایه بانگ و ریزی یه کهم چیان تیدایه، نه گهر دهست نه کهوتایه به نیرویشک نه بی، تروپشکیان بۆده کرد، خو نه گهر بیانزانیایه له زوو هاتن بۆ نوپژ چ خیریکی هیهه پینش برکییان بۆده کرد، نه گهر بیانزانیایه نوپژ خه وتنان و نوپژ به بیاناندا چ خیریک هیهه، نه گهر به گاگولکیش بوایه ده هاتن بۆ)).

265. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((خَيْرُ صُفُوفِ الرَّجَالِ وَلِهَذَا، وَشَرُّهَا آخِرُهَا. وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا، وَشَرُّهَا أُولَاهَا)). (ابوهریره) (t) دهلی: پیغمبهری خوا (e) فرمویه تی: ((باشترین ریزی بیاوان ریزی یه کهمه، خراپترینیشیان دواریزه، باشترین ریزی ئافره تانیش واریزیانه، خراپترینیشیان یه کهم ریزیانه)).

(72) سیواک کردن له گهل هه موو نوپژیکدا

266. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((لَوْ أَنَّ أَشَقَّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ - وَفِي حَدِيثِ زُهَيْرٍ: عَلَى أُمَّتِي - لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ)). [بخاري/ الجمعة / 847]

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغمبهری خوا (e) فرمویه تی: ((نه گهر له سهه ئیمانداران له رویاوه تیکه تدا له سهه ئومه تم قورس نه بوایه فرمانم پیده کردن که سیواک بکهن له گهل هه موو نوپژیکدا)).

(نه گهر ئافرهت له مزگهوت له گهل بیاوان نوپژ بکهن، نه گهر خویان به ته نیا نوپژ بکهن، نه وای ریزی یهه باشتره).

(73) خیری (ذکر) له گه ل چوونه ناو نوویژ

267. عَنْ أَنَسٍ (t): أَنَّ رَجُلًا جَاءَ فَدَخَلَ الصَّفَّ وَقَدْ حَفَرَهُ النَّفْسُ، فَقَالَ: لِحَمْدِ اللَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ. فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ (e) صَلَاتَهُ قَالَ: ((أَيْكُمُ الْمُتَكَلِّمُ بِالْكَلِمَاتِ)). فَأَرَمَ الْقَوْمُ، فَقَالَ: ((أَيْكُمُ الْمُتَكَلِّمُ بِهَا، فَإِنَّهُ لَمْ يَقُلْ بَأْسًا)). فَقَالَ رَجُلٌ: جِئْتُ وَقَدْ حَفَرَنِي النَّفْسُ، فَقُلْتُهَا. فَقَالَ: ((لَقَدْ رَأَيْتُ اثْنَيْ مِشْرَ مَلَكًا يَبْتَدِرُونَهَا أَيُّهُمْ يَرْفَعُهَا)).

(انس) (t) دهلی: پیاویک بهه ناسه برکی هاتوو چووهریزی نوویژوه، تی: ((الحمد لله حمدا كثيرا طيبا مباركا فيه) کاتی پیغه مبهری خوا (e) ه نوویژکه سی بوویه وه، فهرمووی: ((کی بوو نه و ته یه ی وت؟ خه لکه که هه موو بیدهنگ بوون، فهرمووی: ((کیتان بوو نه و قسانه ی کرد" خراپی نه وتوه)) بیاویک وتی: من بووم کاتی هاتم هه ناسه برکیم بوو نه و قسه یه م کرد، فهرمووی: ((چاوم لی بوو دوانزه فریشته پیشرکییان بوو له سهر نه وه ی که کامیان بهرزی کاته وه)).

(74) دهست بهر زگرده وه له نوویژا

268. عَنْ ابْنِ عُمَرَ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) إِذَا قَامَ لِلصَّلَاةِ رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى تَكُونَا حَدْوً مَنكَبَيْهِ ثُمَّ كَبَّرَ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ، وَإِذَا رَفَعَ مِنْ الرُّكُوعِ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ، وَلَمَّا يَفْعَلُهُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ. [بخاري / صفة صلاة / 70]

(ابن عمر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) کاتی راده وه ستا بو نوویژ ههردوو دهستی بهر زگرده وه هه تا دهگه یشته ئاستی شانی ئینجا ته کیبری ده کرد، کاتی دهیویست رکوع بهریت بهه مان شیوه ههردوو دهستی بهر زگرده وه، کاتی له رکوع بهر زگرده بوویه وه هه مان شتی ده کرد، به لام کاتی له سجود بهر زگرده بوویه وه وای نه ده کرد.

(75) به چی نوویژ دهست پیده کات و به چی کوتایی دیت

269. عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَسْتَفْتِحُ الصَّلَاةَ بِالتَّكْبِيرِ، الْقِرَاءَةِ بِ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ وَكَانَ إِذَا رَكَعَ لَمْ يُشْخِصْ رَأْسَهُ وَلَمْ يُصَوِّبْهُ لَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ، وَكَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ لَمْ يَسْجُدْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَائِمًا، وَكَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ لَمْ يَسْجُدْ حَتَّى يَسْتَوِيَ جَالِسًا، وَكَانَ يَقُولُ فِي

به شی نویر (5)

كُلُّ رَكَعَتَيْنِ التَّحِيَّةِ، وَكَانَ يَفْرِشُ رِجْلَهُ الْيُسْرَى وَيَنْصِبُ رِجْلَهُ الْيُمْنَى، وَكَانَ بَنَى عَنْ عُقْبَةَ الشَّيْطَانِ، وَيُنْهَى أَنْ يَفْتَرِشَ الرَّجُلُ ذِرَاعِيَهُ اقْتِرَاشَ السَّبْعِ، وَكَانَ بَحْتُمُ الصَّلَاةَ بِالتَّسْلِيمِ.

(عائشه) (Y) دهلی: پیغمبر خا (W) به ته کبیر نویری دست پیده کرد، خویندیشی به (الحمد لله رب العالمین) دست پیده کرد، هرکاتی رکوعی ده برد سهری نه زور دانه نه واندو نه زوریش به زری ده کرده له و بهینه دا ایده گرت ، هرکاتی سهری له رکوع به زده کرده سوجهی نه ده برد هه تا به ته وای راست ده بوویه وه ، هر وه ها هرکاتی سهری له سوجه به زده کرده وه ، سوجهی نه ده برد هه تا به ریکی داده نیشته ، هر وه ها له هه مو دوو رکاتیکا نه حیاتیکی ده خونید، قچی چه پی له ته حیاتا رده خست و قچی راستی اده گرت ریگری ده کرد له شیوه دانیشتنی شهیتان [له سهرستی داده نیشی و نه ردوو نه زنی به زده کاته وه ده ستیشی له زه ویدا داده نی] هر وه ها ریگری کردوه له وهی ده سته کانی له کاتی سوجه دا ته تخت له سهر زهوی راده کیشی ده کو دپنده ، نینجا کوتایی نویری به سه لام دانه وه ده هیئا .

(76) ته کبیر له نویردا

270- عن أبي هريرة (t) قال: كان رسول الله (e) إذا قام إلى الصلاة كبر حين يقوم، ثم يكبر حين يركع، ثم يقول: ((سمع الله لمن حمده)). حين يرفع صلبه من الركوع، ثم يقول وهو قائم: ((ربنا ولك الحمد)). ثم يكبر حين يهوي ساجدا، ثم يكبر حين يرفع رأسه، ثم يكبر حين يسجد، ثم يكبر حين يرفع رأسه، ثم يفعل مثل ذلك في الصلاة كلها حتى يقضيها، ويكبر حين يقوم من لمثنى بعد الجلوس، ثم يقول أبو هريرة: إنني لأشبهكم صلاة برسول الله (e). [بخاري/ صفة الصلاة/ 756]

(ابوهریره) (t) دهلی: هرکاتی پیغمبر خا (e) هه لده ستا بو نویر ، کاتی راده وه ستا ته کبیری ده کرد، کاتی رکوعی ده برد ته کبیری ده کردو ده یفه رموو ((سمع الله لمن حمده)) کاتی راست ده بوویه وه پشستی به زده کرده له رکوع ده یفه رموو: ((ربنا ولك الحمد))، کاتی داده به زی بو سوجه ته کبیری ده کرد، کاتی داده به زی بو سوجهی [دوهم] ته کبیری ده کرد، کاتی سهری به زده کرده وه ته کبیری ده کرد نابه و شیویه تا نویرده که ته وای

ه‌بوو، هه‌روه‌ها کاتی له‌ته‌حیاتی دوا‌ی رکاتی دووهم هه‌لده‌ستایه‌وه ته‌کبیری ه‌کرد. له‌دوا‌ییدا (ابوهریره) وتی: نو‌یژی من له‌هه‌مووتان زیاتر له‌نو‌یژی پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌چیت.

(77) ریگری کردن له‌وه‌ی پیش نیمام بکه‌وی له‌ته‌کبیرو شتی‌تردا

271- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يُعَلِّمُنَا، يَقُولُ: ((لَا تُبَادِرُوا الْإِمَامَ، إِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، وَإِذَا قَالَ: ﴿وَلَا الضَّالِّينَ﴾ فَقُولُوا: آمِينَ، وَإِذَا كَبَّرَ فَارْكَعُوا، وَإِذَا قَالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا: رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ)).

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فی‌ری ده‌کردین و ه‌یفه‌رموو: پینش (نیمام) مه‌که‌ون، نه‌گه‌ر ته‌کبیری کرد ئیوه‌ش بیکه‌ن، نه‌گه‌ر تی: ﴿وَلَا الضَّالِّينَ﴾ بلین (ئامین) نه‌گه‌ر رکوعی برد ئیوه‌ رکوع به‌رن، نه‌گه‌ر تی: ﴿سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ﴾ ئیوه‌ش بلین ﴿رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ﴾.

(78) ده‌بی مه‌ئوم شوین نیمام بکه‌ویت

272- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: سَقَطَ النَّبِيُّ (e) عَنْ فَرَسٍ فَجَحَشَ شِقُّهُ لِأَيْمَنِ، فَدَخَلْنَا عَلَيْهِ نُعُودُهُ، فَحَضَرَتِ الصَّلَاةُ، فَصَلَّى بِنَا قَاعِدًا فَصَلَّيْنَا وَرَاءَهُ نُعُودًا، فَلَمَّا قَضَى الصَّلَاةَ قَالَ: ((إِنَّمَا جَعَلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، إِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا، وَإِذَا رَفَعَ فَارْفَعُوا، وَإِذَا قَالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا: بِنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، وَإِذَا صَلَّى قَاعِدًا فَصَلُّوا قَعُودًا أَجْمَعُونَ)). [بخاری/ الصلاة في نیاب/ 371]

(انس) کوری (مالک) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) له‌ئه‌سپیک که‌وته خواره‌وه لای راستی رووشابوو، ئیمه‌چووینه خزمه‌تی بو‌سه‌ردانی کاتی نو‌یژ ناته‌ پینشه‌وه، به‌دانیشتنه‌وه نو‌یژی بو‌کردین، ئیمه‌ش له‌دوا‌یه‌وه به‌دانیشتنه‌وه نو‌یژمان کرد، کاتی نو‌یژه‌که‌ ته‌واو بوو فه‌رموو: ((بو‌یه‌ نیمام دانراوه‌ تا شوینی بکه‌ون، نه‌گه‌ر ته‌کبیری کرد ته‌کبیر بکه‌ن، نه‌گه‌ر سو‌جده‌ی برد سو‌جده‌ به‌ن، نه‌گه‌ر به‌رزبوویه‌وه و به‌رزبینه‌وه، نه‌گه‌ر وتی: ﴿سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ﴾ ئیوه‌ش بلین: ﴿رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ﴾، هه‌روه‌ها نه‌گه‌ر به‌دانیشتنه‌وه نو‌یژی کرد ئیوه‌ش هه‌مووتان به‌دانیشتنه‌وه نو‌یژ بکه‌ن)).

(79) له نویرا دهستیك ده خریته سه ردهسته كه ی تر

273- عن وائل بن حجر (t): أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ (ع) رَفَعَ يَدَيْهِ حِينَ دَخَلَ فِي صَلَاةٍ كَبِيرٍ - وَصَفَ هَمَامٌ حَيَالًا أُذُنَيْهِ - ثُمَّ التَّحَفَ بِثَوْبِهِ، ثُمَّ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى الْيُسْرَى، فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ أَخْرَجَ يَدَيْهِ مِنَ الثَّوْبِ ثُمَّ رَفَعَهُمَا، ثُمَّ كَبَّرَ فَرَكَعَ، فَلَمَّا قَالَ: ((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ)) رَفَعَ يَدَيْهِ، فَلَمَّا سَجَدَ سَجَدَ بَيْنَ كَفَيْهِ.

(وائل) كوری (حجر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوام (ع) دهیوه کاتی چوته ناو نویره وهو ته کبیری کردوو هردوو دهستی به رزکروته وه، همام که راویه که یه دهلی: به رزکردنه وهی تا ناستی گوچکه ی بووه . ئینجا عه باکه ی پیچاوه ه خویه وهو دهستی راستی خستوته سه ر دهستی چه پی، کاتی ویستویه تی کوع به ریت دهستی له عه باکه ی دهرهیناوه ئینجا به رزی کردوته وهو ته کبیری کردوو وه رکوعی بردوو ه ، کاتی فهرموویه تی: ﴿ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ﴾ دهستی به رزکردوته وه ، کاتی سوچه شی بردوه له نیوان هردوو له پی دهستی بردوو یه تی.

(80) له نیوان ته کبیرو فاتبجه خویندندا چی دهوتریت

274- عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (t)، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ع): أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى صَلَاةٍ قَالَ: ((وَجَّهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنْ مُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ، بِذَلِكَ أُمِرْتُ، وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا، إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ لِدُنُوبٍ إِلَّا أَنْتَ، وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَأَصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ، لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي بَدَنِكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ. أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ. اسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ)). وَإِذَا رَكَعَ قَالَ: ((اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشِعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي، وَمَحْيَايَ وَعَظْمِي وَعَصْبِي)). وَإِذَا رَفَعَ قَالَ: ((اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ لِحْمَدُكَ، مِلءُ السَّمَاوَاتِ وَمِلءُ الْأَرْضِ، وَمِلءُ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ)). وَإِذَا سَجَدَ قَالَ: ((اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدْتُ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ)). ثُمَّ يَكُونُ بِنِ آخِرِ مَا يَقُولُ بَيْنَ التَّسْبُحِ وَالتَّسْلِيمِ: ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ،

به شی نوویژ (5)

مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمَقْدُمُ وَأَنْتَ
لُمُؤَخَّرٌ، لَأِ إِلَهَ إِلَّا أَنْتُ)). وفي الرواية: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) إِذَا اسْتَفْتَحَ الصَّلَاةَ
كَبَّرَ ثُمَّ قَالَ: ((وَجَّهْتُ وَجْهِي...)) إِلَى آخِرِهِ.

(علی) کوری (ابی طالب) (T) له پیغه مبهری خواوه بو مان ده گپریته وه که
کاتی هه ستاوه بو نوویژ کردن فه رموویه تی : (وجهت وجهی للذی فطر السموات
والارض حنیفاً ، وما انا من المشرکین ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله
ب العالمین لاشریک له وبذلک امرت وانا من المسلمین) اللهم انت الملك لا اله
لا انت، انت ربی وانا عبدک ظلمت نفسی واعترفت بذنبی فاغفر لی ذنوبی
جمیعاً، انه لا یغفر الذنوب الا انت واهدنی لاحسن الاخلاق لا یهدی لاحسنها الا
نت، واصرف عني سیئها لا یصرف عني سیئها الا انت لیبک وسعدیک، والخیر
کله فی یدیک ، والشیر لیس الیک، انا بک والیک تبارکت وتعالیت استغفرک واتوجه
لیک کاتی رکوعی ده برد ده یغه رموو: (اللهم لک رکعت ، وبک امنت ولك اسلمت
خشع لک سمعی وبصری ومخی وعظمی وعصبی) کاتی له رکوع هه لده ستایه وه
، ده یغه رموو: (اللهم ربنا لک الحمد ملء السموات وملء الارض وملء ما بینهما ،
ملء ما شئت من شیء بعد کاتی سوجهی ده بر ده یغه رموو: (اللهم لک سجدت
بک امنت ولك اسلمت ، سجد وجهی للذی خلقه وصوره وشق سمعه وبصره
نیارک الله أحسن الخالقین) ئینجا له کو تایی ته حیاته داوه پیش سه لام دانه وه
، ده یغه رموو: (اللهم اغفر لی ما قدمت وما أخرت وما أسررت وما اعلنت وما
سرفت، وما انت أعلم به منی ، انت المقدم وأنت المؤخر لا اله الا انت
له ریوایه تی کیشدا پیغه مبهری خوا (E) کاتی دهستی ده کرد به نوویژ ته کبیری
، ده کردو ده یغه رموو: (وجهت وجهی) تا کو تایی .

(81) بسم الله الرحمن الرحيم ناشکرا نه کردن له نوویژدا

275_ عَنْ أَنَسٍ (T) قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ
رَعُثْمَانَ (Y)، فَلَمْ أَسْمَعْ أَحَدًا مِنْهُمْ يَقْرَأُ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ». [بخاری/
سفة الصلاة/ 710]

(انس) (T) ده لی: له خزمهت پیغه مبهری خوا (E) ابوبکرو عمرو عثمان
(Y) نوویژم کردووه گو ییم له که سیان نه بووه (بسم الله الرحمن الرحيم) بخوینن.

(82) لەبارەى (بىسم اللہ الرحمن الرحيم) ھوھ

276. عَنْ أَنَسٍ (t) قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ (e) ذَاتَ يَوْمٍ بَيْنَ أَظْهُرِنَا إِذْ أَغْفَى غَفَاءً، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ مُتَبَسِّمًا، فَقُلْنَا: مَا أَضْحَكَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: ((أُنزِلَتْ عَلَيَّ آتِفًا سُورَةٌ، فَقَرَأْتُ: ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ. فَصَلِّ رَبِّكَ وَأَنْحِرْ. إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ﴾. ثُمَّ قَالَ: أَتَدْرُونَ مَا الْكُوثَرُ)). فَقُلْنَا: اللَّهُ رَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: ((فَإِنَّهُ نَهَرَ وَعَدَنِيهِ رَبِّي (u)، عَلَيْهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ، هُوَ حَوْضٌ تَرُدُّ عَلَيْهِ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، آتَيْتُهُ عِدَدَ النُّجُومِ، فَيُخْتَلَجُ الْعَبْدُ مِنْهُمْ، فَأَقُولُ: رَبِّ إِنَّهُ بِنِ أُمَّتِي، فَيَقُولُ: مَا تَدْرِي مَا أَحَدَّثْتُ بِعَدِكَ.

(انس) (t) دەلى جاريكيان پيغەمبەرى خوا (e) لەناوماندا بوو، سووکه خەويکى کردوو، ئينجا سەرى بە دەم زەر دەخەنەو بەرز کردوو، ئيمەش وتمان بۆچى پيئەكە نيت ئەى پيغەمبەرى خوا (e) فەرمووى: ((نا ئيستا سوورە تىکم بۆ دابەزىو، خوئىندىيەو فەرمووى: بىسم اللہ الرحمن الرحيم انا اعطيناک لکوثر فصل لربک وانحر ان شانئک هو الابتر)) ئينجا فەرمووى: ((نايا دەزانن کوثر چىيە؟)) وتمان: خوا و پيغەمبەرە کەى باشتەر دەزانن، فەرمووى: ((روباريکە پەرورەدگارم بەليني پيئەداوم، خيىرى زورى لەسەرە، حەوزيکە سەرۆزى قيامەتدا ئوممەتم دینە سەرى، جامەکانى بەئەندازەى ژمارەى لەستيرەکانە، خەلکيک دادەبەرن لىيان، منيش دەلييم: پەرورەگار ئەو ھەئوممەتى منە، ئەويش دەفەرمويت: تۆ نازانى دواى تۆ چييان داھيناو)).

(83) (ام القرآن) واتە (فا تجة) لەنويزدا خوئىندنى واجبە

277. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((مَنْ صَلَّى صَلَاةً لَمْ يَقْرَأْ بِهَا بِأَمِّ الْقُرْآنِ فَهِيَ خِدَاجٌ - ثَلَاثًا - غَيْرُ تَمَامٍ)). فَقِيلَ لِأَبِي هُرَيْرَةَ: إِنَّا نَكُونُ وَرَاءَ لِأَمَامٍ؟ قَالَ: أَقْرَأُ بِهَا فِي نَفْسِكَ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((قَالَ اللَّهُ (u): قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نِصْفَيْنِ، وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فَإِذَا قَالَ لِعَبْدٍ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ قَالَ اللَّهُ ﴿تَعَالَى﴾: حَمْدِي عَبْدِي. وَإِذَا قَالَ ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ قَالَ اللَّهُ ﴿تَعَالَى﴾: أَتُنَى عَلَيَّ عَبْدِي، وَإِذَا قَالَ: ﴿مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ﴾ قَالَ اللَّهُ: مَجْدُنِي عَبْدِي - وَقَالَ مَرَّةً: فَوَضَّ إِلَيَّ عَبْدِي - فَإِذَا قَالَ: ﴿يَا أَيُّهَا الْعَبْدُ وَيَا أَيُّهَا الْمَسْتَعِينُ﴾ قَالَ: هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي، وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ. فَإِذَا قَالَ:

﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا ضَالِّينَ﴾ قَالَ: هَذَا لِعَبْدِي، وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ.

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهه (e) فهرموویه تی: ((هه رکهس نو یژ بکات ام القران) ی تیانه خوینی نه وه نو یژ هه کی ناتسه واوه، ناتسه واوه، ناتسه واوه، که موکوری تیدایه)) جابه (ابوهریره) وترا: ئیمه له پشت ئیمامه وهین؟ وتی: دهلی خو تدا بیخوینه من له پیغه مبهه ری خوام (e) بیستوه فهرموویه تی: ((خوای نه وه فهرموویه تی: نو یژ له نیوان خو م و بنده که مدا کردوه به دوویه شه وه، بنده که ش داوای چی کرد دهیده می، هه رکاتی وتی: (الحمد لله رب العالمین) خوای گه وه ده فهرموویت: به بنده که م سوپاسی کردم، هه رکاتی وتی: (الرحمن لرحیم) خوای گه وه ده فهرموویت: به بنده که م ستایشی کردم، هه رکاتی وتی: (مالک یوم الدین) خوا ده فهرموویت: به بنده که م گه وه مه زن سهیری کردم جاریکیش فهرمووی: به بنده که م هه موشتیکی خو ی دایه دست من کاتی وتی: ایاک نعبد وایک نستعین) ده فهرموویت: نه مه له نیوان من و بنده که مدایه، به بنده که م چی بوویت بوی ده که م . کاتی وتی: ﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ ده فهرموویت: نه مه تایه ته به بنده که م داوای چیش بکات بوی ده که م.

(84) چی ده توانی نه وه بخوینی

278- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَدَخَلَ رَجُلٌ نَصَلِي، ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (e)، فَرَدَّ رَسُولُ اللَّهِ (e) السَّلَامَ، قَالَ: (ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ). فَرَجَعَ الرَّجُلُ فَصَلَّى كَمَا كَانَ صَلَّى، ثُمَّ جَاءَ لِي النَّبِيِّ (e) فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((وَعَلَيْكَ السَّلَامُ)). ثُمَّ قَالَ: (ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ)). حَتَّى فَعَلَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَالَ الرَّجُلُ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا أَحْسَنَ غَيْرَ هَذَا، عَلَّمَنِي. قَالَ: ((إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَكَبِّرْ، ثُمَّ قَرَأْ مَا تيسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ ارْجِعْ حَتَّى تَطْمَئِنُّ رَأْسًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ نَأْمًا، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنُّ سَاجِدًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا، ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ كُلِّهَا)). [انظر الحديث: 261].

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهه ری خوا (e) هاته مزگهوت، له وکاته دا بیاویکیش هاته مزگهوت و نو یژ تی کرد، ئینجا هاته خزمه تی پیغه مبهه (e)

سهلامی لیکرد، پیغهمبهر (e) وهلامی سهلامهکی دایه وهو فهرمووی: (بگه پیره وه نویتزه کهت بکه چونکه تو نویتزت نه کردوه، پیاوه که گه پرایه وه نویتزه کهی کرده وه ئینجا هاته وه خزمهت پیغهمبهر (e) سهلامی لیکرد . پیغهمبهر (e) فهرمووی: سهلامیش له سهر تو))، ئینجا فهرمووی: بگه پیره وه نویتزه کهت بکه ره وه، چونکه تو نویتزت نه کردوه)) ههتاسی جار ئه مهی کرد بیاوه که وتی: سویند به وهی به ههق توئی ناردوه ، له وه باشتر نازانم، فییرم بکه، فهرمووی: ((ئه گهر ههستای بو نویتزت ته کبیر بکه، چه ندهت بو ده کری نورتان بخویننه، ئینجا رکوع ببهو بوهسته وه له جووله بکه وه، ئینجا بهر زبیره وه له تاریک راده وه ستیت، ئینجا سوچه ببهو بوهسته وه له جووله بکه وه ، ئینجا بهر زبیره وه تاداده نیشتیت و له جووله ده که ویت ئینجا له هه موو نویتزه که تدا بهم شیوه بکه)).

(85) خویندن له دواي نيامه وه

279- عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ (y) قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولَ اللَّهِ (e) صَلَاةً لَظْهَرٍ أَوْ الْعَصْرِ، فَقَالَ: ((أَيْكُمْ قَرَأَ خَلْفِي بِسَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى)). فَقَالَ رَجُلٌ: نَا، وَلَمْ أَرِدْ بِهَا إِلَّا الْخَيْرَ، قَالَ: ((قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ بَعْضَكُمْ خَالَجْنِيهَا)).
(عمران کوری (حصین) (t) دهلی: پیغهمبهری خوا (e) نویتزی نیوه پو یا مهسری بو کردین، فهرمووی: (کیتان له پیشمه وه (سبح اسم ربك الاعلى) ی خویند پیاویک وتی: من ، هیچ مه به ستم نه بوو خیر نه بی، فهرمووی: ههست ده کهم هه ندیکتان خه ریکن نویتزه کهم لیبتیک ده دن)).

(86) الحمد لله و نایمین کردن

280- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((إِذَا أَمَّنَ الْإِمَامُ فَأَمَّنُوا، نَائِبُهُ مِنْ وَاقِفٍ تَأْمِينُهُ تَأْمِينُ الْمَلَائِكَةِ غُفْرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ)). قَالَ ابْنُ شَهَابٍ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((أَمِينَ)). (بخاری/ صفة الصلاة/ 747)
(ابوهریره) (t) دهلی: پیغهمبهری خوا (e) فهرمووی: ((ئه گهر نيام نایمینی کرد ئیوهش بیکه ن، هه رکامتان نایمینه کهی له گه ل نایمینی فریشته کاندایه کگریت خوا له گونا هه رابووردوه کانی خوشده بییت)) (ابن شهاب) دهلی: پیغهمبهری خواش (e) نایمینی ده کرد)).

(87) خویندن له نوویژی به یانیدا

281. عَنْ سَمَكِ بْنِ حَرْبٍ قَالَ: سَأَلْتُ جَابِرَ بْنَ سَمُرَةَ (t) عَنْ صَلَاةِ النَّبِيِّ (e) فَقَالَ: كَانَ يُخَفِّفُ الصَّلَاةَ، وَلَا يُصَلِّيُ صَلَاةَ هَؤُلَاءِ. قَالَ: وَأَنْبَأَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ يَقْرَأُ فِي الْفَجْرِ بِ﴿ق. وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ﴾ وَتَحْوَمَا.

(سماک کوری (حرب) دهلی: له (جابر) کوری (سمره) م پرسى له باره ی نوویژی بیغه مبه ره وه (e) وتی: نوویژه کانی به کورتی ده کرد ، نوویژی نائه وانه ی نه ده کرد [واته: نه وانه ی زور درییان ده کرده وه] دهلی: ناگاداری کردم که بیغه مبه (e) له نوویژی به یانیدا ((ق ، والقران المجید) و وینه ی نه وی ده خویند.

(88) خویندنی قورئان له نوویژی نیوه روو عه سر

282. أَبِي قَتَادَةَ (t) قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ (e) يُصَلِّي بِنَا، فَيَقْرَأُ فِي الظُّهْرِ الْعَصْرِ: الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَسُورَةٍ، وَيُسْمِعُنَا آيَةَ أَحْيَانًا، يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْآخِرَتَيْنِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ. ﴿بخاري/ صفة الصلاة/ 745﴾

(ابوقتاده (t) دهلی: پیغه مبه ری خوا (e) نوویژی بو ده کردین له نیوه روو مه سردا له دوو رکاتی به که مدا فاتحه و سووره تیکی ده خویند جار جار نایه ته که ی هدا به گویماندا، له دوو رکاتی دوايشدا فاتحه ی ده خویند.

283. عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) كَانَ يَقْرَأُ فِي صَلَاةِ الظُّهْرِ: فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ قَدْرَ ثَلَاثِينَ آيَةً، وَفِي الْآخِرَتَيْنِ قَدْرَ خَمْسٍ عَشْرَةَ آيَةً، أَوْ قَالَ: نِصْفَ ذَلِكَ. وَفِي الْعَصْرِ: فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ: فِي كُلِّ رَكْعَةٍ قَدْرَ قِرَاءَةِ خَمْسٍ عَشْرَةَ آيَةً، وَفِي الْآخِرَتَيْنِ قَدْرَ نِصْفِ ذَلِكَ.

(ابو سعید الخدری) (t) دهلی: پیغه مبه ر (e) له نوویژی نیوه روو، له دوو رکاتی به که مدا، له هر رکاتی که هه نندازه ی سی نایه تی ده خویند، له دوانه که ی نریشدا هه نندازه ی یانزه نایه تی یا دهلی: نیوه ی نه وه له عه سریشدا له دوو رکاتی به که مدا، له هر رکاتی که هه نندازه ی پانزه نایه تی ده خویند، له دوانه که ی تردا نیوه ی نه وه.

(89) خویندن له نویژی شیواندا

284. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y) قَالَ: إِنَّ أُمَّ الْفَضْلِ بِنْتَ الْحَارِثِ سَمِعَتْهُ وَهُوَ يَقْرَأُ ﴿وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا﴾ فَقَالَتْ: يَا بُنَيَّ، لَقَدْ ذَكَرْتَنِي بِقِرَاءَتِكَ هَذِهِ السُّورَةَ، إِنَّهَا آخِرُ مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقْرَأُ بِهَا فِي الْمَغْرِبِ. [بخاري / صفة الصلاة/ 729]

(ابن عباس) (t) ده‌لی: (ام الفضل) کچی (الحارث) گوئی له (ابن عباس) بوو که سوورتهی ﴿والمرسلات عرفا﴾ ده‌خویند ، شه‌ویش وتی: رؤله گیان ، به‌خویندنی شه‌ سوورته شه‌وت بیرخستمه‌وه که شه‌وه دواين سوورته بوو که له پیغه‌مبهرم بیستوه له نویژی شیواندا خویندویه‌تی.

(90) خویندن له نویژی خه‌وتناندا

285. عَنْ جَابِرٍ (t) قَالَ: كَانَ مُعَاذٌ يُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ (e)، ثُمَّ يَأْتِي فَيَوْمُ نَوْمَهُ، فَصَلَّى لَيْلَةً مَعَ النَّبِيِّ (e) الْعِشَاءَ، ثُمَّ أَتَى قَوْمَهُ فَأَمَّهُمْ، فَافْتَتَحَ بِسُورَةِ الْبَقْرَةِ، فَأَنْحَرَفَ رَجُلٌ فَسَلَّمَ، ثُمَّ صَلَّى وَحْدَهُ وَأَنْحَرَفَ. فَقَالُوا لَهُ: أَنَا فَتَحْنَا يَا نَبِيَّ، قَالَ: لَا وَاللَّهِ، وَلَأَتَيْنَ رَسُولَ اللَّهِ (e) فَلَا خَيْرَ لَهُ. فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ (e) فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّا أَصْحَابُ نَوَاضِحٍ نَعْمَلُ بِالنَّهَارِ، وَإِنَّ مُعَاذًا صَلَّى مَعَكَ لِعِشَاءٍ، ثُمَّ أَتَى فَافْتَتَحَ بِسُورَةِ الْبَقْرَةِ. فَأَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ (e) عَلَيَّ مُعَاذٍ، فَقَالَ: (يَا مُعَاذُ أَفَتَأْنُ أَنْتَ؟ أَقْرَأَ بِكَذَا ﴿و﴾ أَقْرَأَ بِكَذَا)) قَالَ سَفِيَانُ: فَقُلْتُ لِعَمْرٍو: إِنَّ أَبَا لُرَيْبٍ حَدَّثَنَا عَنْ جَابِرٍ أَنَّهُ قَالَ: ((أَقْرَأُ: ﴿وَالشَّمْسُ وَضَحَاهَا﴾ ﴿وَالضُّحَى﴾ ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى﴾ وَ﴿سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾. فَقَالَ عَمْرٍو: نَحْوَ هَذَا. [بخاري / الجماعة والامامة / 668]

(جابر) (t) ده‌لی: (معاذ) نویژی له‌خزمه‌ت پیغه‌مبهردا ده‌کردو ئینجا شه‌هات ئیمامه‌تی بو قه‌ومه‌که‌ی ده‌کرد، شه‌ویکیان نویژی خه‌وتنی له‌خزمه‌ت پیغه‌مبهردا (e) کرد ئینجا هات بو ناو قه‌ومه‌که‌ی و ئیمامه‌تی بو‌کردن، به‌سوورته‌ی (البقرة) ده‌ستی پیکرد، پیاویک ﴿له‌ریزه‌که‌یدا﴾ سه‌لامی دایه‌وه ، ئینجا به‌ته‌نها نویژی کردوو چوو ده‌روه، پییان وت: تو دوو رووییت کرد له‌ی فلاں ، وتی: نه‌به‌خوا، ده‌یشچمه‌ خزمه‌ت پیغه‌مبهری خوا ناگاداری ده‌که‌م، مات بو خزمه‌ت پیغه‌مبهر (e) وتی: شه‌ی پیغه‌مبهری خوا (e) ئیمه‌ خاوه‌نی رشتری ئاودیرین به‌روژدا کارده‌که‌ین، معاذ نویژی خه‌وتنی له‌خزمه‌ت به‌ریزتانا کردوو، ئینجا هات بو لای ئیمه‌و به‌سوورته‌ی (البقرة) ده‌ستی پیکرد،

به شی نـویژ (5)

پیغمبر (ع) رووی کرده (معاذ) فہرمووی: ((ئہی معاذ نایا تو خہ لک تا قیدہ کہیتہ وہ؟ ئہوہ بخوینہ ، ئہوہ بخوینہ)).
سفیان دەلی: بہ (عمرو) م وت: (ابوزیر) لہ (جابر) ہوہ یوی گیراینہ وہ کہ فہرموویہ تی: ﴿والشمس وضحاها﴾ و ﴿والضحی﴾ و ﴿واللیل اذا یغشی﴾
﴿سبح اسم ربک الاعلی﴾ بخوینہ ﴿عمرو﴾ وتی: شتیک لہم جوڑہی نہرمو.

(91) ریگری کراوہ لہ پیش کہوتن لہ نیمام لہ رکوعو سجوددا

286. عَنْ أَنَسٍ (t) قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولِ اللَّهِ (ع) ذَاتَ يَوْمٍ، فَلَمَّا قَضَى صَلَاةً أَقْبَلَ عَلَيْنَا ﴿بِوَجْهِهِ﴾ فَقَالَ: ((أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي إِمَامُكُمْ، فَلَمَّا تَسْبِقُونِي بِالرُّكُوعِ وَاللَّامِ بِالسُّجُودِ وَلَا بِالْقِيَامِ وَلَا بِالْإِنْصِرَافِ، فَإِنِّي أَرَاكُمْ ﴿مِنْ أَمَامِي مِمَّنْ خَلْفِي﴾)). ثُمَّ قَالَ: ((وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَوْ رَأَيْتُمْ مَا رَأَيْتُمْ لَضَحَكْتُمْ نَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا)). قَالُوا: وَمَا رَأَيْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: ((رَأَيْتُ الْجَنَّةَ النَّارَ)).

(انس) (t) ئہلی: رۆژیکیان پیغمبر خوا (ع) نوژی بو دہکردین ، کہ لہ نوژی بوویہ وہ رووی تیکردین و فہرمووی: ((ئہی خہ لکینہ من نیمام) ی نیوم نہ لہ رکوع و نہ لہ سجود و نہ لہ ہہ لسانہ وہ داو نہ لہ سہ لامدانہ ودا پیشم مہکون، سن لہ پیشہ وہ و لہ دواشمہ وہ دہ تانبینم، ئینجا فہرمووی: سویند بہ وہی گیانی بو حہ مدی بہ دہستہ ئہ گہر ئہ وہی من دیومہ نیومہ بیبینن کہم پیدہ کهن و زور دہگرین)) ، وتیان: چیت دیوہہ ئہی پیغمبر خوا ؟ فہرمووی: ((بہہشت و وژہ خم دیوہ)).

(92) ریگری لہ سہ رہہ رزگردنہ وہ لہ پیش نیمامہ وہ

287. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((مَا يَأْمَنُ الَّذِي يَرْفَعُ أَسْفَهُ فِي صَلَاتِهِ قَبْلَ الْإِمَامِ أَنْ يُحَوَّلَ اللَّهُ صُورَتَهُ فِي صُورَةِ حِمَارٍ)). [بخاری/جماعة والامامة/659]

(ابوہریرہ) (t) دەلی: پیغمبر خوا (ع) فہرموویہ تی: ((ئہمین و دلنیا نہبی ئہو کہ سہی لہ پیش نیمامہ وہ سہری بہ رزدہ کاتہ وہ لہ نوژی کہیدہ کہ خوا شیوہی نہ گۆریتہ سہر شیوہی گۆدیریت)).

(93) دهست خستنه سهر نه ژنوو سرینه وهی فهرموودهی پیشوو

288. عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: صَلَّيْتُ إِلَى جَنْبِ أَبِي، قَالَ: وَجَعَلْتُ يَدَيَّ بَيْنَ رُكْبَتَيْ، فَقَالَ لِي أَبِي: اضْرِبْ بِكَفَيْكَ عَلَى رُكْبَتَيْكَ، قَالَ: ثُمَّ فَعَلْتُ ذَلِكَ مَرَّةً خَرَى فَضْرَبَ يَدَيَّ، وَقَالَ: إِنَّا نُهَيْنَا عَنْ هَذَا، وَأَمَرْنَا أَنْ نَضْرِبَ بِالْأَكْفِ عَلَى لِرْكَبٍ. [بخاري/ صفة الصلاة/ 707]

(مصعب) کوری (سعد) بن ابی وقاص (ع) دهلی: لهته نیشته باو کمه وه نو یژم ده کرد، وتی: ههردوو دهستم خسته نیوان نه ژنوکانم باو کم وتی: دهستت بخه ره سهر شه ژنوکانت، وتی: جاریکی تریش ههروام کرد، ئینجا کی نشای به دهستماو وتی: ئیمه ریگریمان لیکراوه که تاوا بکهین فهرمانمان پیکراوه که دهستمان بخهینه سهر شه ژنومان.

(94) نه وهی له رکوعو سجودا دهوتریت

289. عَنْ عَائِشَةَ (t) قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ فِي رُكُوعِهِ رَسُودَهُ: ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي)). [بخاري/ صفة الصلاة/ 784]

(عائشه) ر.ض. دهلی: پیغه مبهری خوا (e) له رکوع و سجوده کانبیا زورجار ههغه رموو: ((سبحانک اللهم ربنا وبحمدک، اللهم اغفر لی)). واته: (پاکوی و بی گهردی و بیهاوهلی بو تو شهی خواجه، پهروه ردگاری ئیمه، شوکرو سوپاست شه کم، شهی خواجه لیم خوش بیه)).

(95) ریگری له قورئان خویندن له رکوعو سجودا

290... عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y) قَالَ: كَشَفَ رَسُولُ اللَّهِ (e) السَّتَارَةَ، وَالنَّاسُ سُفُوفٌ خَلْفَ أَبِي بَكْرٍ (t)، فَقَالَ: ((أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ لَمْ يَبْقَ مِنْ مَبَشِّرَاتِ النَّبِيِّ لَّا الرُّوْيَا الصَّالِحَةَ، يَرَاهَا الْمُسْلِمُ أَوْ تُرَى لَهُ، أَلَا وَإِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَقْرَأَ الْقُرْآنَ رَاكِعًا وَ سَاجِدًا، فَأَمَّا الرُّكُوعُ فَعَظَّمُوا فِيهِ الرَّبَّ عَزَّ وَجَلَّ، وَأَمَّا السُّجُودُ فَاجْتَهِدُوا فِي لِدْعَاءِ، فَقَمِنَ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ)).

(ابن عباس) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) په رده که ی لادا، له وکاته دا شه لکی له دوا (ابوبکر) هوه ریز بوون، فهرموی: ((شهی خه لکینه ههچ

بخاري/ صفة الصلاة / التسييح والدعاء في السجود / 784.

هه مرژده کانی پیغمبه رایه تی نه ماوه جگه له خهونی چاک، موسلمان ده بیینی، بان پیوهی ده بییری، نایا نازانن من (نه هی) م لیکراوه که له رکوع و سجوددا نورئان بزوینم، له رکوعدا په روه دگاری تیدا به گه و ره مه زن رابگرن، له سوجه شدا کوشش بکن له دوعاو پارانه و هدا، شایانی نه وه یه لیئان به ریگریٔ).

(96) کاتی هه ستانه وه له رکوع چی دهوتریٔ

291. عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ بَيْنَ الرُّكُوعِ قَالَ: ((رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مَلَأَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمَلَأَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ، أَهْلِ التَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ - وَكَلَّمْنَا لَكَ عَبْدًا - لَأ نَأْتِعَ لِمَا أُعْطِيتَ، وَلَأ مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَأ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ)).

(ابو سعید الخدری) (t) ده لی: کاتی پیغمبه ری خوا (e) سه ری له رکوع به رزه کرده وه ده یفه رموو: نه ی په روه دگارمان سوپاس بو تو پر به ناسمانه کان و زه ی و نیوانیان، هه روه ها پری هه رچی ده ته وی، ته نها تو شایانی سوپاس و شکومه ندیت و هه موو به نده ی توین، نه وه ی تو نه یده یه کس ناتوانی بیگری ته وه، تو نه یده ی کس ناتوانی بیدات خاوه ن پله سوودی نیه، پله پایه له تو وه یه.

(97) خیری سوجه و هاندان بو زور سوجه بردن

292. عَنْ مَعْدَانَ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ الْيَعْمَرِيِّ قَالَ: لَقِيتُ ثُوبَانَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ (e)، فَقُلْتُ: أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ أَعْمَلُهُ يُدْخِلُنِي اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ، أَوْ قَالَ: قُلْتُ: يَا حَبِّ لَأْ أَعْمَلُ إِلَى اللَّهِ. فَسَكَتَ، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَسَكَتَ، ثُمَّ سَأَلْتُهُ الثَّلَاثَةَ فَقَالَ: سَأَلْتُ عَنْ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ (e) فَقَالَ: ((عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ لِلَّهِ (L)، فَإِنَّكَ لَأ تَسْجُدُ لِلَّهِ (L) سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحَطَّ عَنْكَ بِهَا خَطِيئَةٌ)). قَالَ مَعْدَانُ: ثُمَّ قَبِيتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ، فَسَأَلْتُهُ، فَقَالَ لِي مِثْلَ مَا قَالَ لِي ثُوبَانُ.

(معدان) کوری (طلحة الیعمری) ده لی: گه یشتم به ثوبانی کارگوزاری پیغمبه ری خوا (وتم: کاریکم پی بلی که بییکه م و به وه خوا بمخاته به هه شته وه، با وتم: خو شه ویسترین کار لای خوا، ثوبان) بیده نگ بوو، ئینجا لیم پرسیه وه، سه ر بیده نگ بوو، ئینجا بو جاری سییه م لیم پرسیه وه، وتی: له وباریه وه هه پیغمبه ری خوا (e) پرسیه وه فه رموو یه تی: سوجه ی زور ببه بو خوی

گه وه، تو هه سوجهیهك كه دهیبهیت بو خوا شه به وه پلهیه (بهررت دهكاته وه، گوناهیكیشتم لی كه م دهكاته وه) (معدان) دهلی: دواپی گهیشتم به ابورداء) هه مان پرسیارم لیكرد شهویش هه مان وه لأمی (ثوبان) ی دامه وه .

(98) پاران هوه له سوجهدا

293. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ بِنِ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ، فَأَكْثَرُوا الدُّعَاءَ)). [بخاري / صفة الصلاة / 779]

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: ((نزیكترین كاتی بهنده له په روه رگاریه وه، كاتی سوجه بردنیه تی، كهواته زور بیاریینه وه تیایا)).

(99) له سه ر چه ند نه ندام سوجه ده بریت

294. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((أَمَرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ: الْجَبْهَةِ - وَأَشَارَ بِيَدِهِ عَلَى أَنْفِهِ - وَالْيَدَيْنِ وَالرِّجْلَيْنِ، وَأَطْرَافِ لِقَدَمَيْهِ، وَلَنَا نَكَفَتِ التِّيَابَ وَلَنَا الشَّعْرَ)).

(ابن عباس) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: ((فه رمانم بیكراوه كه له سه ر كهوت نیسقان سوجه بهرم، ته ویل [ناوچا و] به ده ست ناماژهی بولوتیشی كرد هه ردوو ده ستو هه ردوو شه ژنو، په نجه كانی هه ردووی نه جل و نه قزیش لول ناكه م [له نویتدا].

(100) ریکی له سوجه داو بهر زگردنه وهی نه نیشكه كان

295. عَنْ أَنَسٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((اعْتَدِلُوا فِي السُّجُودِ، وَلَا يَبْسُطُ أَحَدُكُمْ ذِرَاعِيَهُ انْبِسَاطَ الْكَلْبِ)). [بخاري / بهرگی 2 1184 اقتران البیرین لا

[14]

(انس) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا فهرموویه تی: ((له سوجه دا ریکو راست بن، باكه ستان قوله كانی رانه خات وه كو چون سه گ رایده خات)).

(101) دوور خستنه وهی قول له له ش

296. عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَالِكِ ابْنِ بَحِينَةَ (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ إِذَا سَجَدَ فَرَجَ يَدَيْهِ عَنْ إِبْطِيئِهِ حَتَّىٰ لَأَرَىٰ بَيَاضَ إِبْطِيئِهِ. [بخاري / الصلاة في ثياب / 385]

(عبدالله) كورى (مالك) كورى (بحينه) (t) دهلى: پیغه مبهرى خوا (E) كاتى سوجهى ده برد هه ردوو قولى له بن بالى دور ده سخته وه هه تا من سپياى بن باليم ده بينى.

(102) دانیشتن له سه ره هه ردوو پی

297. عن طَاوَسًا قَالَ: قُلْنَا لَابْنِ عَبَّاسٍ (y) فِي الْإِقْعَاءِ عَلَى الْقَدَمَيْنِ؟ فَقَالَ: بِي السُّنَّةِ، فَقُلْنَا ﴿لَهُ﴾: إِنَّا لَنَرَاهُ جَفَاءً بِالرَّجُلِ؟ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: بَلْ هِيَ سُنَّةُ نَبِيِّكَ (E).

(طاوس) دهلى: پرسیمان له (ابن عباس) (t) له باره ی دانیشتن له سه ره هه ردوو پارژنه ی پی؟ وتی: سوننه ته ، پییمان وت: نیمه وایده بینین که زه حمه ته؟ به لام (ابن عباس) وتی: به لکو سوننه تی پیغه مبهره که ته (E) [مه به ست ،انیشتنی نیوان هه ردوو سوجه که به].

(103) ته حیات له نویردا

298. عَنْ حِطَّانِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الرَّقَاشِيِّ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ (t) صَلَاةً، فَلَمَّا كَانَ عِنْدَ الْقَعْدَةِ قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: أَقْرَبَتِ الصَّلَاةُ بِالْبِرِّ الرَّكَاةَ، قَالَ: فَلَمَّا قَضَى أَبُو مُوسَى الصَّلَاةَ وَسَلَّمَ انْصَرَفَ، فَقَالَ: أَيُّكُمْ الْقَائِلُ كَلِمَةً كَذَا وَكَذَا؟ قَالَ: فَأَرَمَ الْقَوْمُ، ثُمَّ قَالَ: أَيُّكُمْ الْقَائِلُ كَلِمَةً كَذَا وَكَذَا؟ فَأَرَمَ الْقَوْمُ، نَقَالَ: لَعَلَّكَ يَا حِطَّانُ قُلْتَهَا؟ قَالَ: مَا قُلْتُهَا، وَلَقَدْ رَهَيْتُ أَنْ تَبْكَعَنِي بِهَا، فَقَالَ جُلٌّ مِنَ الْقَوْمِ: أَنَا قُلْتُهَا، وَلَمْ أُرِدْ بِهَا إِلَّا الْخَيْرَ، فَقَالَ أَبُو مُوسَى: أَمَا تَعْلَمُونَ كَيْفَ تَقُولُونَ فِي صَلَاتِكُمْ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ حَظَبْنَا، فَبَيِّنْ لَنَا سُنَّتَنَا، وَعَلِّمْنَا سَلَاتَنَا فَقَالَ: ((إِذَا صَلَّيْتُمْ فَأَقِيمُوا صُفُوفَكُمْ، ثُمَّ لِيُؤْمَكُم أَحَدُكُمْ، فَإِذَا كَبَّرَ كَبَّرُوا، وَإِذَا قَالَ: ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ فَقُولُوا: آمِينَ، يُحِبُّكُمْ اللَّهُ، فَإِذَا كَبَّرَ وَرَكَعَ فَكَبِّرُوا وَأَرْكَعُوا، فَإِنَّ الْإِمَامَ يَرْكَعُ قَبْلَكُمْ وَيَرْفَعُ قَبْلَكُمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): فَتَلِّكُ بِتَلِّكَ، وَإِذَا قَالَ: سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ، فَقُولُوا: اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، يَسْمَعُ اللَّهُ لَكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ (E): سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ، وَإِذَا كَبَّرَ وَسَجَدَ فَكَبِّرُوا وَأَسْجُدُوا، فَإِنَّ الْإِمَامَ يَسْجُدُ نَبْلَكُمْ، وَيَرْفَعُ قَبْلَكُمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): فَتَلِّكُ بِتَلِّكَ، وَإِذَا كَانَ عِنْدَ الْقَعْدَةِ نَلِيكُنْ مِنْ أَوَّلِ قَوْلِ أَحَدِكُمْ: التَّحِيَّاتُ الطَّيِّبَاتُ الصَّلَوَاتُ لِلَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا

به شی نـویژ (5)

لَبَّيْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا
لَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ)).

((حطان) کوری (عبدالله الرقاشی) ده‌لی: له‌گه‌ل (ابو موسی الاشعری) دا
نویژیکم کرد، کاتی کاتی دانیشتن هات پیاویک لهو خه‌لکه وتی: نویژ کراوه
به‌اوتای چاکه و زه‌کات. ده‌لی: کاتی (ابوموسی) له‌نویژه‌که‌ی بوویه‌وه سه‌لامی
ایه‌وه، وتی: کی‌تان بوو قسه‌یه‌کی ئاواوناوای کرد؟ خه‌لکه‌که هه‌موو بی‌ده‌نگ
بوون که‌س وه‌لامی نه‌دایه‌وه، ئینجا وتی: کی‌تان بوو قسه‌یه‌کی ئاواوناوای
کرد؟ خه‌لکه‌که بی‌ده‌نگ بوون و که‌س وه‌لامی نه‌دایه‌وه بوویه وتی: نه‌ی (حطان)
ه‌وانه‌یه تو و تبییت؟ وتی: نه‌موتوه، ده‌ترسام سه‌رزه‌نشتم بکه‌یت.

پیاویک لهو خه‌لکه وتی: من بووم وتم، مه‌به‌ستیشم ته‌نها خیر بوو، (ابو
موسی) وتی: نازانم له‌نویژه‌کانتانا چی ده‌لین، پیغه‌مبه‌ری خوا (W) وتاری
بو‌داین و سو‌ننه‌ته‌کانی بو‌روون کردینه‌وه، نویژه‌کانی فی‌رکردین و فه‌رمووی:
(ئه‌گه‌ر نویژتان کرد ریزه‌کانتان ریک بکه‌ن، ئه‌گه‌ر وتی: ((غیر المغضوب علیهم
لا الضالین) بلین: امین، خوای گه‌وره نزاتان گیراده‌کات. ئه‌گه‌ر ته‌کبیری کرد
نه‌کبیر بکه‌ن و رکوع بی‌هن، ئیمام له‌پیش ئیوه‌وه رکوع ده‌بات و له‌پیش
ئیوه‌شه‌وه به‌رزه‌بیته‌وه فه‌رمووی: ئه‌مه یان به‌وه (ئهم پیشکه‌وتنه
به‌ودا‌که‌وتنه) ئه‌گه‌ر وتی: (سمع الله لمن حمده) بلین: (اللهم ربنا لك الحمد)
خوا لی‌تان ده‌بیستی، چونکه خوای گه‌وره له‌سه‌رزمانی پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی (E)
نه‌رموویه‌تی: (سمع الله لمن حمده) ئینجا ئه‌گه‌ر ته‌کبیری کردو سو‌جده‌ی برد،
ئیوه‌ش ته‌کبیر بکه‌ن و سو‌جده‌ بی‌هن، چونکه ئیمام له‌پیش ئیوه‌وه سو‌جده
ده‌بات، له‌پیش ئیوه‌شه‌وه به‌رزه‌بیته‌وه، ئینجا پیغه‌مبه‌ری خوا (E) فه‌رمووی:
ئه‌مه‌شیان به‌وه، ئینجا ئه‌گه‌ر له‌دانیشتنا بوو بایه‌که‌م قسه‌ی هه‌ریه‌کی‌کتان:
التحيات لله والصلوات لله، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام
علينا وعلى عباد الله الصالحين،، اشهد أن لا اله الا الله واشهد أن محمدا عبده
رسوله).

¹ نه‌وه‌نده‌ی ئیمام پیشده‌که‌ویت نویژگه‌ره‌کان دوا‌ده‌که‌ون له‌هه‌لسو‌که‌وتا.

299. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (Y) أَنَّهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يُعَلِّمُنَا التَّشَهُدَ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، فَكَانَ يَقُولُ: ((التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِيهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ لِصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ)). وَفِي رِوَايَةِ ابْنِ مَعْرٍ: كَمَا يُعَلِّمُنَا الْقُرْآنَ.

(ابن عباس) (T) دهلی: پیغمبهری خوا (E) ته حیاتی فیرده کردین و ده کو نیری سووره تی قورنمان بکات، دهیفرموو: (التحیات المبارکات و الصلوات لطیبات لله، السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته، السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد أن لا اله الا الله وأشهد أن محمداً رسول الله).

(104) له نویژا په نا له چی ده گریت

300. عن عائشة (Y) زوج النبي (E): أن النبي (E) كان يدعو في الصلاة: ((اللهم إني أعوذ بك من عذاب القبر، وأعوذ بك من فتنة المسيح لدجال، وأعوذ بك من فتنة المحيا والممات، اللهم إني أعوذ بك من المأثم المعرّم)). قالت: فقال له قائل: ما أكثر ما تستعبد من المعرّم يا رسول الله؟ نقال: ((إن الرجل إذا عرّم حدث فكذب، ووعد فأخلف)). [بخاري/ صفة الصلاة / لدعاء قبل السلام/ 798].

(عائشه) (ر.ض)هاوسهري پیغمبهری خوا (W) دهلی: پیغمبهری (W) له نویژا ده پارایه وه: خوایه من په ناده گرم به تو له سزای گوړو له فیتنه ی جه جال و، په ناده گرم به تو له فیتنه ی ژیان و مردن، خوایه په ناده گرم به تو له هه رشتی نووشی گونا هم بکات، له قهرزیک که نادریته وه عایشه دهلی: یه کی و تی (نه ی پیغمبهری خوا) بو ئه وه نده په نا ده گری له قهرزای؟ فه رموی: ((پیاو نه گه نه رزایوو قسه ده کات و دروده کات، به لپن دعات و نایباته سه)).

(105) نزا له نویژدا

301. عن أبي بكر (T): أنه قال لرسول الله (E): علمني دعاء أدعوه به في صلّاتي. فقال: ((قل: اللهم إني ظلمت نفسي ظلماً كبيراً... وقال قتيبة: كثيراً... لا يغفر الذنوب إلا أنت، فاغفر لي مغفرة من عندك، وأرحمني، إنك أنت الغفور الرحيم)). [بخاري/ قوله تعالى: ﴿ وكان الله سميعاً بصيراً ﴾ 6953].

(ابویکر) (t) دهلی: وتم به پیغهمبهری خوا (e) نزایه کم فیریکه له نویژه کائما بیلیم، نه ویش فهرمووی: (اللهم اني ظلمت نفسي ظلماً كبيراً .. نتيبه دهلی: - كثيراً ولا يغفر الذنوب الا انت ، فاغفر لي مغفرة من عندك ، ارحمني ، انك انت الغفور الرحيم) واته: خواجه گیان من ستمه میکی زورو نه وره له خوّم کردوه که سیش له گوناخ خو شناییت جگه له تو، ده خو ت لیم خو ش ببه و به زه بییت پیمما بیته وه ، ته نه تۆ لیبوره وه میهره بانئ).

(106) نه فرین کردن له شهیتان له نویژ او په ناگرتن به خوا لیبی

302. عَنْ أَبِي الدُّدَاءِ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e) فَسَمِعْنَاهُ يَقُولُ: ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ)). ثُمَّ قَالَ: ((أَلْعَنُكَ بِلَعْنَةِ اللَّهِ)). ثَلَاثًا وَبَسَطَ يَدَهُ كَأَنَّهُ يَتَنَاوَلُ شَيْئًا، لَمَّا فَرَعَ مِنَ الصَّلَاةِ، قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَدْ سَمِعْنَاكَ تَقُولُ فِي الصَّلَاةِ شَيْئًا لَمْ نَسْمَعْكَ تَقُولُهُ قَبْلَ ذَلِكَ؟ وَرَأَيْنَاكَ بَسَطْتَ يَدَكَ. قَالَ: ((إِنَّ عَدُوَّ اللَّهِ إِبْلِيسَ جَاءَ بِشَهَابٍ مِنْ نَارٍ لِيَجْعَلَهُ فِي وَجْهِ، فَقُلْتُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قُلْتُ: لَعْنُكَ بِلَعْنَةِ اللَّهِ الثَّامَةَ، فَلَمْ يَسْتَأْخِرْ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ أَرَدْتُ أَخْذَهُ، وَاللَّهِ لَوْلَا عَوْءُ أُخَيْنَا سَلِيمَانَ لَأَصْبَحَ مَوْثِقًا يَلْعَبُ بِهِ وَلِدَانُ أَهْلِ الْمَدِينَةِ)).

(ابودرداء) (t) دهلی: پیهمبهری خوا (e) هه ستا دهستی کرد به نویژ کردن گویمان ئی بوو دهیفره موو: (اعوذ بالله منك) په ناده گرم به خوا له تو، ئینجا سی جار فهرمووی: ((نه فرینت لیده کهم به نه فرینی خوا. (سی جار) ده سستیخی ریژکرد وهکو شتیک بگریت، کاتی له نویژ بوویه وه، وتمان: نهی پیغهمبهری خوا (e) گویمان ئی بوو له نویژه که تدا شتیکت ده فهرموو که پیشتر لیمان نه بیستیووی؟ چاویشمان ئی بوو ده ستت دریزده کرد، فهرمووی: ((ئیلیس وژمنی خوا سه ره بزوتکیکی هینا بوو ده یویست بیدات به سه روچاوما، منیش سی جار وتم: په ناده گرم به خوا له تو، ئینجا سی جار وتم: نه فرینت لیده کهم به نه فرینه ته واوه کانی خوا به لام نه چووه دواوه، پاشان ویستم بیگرم سویند به خوا نه گهر پارانه وه که ی سلیمانی برام نه بوایه نه به سترایه وه و مندالانی هه لکی مه دینه که مه یان پیده کرد)).

(107) سلاوات له سه ر پیغهمبه ر (w)

303. عَنْ أَبِي مَنْسُودِ الأَنْصَارِيِّ (t) قَالَ: أَتَانَا رَسُولُ اللَّهِ (e) وَنَحْنُ فِي جَلْسِ سَعْدِ بْنِ عَبَادَةَ، فَقَالَ لَهُ بَشِيرُ بْنُ سَعْدٍ: أَمَرْنَا اللَّهُ تَعَالَى أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ

بَا رَسُولَ اللَّهِ، فَكَيْفَ نُصَلِّيَ عَلَيْكَ؟ قَالَ: فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ (ع) حَتَّى تَمَنَّيْنَا
 نُهُ لَمْ يَسْأَلْهُ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
 مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا
 بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. وَالسَّلَامُ كَمَا قَدْ عَلِمْتُمْ)).

(ابو مسعود الانصاری) (t) ده‌لی: ئیمه له‌لای (سه‌عد) کوری (عباده)
 ،انیشتبووین ، پیغه‌مبه‌ری خوا(ع) هات بو ناومان ، (بشر) کوری (سعد) پیی
 رت: خوی‌گه‌وره فه‌رمانی پی‌کردووین که‌سلاواتت له‌سه‌ر بده‌ین ئه‌ی
 پیغه‌مبه‌ری خوا(ع) ، چون سلاواتت له‌سه‌ر بده‌ین؟ پیغه‌مبه‌ر(ع) بیده‌نگ بوو،
 نه‌ونده‌ی پی‌ چوو خورگه‌مان ده‌خواست که‌ ئه‌و پرسیاره‌ی لیته‌کرایا ئینجا
 نه‌رمووی: (بلین: اللهم صلی علی محمد وعلی ال محمد ، كما صلیت علی
 ابراهیم وبارک علی محمد ، وعلی ال محمد کما بارکت علی ال ابراهیم فی العالمین
 نک حمید مجید والسلام کما قد علمتم).

(108) سه‌لام دانه‌وه له‌نویژا

304. عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ، عَنْ أَبِيهِ (t) قَالَ: كُنْتُ أَرَى رَسُولَ اللَّهِ (ع) يُسَلِّمُ
 مِنْ يَمِينِهِ وَعَنْ يَسَارِهِ، حَتَّى أَرَى بَيَاضَ خَدِّهِ.
 (عامر) کوری (سعد) (t) ده‌لی: من ده‌میینی پیغه‌مبه‌ری خوا(ع) سه‌لامی
 ،هدایه‌وه به‌لای راستیو به‌لای چه‌پیدا هه‌تا سپیایی روومه‌تیم ده‌بیینی.

(109) که‌راهه‌تی ناماره‌ کردن به‌ده‌ست له‌کاتی سه‌لام دانه‌وه‌دا

305. عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ (t) قَالَ: كُنَّا إِذَا صَلَّيْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ع) قُلْنَا:
 لَسَلَامٌ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ، وَأَشَارَ بِيَدِهِ إِلَى الْجَانِبَيْنِ،
 فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((عَلَامٌ تَوْمُونُونَ بِأَيْدِيكُمْ كَأَنَّهَا أَدْنَابُ خَيْلِ شَمْسٍ؟ إِيْمَا
 بِكْفِي أَحَدِكُمْ أَنْ يَضَعَ يَدَهُ عَلَى فَخْذِهِ، ثُمَّ يُسَلِّمُ عَلَى أَخِيهِ مِنْ عَلَى يَمِينِهِ
 رَشْمَالِهِ)).

(جابر) کوری (سمره) (t) ده‌لی: ئیمه نه‌گه‌ر له‌خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ری خوا(ع)
 ،نویژمان بکردایه، ده‌مانوت: السلام علیکم ورحمه الله ، السلام علیکم ورحمه
 لله ، به‌ده‌ست ناماره‌ی بو‌ه‌ردو لاکه‌ی کرد، پیغه‌مبه‌ری خوا(ع) فه‌رمووی:
 (بوچی به‌ده‌ست ناماره‌ ده‌که‌ی هه‌ر ده‌لیی کلکی ئه‌سپی (تۆپه) نه‌ونده‌ به‌سه

بۆ یه کیکتان که دهستی بخاته سه رانیی، ئینجا سه لام دانهوه له براکهی له لای استیهوه له لای چهیهوه).

(110) چی دهوتریتا دواي سه لام دانهوه له نوویژ

306_ عَنْ وَرَادٍ مَوْلَى الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ (t) قَالَ: كَتَبَ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ إِلَى مُعَاوِيَةَ (t): أَنْ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ إِذَا فَرَعَ مِنَ الصَّلَاةِ وَسَلَّمَ قَالَ: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لَا تَنْعَ لِمَا أُعْطِيتَ، وَلَا مُعْطِيٍّ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ)). [بخاري/ صفة الصلاة/ الذكر بعد الصلاة / 806].

(وراد) کاکوزاری (المغیره) کوری (شعبه) (t) دهلی: (مغیره) کوری (شعبه) نووسی بۆ (معاویه) (t) کاتی پیغه مبهری خوا (e) له نوویژ ده بوویه وه سه لامی، هدایه وه، دهیغه رموو: (لا اله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شي قدير، اللهم لا مانع لما اعطيت ولا معطي لما منعت ولا ينفع ذا الجد بنك الجد) واته: هيج خوايهك نبييه جگه له (الله) تاك و ته نيايه و بی شهريكه، بولك هه مووی هی نه وه سوپاس ته نیا بوئه وه ، نه ویش ده سه لاتی به سه ر نه موو شتیكدا هه یه، نهی خوايه، نه وهی تو ده یبه خشیت بهری لی ناگی ریت. نه وهی تو نه یبه خشیت كه س ناتوانی بیبه خشیت، خاوه ن سامانه كان سوود هه سامان و ده سه لاتیان وه رناگرن له لای تو).

(111) ته کبیر له دواي نوویژ

307_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y) قَالَ: كُنَّا نَعْرِفُ انْقِضَاءَ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ (e) بِالْتَّكْبِيرِ. [بخاري/ صفة الصلاة / الذكر بعد الصلاة / 806]

(ابن عباس) (t) دهلی: ئیمه به ته کبیر ده مانزانی پیغه مبهری خوا (e) هه نوویژ بوئه وه [مه به ست له زکری دواي نوویژه].

(112) سبحان الله والحمد لله والله اكبر دواي نوویژ

308_ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t)، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (e) قَالَ: ((مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَحَمَدَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، فَتُكَّ نَسَعَةً وَتَسْعُونَ، وَقَالَ تَمَامَ الْمَاءَةِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، لَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. غُفِرَتْ خَطَايَاهُ، وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ لُبْحُرٍ)).

(ابوهریره) (t) له پیغه مبهری خواوه بۆمان ده گپرتته وه که فرمویه تی: (هه رکهس له دواى هه موو نوێژیک سی ووسی جار (سبحان الله) و سی ووسی جار) حمد لله) و سی ووسی جار (الله اکبر) بکات که ده کاته نه وه دو نو، بۆ ته واو کردنی سه ده کهش بلی: (لا اله الا الله وحده لا شریک له له المک وله الحمد وهو على کل شیء قدير) خوا له گونا هه کانی ده بوو ریت ته گهر به نه ندازه ی که فی ده ریاش یت.

(113) رویشتن دواى نوێژ به لای راستو چه پيدا

309_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t) قَالَ: لَأَجْعَلَنَّ أَحَدَكُمْ لِلشَّيْطَانِ مِنْ نَفْسِهِ جُرْءًا: لَأَيِّرِي إِلَّا أَنْ حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ لَا يَنْصَرِفَ إِلَّا عَنْ يَمِينِهِ، أَكْثَرُ مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَنْصَرِفُ عَنْ شِمَالِهِ. [بخاري/ صفة الصلاة/ 814]

(عبدالله) كورى (مسعود) (t) ده لى: باكه سستان شه يتان زال نه كات سه ده روونى خويدا به وهى: وايزانيت كه نه ركى سه رشانيه تي كاتي له نويز هه بيته وه ده بى هه به لاي راستا هه ستى و پروات، چونكه من زورتيني كات، يومه پيغه مبهري خوا (e) كه له دواى نويز هه ستا وه به لاي چه پيدا رويشتوه.

(114) كى شياوتره بو ئيمامهات

310_ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((يَوْمَ الْقَوْمِ قُرْهُمُ لِكِتَابِ اللَّهِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً فَأَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ، فَإِنْ كَانُوا فِي لِسُنَّةٍ سَوَاءً فَأَقْدَمُهُمْ هَجْرَةَ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْهَجْرَةِ سَوَاءً فَأَقْدَمُهُمْ سَلَامًا. وَلَا يُؤْمَنُ لِرَجُلٍ الرَّجُلَ فِي سُلْطَانِهِ، وَلَا يَقْعُدُ فِي بَيْتِهِ عَلَى تَكْرَمَتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ)).

(ابو مسعود الانصارى) (t) ده لى: پيغه مبهري خوا (e) فرمويه تي: (ته وهى ئيمامهات ده كات بو خه لك با شاره زاترينيان بيت له خویندن قورئاندا، نه گهر له قورئان خویندندا يه كسان بوون، شاره زاترينيان له سوننه تدا، نه گهر هه سوننه تي پيغه مبهريشدا يه كسان بوون له پيشتريان له كوچ كردندا، نه گهر هه وشدا يه كسان بوون له موسلمان بووندا. نابی ببی به ئيمام پياوی له شوینی هه سه لاتی پياویكى تدا، له سه ر جيگه كه شي نابی دابنیشیت به ره زامه ندى خو ی نه بی)).

(115) شوینکه وتن و هه نسوکه وت له دواى ئیمام

311- عن البراء (t): أَنَّهُمْ كَانُوا يُصَلُّونَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e)، فَإِذَا رَكَعَ كَعَوْا، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ فَقَالَ: ((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ)) لَمْ تَزَلْ قِيَامًا حَتَّى تَرَاهُ قَدْ وَضَعَ وَجْهَهُ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ تَتَّبِعُهُ. [بخاري / صفة الصلاة / 778]

(براء) (t) دهلى: هاوه لان له خزمهت پيغه مبهري خوادا (e) نويزيان ده كرد، كاتى كوعى ده برد ، نه وانيش ركوعيان ده برد، كاتى سهري بهرز ده كرد هوه له ركوع ، هيفه رموو (سمع الله لمن حمده) نيمه هر به پيوه ده ماينه وه هه تا ده ماينيني پيغه مبهري (e) [ناوچاوى له سهر زهوى به ئينجا شويني ده كه وتين .

(116) فه رماني كرد به ئيمامه كان كه نويزه كانيان كورت و ته واوييت

312- عَنْ أَبِي مسعود الأنصاري (t) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (e) نَقَالَ: إِنِّي لَأَتَأَخَّرُ عَنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ مِنْ أَجْلِ فُلَانٍ مِمَّا يُطِيلُ بِنَا. فَمَا رَأَيْتَ النَّبِيَّ (e) غَضِبَ فِي مَوْعِظَةٍ قَطُّ أَشَدَّ مِمَّا غَضِبَ يَوْمَئِذٍ، فَقَالَ: ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ سَكُمْ مُنْفَرِينَ، فَأَيُّكُمْ أَمْ النَّاسُ فُلْيُوجِرُ، فَإِنَّ مِنْ وِرَائِهِ الْكَبِيرَ وَالضَّعِيفَ وَذَا لِحَاجَةٍ)). [بخاري / الاحكام / 6740].

(ابو مسعود الانصاري) (t) دهلى: پياويك هاته خزمهت پيغه مبهري (e) وتى: سن له نويزي به يانياندا دوا ده كه وم به هوى فلانه كه سه وه كه دريژى ده كاته وه، پيغه مبهري (e) تووره بوو تووره بوونيك كه هه رگيز نه مانديبوو له ناموزگاريدا پيغه مبهري (e) نه وهنده تووره بوويت وه كو نه و ژوه، ئينجا فه رموى: ((نهى خه لكينه كه سانيكتان خه لك راوده نين نه وهى ئيمامهت بو خه لكى ده كات، با كورتى بكاته وه، چونكه پيرو لاوازو خاوهن كار له پشتيه وهن)).

(117) جيگردانانى ئيمام نه گهر نه خوش كه وت

313- عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ (y) فَقُلْتُ لَهَا: أَلَا حَدَّثِينِي عَنْ مَرَضِ رَسُولِ اللَّهِ (e)؟ قَالَتْ: بَلَى، ثَقُلَ النَّبِيُّ (e) فَقَالَ: ((أَصَلَّى لِنَّاسٍ)). قُلْنَا: لَأَ، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: ((ضَعُوا لِي مَاءً فِي لِحْضَبٍ)). فَفَعَلْنَا، فَأَغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَتَوَّأَ فَأَغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ، فَقَالَ: ((أَصَلَّى النَّاسُ)). قُلْنَا: لَأَ، وَهُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: ((ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمِحْضَبِ)). فَفَعَلْنَا، فَأَغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَتَوَّأَ، فَأَغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ، فَقَالَ: ((أَصَلَّى النَّاسُ)). قُلْنَا: لَأَ، وَهُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: ((ضَعُوا لِي مَاءً

نِي الْمُحْضَبِ)). فَفَعَلْنَا، فَغُتْسِلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَتَوَّءَ، فَأَغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ، فَقَالَ: (أَصَلَّى النَّاسُ)). فَقُلْنَا: لَنَا، وَهُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَتْ: وَالنَّاسُ مُكُوفٌ فِي الْمَسْجِدِ، يَنْتَظِرُونَ رَسُولَ اللَّهِ (e) لِمَلَاةِ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ، قَالَتْ: نَارِسَلِ رَسُولَ اللَّهِ (e) إِلَى أَبِي بَكْرٍ (t) أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَأَتَاهُ الرَّسُولُ نَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَأْمُرُكَ أَنْ تُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ (t) وَكَانَ جُلًّا رَقِيقًا: يَا عُمَرُ صَلِّ بِالنَّاسِ، فَقَالَ عُمَرُ (t): أَنْتَ أَحَقُّ بِذَلِكَ. قَالَتْ: فَصَلَّى بِهِمْ أَبُو بَكْرٍ (t) تِلْكَ الْأَيَّامَ، ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) وَجَدَ مِنْ نَفْسِهِ خَفَةً، فَخَرَجَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ -أَحَدُهُمَا الْعَبَّاسُ (t) - لِمَلَاةِ الظُّهْرِ، وَأَبُو بَكْرٍ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، لَمَّا رَأَاهُ أَبُو بَكْرٍ ذَهَبَ لِيَتَأَخَّرَ، فَأَوْمَأَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ (e) أَنْ لَا يَتَأَخَّرَ، وَقَالَ لَهُمَا: (أَجْلِسَانِي إِلَى جَنْبِهِ)) فَأَجْلَسَاهُ إِلَى جَنْبِ أَبِي بَكْرٍ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ (t) يُصَلِّيَ هُوَ قَائِمًا بِصَلَاةِ النَّبِيِّ (e) وَالنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلَاةِ أَبِي بَكْرٍ، وَالنَّبِيُّ (e) نَاعِدٌ. قَالَ عَبِيدُ اللَّهِ: فَدَخَلْتُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ فَقُلْتُ لَهُ: أَلَا أَعْرِضُ عَلَيْكَ مَا حَدَّثْتَنِي عَائِشَةُ عَنْ مَرَضِ رَسُولِ اللَّهِ (e)? فَقَالَ: هَاتِي. فَعَرَضْتُ حَدِيثَهَا عَلَيْهِ، فَمَا أَتَكَرَّمُ مِنْهُ شَيْئًا، غَيْرَ أَنَّهُ قَالَ: أَسَمَّتَ لَكَ الرَّجُلَ الَّذِي كَانَ مَعَ الْعَبَّاسِ؟ نَلْتُ: لَأَقَالَ هُوَ عَلَيَّ، (y). [بخاري/ الجماعة والامامة/655].

(عبیدالله) کوری (عبدالله) دهلی: چوومه مالی (عائشه) (رض) پیموت: نایا باسی نه خو شیه که ی پیغه مبهری خوام (e) بو ناکه ییت؟ وتسی: به لی: پیغه مبهری (e) له شی قورس بووبوو فهرمووی: (نایا خه لکه که نویرتانیان کرد) رتمان: نه خیر، نه وان چاوه ری به ریرتانن نه ی پیغه مبهری خوا (w) فهرمووی: ناوم بو بکه نه کاسه که وه) ناومان تیگردوو ده ستنویرتی گرت، نینجا ویستی بهستی، به لام له هوش خوی چوو، کاتی که هاته وه هوش خوی فهرمووی: (نایا نویرتانیان کرد) وتمان: نه خیر، چاوه ری به ریرتانن نه ی پیغه مبهری خوا (w) نه رمووی: ((ناوم بو بکه نه کاسه که وه) ناومان تیگردوو ده ستنویرتی گرت و ریستی بهستی، به لام له هوش خوی چوو، کاتی هاته وه هوش خوی فهرمووی: (نایا خه لکه که نویرتانیان کرد)) وتمان: نه خیر چاوه ری به ریرتانن نه ی پیغه مبهری خوا (e) فهرمووی: ((ناوم بو بکه نه کاسه که وه. ناومان تیگردوو ده ستنویرتی گرت و ویستی بهستی بو نویرتانیان، به لام له هوش خوی چوو، کاتی هاته وه هوش خوی، فهرمووی: (نایا خه لکه که نویرتانیان کرد) وتمان: نه خیر،

ئەوان چاۋەرئى بەرىتەنن ئەى پىغەمبەرى خوا (e) (عائشە) (y) وتى: خەلكەكە
 ەمرگەوت مابوونەو، چاۋەرئى پىغەمبەرى خوا (e) بوون بۇ نوئىزى خەوتنان
 ئنجا پىغەمبەر (e) ناردى بەدوای ابوبكردا (t) كە نوئىز بۇ خەلكەكە بكات،
 ئىراۋەكە چوو بۇ لای ابوبكر وتى: پىغەمبەرى خوا (e) فەرمانت پىدەكات
 كە نوئىز بۇ خەلكەكە بكةيت (ابوبكر) (t) كە پىپاۋىكى زۇر دل ناسك بو وتى:
 ئەى (عمر) نوئىز بۇ ئەو خەلكە بكة. (عمر) (t) وتى: تۇشیاوترى بەو، ئىنجا
 ابوبكر) ئەو چەند رۇزە نوئىزى بۇكردن پاشان پىغەمبەرى خوا (e) دەرچوو
 سەنىۋان دوپپاۋدا كەيەككىيان عباس بوو) ھاتە دەرەو بۇ نوئىزى نىوەرۇ
 ەوكاتەدا (ابوبكر) نوئىزى بۇ خەلكەكە دەكرد، كاتى (ابوبكر) چاۋى كەوت بە
 پىغەمبەر (e) وىستى بىتە دواۋە، بەلام پىغەمبەر (e) ئاماژەى بۇ كر كەنەچىتە
 ،واۋە، بەدوو كەسەكەى فەرموو: ((لەتەنىشتىا دامنىشىنن لەتەنىشت
 ابوبكر) ەو داياننا، (ابوبكر) بەپىۋە بەنوئىزەكەى پىغەمبەر (e) نوئىزى
 ەكردوو، خەلكەكەش بەنوئىزەكەى (ابوبكر) نوئىزان دەكرد. پىغەمبەر (e)
 ،انىشتىبوو (عبید اللہ) وتى: چوومە ژورەو بۇلای (عبداللہ) كورى (عباس)
 بىموت: ئايا ئەو ەى عائشە لەبارەى نەخۇشەكەى پىغەمبەرەو (e) پىپى وىم:
 بۇت نەگىرەو؟ وتى: بلى: منىش بۇم گىرايەو، ھىچى ئ رەت نەكردەو بەلام
 رتى: ناۋى ئەو پىاۋەى پى وتى: كەلگەل (عباس) دا بوو؟ وتى: نەخىر، وتى:
 ەو ەلى (t) بوو.

(118) ئەگەر ئىمام دواكەوت كەسىكىتىر دەخىتە پىشەو

314 عن الْمُغِيرَةَ ابْنِ شُعْبَةَ (t): أَنَّهُ غَزَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e) تَبُوكَ، قَالَ
 لِمُغِيرَةَ: فَتَبَرَّزَ رَسُولُ اللَّهِ (e) قَبْلَ الْغَائِطِ، فَحَمَلَتْ مَعَهُ إِدَاوَةً، قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ،
 نَلَمَّا رَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ (e) إِلَيَّ أَخَذْتُ أُهْرِيْقُ عَلَى يَدَيْهِ مِنَ الْإِدَاوَةِ، وَغَسَلَ يَدَيْهِ
 ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ، ثُمَّ ذَهَبَ يُخْرِجُ جَبْتَهُ عَنِ ذِرَاعَيْهِ، فَضَاقَ كَمَا جَبْتُهُ،
 نَأْدَخِلُ يَدَيْهِ فِي الْجَبْتِ، حَتَّى أَخْرَجَ ذِرَاعَيْهِ مِنَ الْجَبْتِ، وَغَسَلَ ذِرَاعَيْهِ إِلَى
 لِمِرْفَقَيْنِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ عَلَى خَفِيَيْهِ، ثُمَّ أَقْبَلَ، قَالَ الْمُغِيرَةُ: فَأَقْبَلْتُ مَعَهُ حَتَّى نَجِدُ
 لِنَاسٍ قَدْ قَدَّمُوا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ (t) فَصَلَّى لَهُمْ، فَأَذْرَكَ رَسُولُ اللَّهِ (e)
 حُدَى الرُّكْعَتَيْنِ، فَصَلَّى مَعَ النَّاسِ الرُّكْعَةَ الْآخِرَةَ، فَلَمَّا سَلَّمَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ
 عَوْفٍ (t) قَامَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يُتِمُّ صَلَاتَهُ، فَأَفْرَعُ ذَلِكَ الْمُسْلِمِينَ، فَأَكْثَرُوا

به شی نـویژ (5)

لَتُسَبِّحَ، فَلَمَّا قَضَى النَّبِيُّ (ع) صَلَاتَهُ أَقْبَلَ عَلَيْهِمْ، ثُمَّ قَالَ: ((أَحْسِنْتُمْ)) أَوْ نَالَ: ((قَدْ أَصَبْتُمْ)) يَعْطِبُهُمْ أَنْ صَلُّوا الصَّلَاةَ لَوْقَتِهَا. [بخاری/ الضوء/180].

(مغیره) کوری(شعبه) (t) ده‌لی: له‌غه‌زای ته‌بوکدا له‌خزمه‌ت پیغه‌مبهری خوادا(e) بووم، پیغه‌مبهری خوا(e) چووه دهره‌وه بو دست به‌ناو گه‌یاندن، بنیش مه‌سینه‌یه‌ک ناوم بو ه‌لگرت پیش نویژی به‌یانی بو، کاتی پیغه‌مبهر(e) گه‌رایه‌وه، بولام ناوم کرد به‌ده‌ستییاو سی‌جار ده‌ستی شو‌رد، ئینجا ده‌موچاوی شو‌رد، ئینجا ویستی قولی له‌جبه‌که‌یه‌وه دهره‌یانی به‌لام ته‌سک بوو ناچار ده‌ستی له‌خواره‌وه له‌ژی‌ر جبه‌که‌یه‌وه دهره‌یاناو هه‌ردوو قولی هه‌تا نه‌نیشکی شو‌رد، ئینجا مه‌سحی کاله‌و پی‌تاوه‌کان(خوفه‌کان)ی‌کرد، ئینجا مات‌ه‌وه، مغیره ده‌لی: منیش له‌خزمه‌تیا هاتمه‌وه هه‌تا دیمان خه‌لکه‌که (عبدالرحمن) کوری(عوف) یان (t) خستوته پیشه‌وه نویژیان بو ده‌کات، پیغه‌مبهر(e) گه‌یشت به‌رکاتی‌کا له‌گه‌ل خه‌لکه‌که‌دا دوا رکاتی کرد، کاتی (عبدالرحمن) سه‌لامی دایه‌وه، پیغه‌مبهر(e) هه‌لسایه‌وه نویژه‌که‌ی ته‌واو کرد، له‌و چاوه‌پئی نه‌کردنه‌ی پیغه‌مبهر(e) موسلمانه‌کانی ترساند، زور (سبحان الله) بان ده‌کرد، کاتی پیغه‌مبهر(e) له‌نویژه‌که‌ی بوویه‌وه، رووی تی‌کردن، نه‌رمووی: ((چاکتان کرد)) یا فه‌رمووی: ((پی‌کاتان)) دلخو‌شی دهره‌پری به‌وه‌ی که‌له‌کاتی خویدا نویژه‌که‌یان کردوه.

(119) نه‌وه‌ی گوئی له‌بانگه‌ پیوسته‌ بی‌ت بو مزگه‌وت

315- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ (ع) رَجُلٌ أَعْمَى فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّهُ لَيْسَ لِي قَائِدٌ يَقُودُنِي إِلَى الْمَسْجِدِ، فَسَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ (ع) أَنْ يُرَخِّصَ لَهُ فَيُصَلِّيَ فِي بَيْتِهِ، فَرَخَّصَ لَهُ، فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ فَقَالَ: ((هَلْ تَسْمَعُ النِّدَاءَ بِالصَّلَاةِ)). قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: ((فَأَجِبْ)).

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیاویکی نابینا هاته‌ خزمه‌ت پیغمبهر(e) وتی: نه‌ی پیغه‌مبهری خوا (e) که‌سم نییه‌ ده‌ستم بگریت بو مزگه‌وت، داوا‌ی کرد له پیغه‌مبهر(e) که‌ موله‌تی بدات له‌ماله‌وه نویژ بکات، موله‌تی‌دا، کاتی پیاوه‌که‌ ویشت، بانگی کرده‌وه فه‌رمووی: ((نایا گویت له‌بانگه‌؟) وتی: به‌لی. نه‌رمووی: (ده‌ وه‌لامی بده‌روه) [واته: وه‌ره بو مزگه‌وت بو نویژ].

(120) خیری جه‌ماعه‌ت

316- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ أَحَدِكُمْ وَحْدَهُ بِخَمْسَةِ وَعِشْرِينَ جُزْءًا)). [بخاری/ الجماعة والامامة / 621].
ابوهریره (t) دهلی: پیغمبهری خوا (e) فهرموویه تی: ((نوژیژ جهماعهت بیست و پینج نه وهندهی نوژیژ یه کیکتان به تاک خیری زیاتره)).

(121) نوژیژ جهماعهت ریگای هیدایه ته

317- عن عبد الله بن مسعود (t) قال: لَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنِ الصَّلَاةِ لَنَا مُنَافِقٌ قَدْ عَلِمَ نِفَاقَهُ أَوْ مَرِيضٌ، إِنْ كَانَ الْمَرِيضُ لِيَمْشِيَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ حَتَّى بَأْتِيَ الصَّلَاةَ. وَقَالَ: إِنْ رَسُولَ اللَّهِ (e) عَلِمْنَا سُنَنَ الْهُدَى، وَإِنْ مِنْ سُنَنِ الْهُدَى لَصَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يُؤَدُّنُ فِيهِ. [بخاری/ المساجد / 465]
(عبدالله) كوری (مسعود) (t) دهلی: ئیمه خویمانم وادیوه كهس له نوژیژ، وانه ده كهوت مه گهر مونافیقی كه نیفاقه كهی زانرابی، یان نه خویش، نه گهر نه خویشیش بوایا دوو پیاو دهستیان ده گرت تابیت بو نوژیژ نجا وتی: پیغمبهری خوا (e) ریگای هیدایه تی فیرکردین، یه کیك له ریگاكانی هیدایهت نوژیژ کردنه لهو مزگه وتهی بانگی تییدا ددریت.

(122) چاوه ریگردن بو نوژیژو خیری جهماعهت

318- ⁽¹⁾ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَصَلَاتِهِ فِي سُوقِهِ بِنِصْفِ عِشْرِينَ دَرَجَةً، ذَلِكَ أَنْ أَحَدَهُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوُضُوءَ، ثُمَّ أَتَى الْمَسْجِدَ - لِمَا يَنْهَرُهُ إِلَّا لَصَلَاةٍ، لِمَا يُرِيدُ إِلَّا الصَّلَاةَ - فَلَمْ يَخْطُ خَطْوَةً إِلَّا رَفَعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ، حَتَّى يَدْخُلَ الْمَسْجِدَ، فَإِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ كَانَ فِي الصَّلَاةِ مَا كَانَتْ لَصَلَاةٍ هِيَ تَحْبِسُهُ، وَالْمَلَائِكَةُ يُصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ، يَقُولُونَ: اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ تَبَّ عَلَيْهِ، مَا لَمْ يُؤَدِّ فِيهِ، مَا لَمْ يُحَدِّثْ فِيهِ)).

⁽¹⁾ نه م ژمارهیه له کتیبه که شدا دو بارهیه

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فہرموویہ تی: نویرتی پیاویک
 ہجہ ماعتدا خیرترہ له نویرتہ کہی له مالہ وہ یان له بازار بہ بیست و نہ وندہ پلہ،
 نہوش بہ وہ دہ بیت تہ گہر کہ سیکتان دستنویرتی گرت و، دستنویرتیکی باشی
 گرت، نینجا ہات بؤ مرگہوت، ہیچ شتی ہانی نہ دابیت جگہ له نویرتہ کہ، ہیچ
 بہہستیکی نہ بی نویرتہ کہ نہ بی. ہەر ہہنگاویکی کہ ناویہ تی، پلہ بہک پیی
 ہرزبوتہ وہو گوناہکیکیشتی له کول بؤتہ وہ، ہہتا دہگاتہ مرگہوتہ کہ، تہ گہر
 چوہ مرگہوتہ کہ تہوہ له نویرتہ دایہ، مادام نویرتہ کہ گیری دابیت فریشتہ کانیش
 ہ پارینہ وہ بؤتہ و کہ سہتان مادام لہو کورہ دا بیت کہ نویرتی تیا کردوہ،
 ہلین: خواہ بہ زہ بیت پیدایتہ وہ، خواہ لیی خوش بہ، خواہ تہویہ ی لی
 ہر بگرہ، تہ گہر نازاری کہ سی نہ دابی و دستنویرتی نہ شکایت).

(123) خیری نویرتی خہوتنان و بہ یانی بہ جہ ماعت

319- عن عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ قَالَ: دَخَلَ عَثْمَانُ ﴿بَيْنَ عَفَانَ﴾ (t)
 لِمَسْجِدٍ بَعْدَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ، فَقَعَدَ وَحْدَهُ، فَقَعَدْتُ إِلَيْهِ. فَقَالَ: يَا ابْنَ أَخِي، سَمِعْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا قَامَ نِصْفَ اللَّيْلِ،
 مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ)).

(عبدالرحمن) کوری (ابی عمرہ) دهلی: عثمان) کوری (عفان) (t) له دواوی
 نویرتی شیوان ہات بؤ مرگہوت، بہتہ نہا دانیش، منیش له لای دانیشتم: وتی:
 نہی برازا بیستوومہ له پیغه مبهری خوا (e) فہرموویہ تی: ((نہ وہی نویرتی
 خہوتنی بہ جہ ماعت کرد، وکو نہ وہ وایہ نیوہی شہوہ کہ شہو نویرتی
 کردیبت، نہ وہی نویرتی بہ یانیش بہ جہ ماعت بکات وکو نہ وہ وایہ کہ ہہموو
 شہوہ کہ شہو نویرتی کردیبت)).

(124) ہہرہ شہ کردن لہ دواکہوتن

لہ نویرتی جہ ماعتی خہوتنان و بہ یانیان

320- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِنْ أَثْقَلَ صَلَاةٌ عَلَى
 لِمُنَافِقِينَ صَلَاةَ الْعِشَاءِ وَصَلَاةَ الْفَجْرِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا،
 لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ بِالصَّلَاةِ فَتُقَامَ، ثُمَّ أَمُرَ رَجُلًا فَيُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، ثُمَّ أَنْطَلِقَ مَعِيَ
 بِرَجَالٍ - مَعَهُمْ حَرَمٌ مِنْ حَطَبٍ - إِلَى قَوْمٍ لَأَيَسُّهُدُونَ الصَّلَاةَ فَأُحَرِّقُ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ

بِالنَّارِ)). ﴿زاد في رواية: (ولو علم أحدهم أنه يجدُ عظماً سميناً لشهدها))﴾.
بخاري / الجماعة والامامة / 626].

(ابوهريره) (دهلی: پیغه بمهر) (e) فہرمویہ تی: ((قورسترین نویر لہ سہر
نونافیق نویر خہ وتنان و بہ یانیہ، نہ گہر بیانزانیایہ چ پاداشتیکیان تیدایہ
نہ گہر بہ گاکو لکیش بویاہ دہاتن، نیازم وابوو فہرمان بکہم کہ قامت بکہن بؤ
نویر فہرمان بکہم بہ پیاوئیک نویردہ کیان بؤ بکات، نینجا خوُم لہ گہل چہند
بیاوئیکدا دہرچم . چہند باوہشی داریان پی بیت - بؤ سہرئہ وانہی نایہن بؤ
نویر، خانوہ کیان بہ سہردا بسوتینم)) ﴿لہریوایہ تیکدا نہ مہش زیادکراوہ:
(نہ گہر یہ کیکیان بیزانیایہ ئیسقانیکی گوشتنی دہست دہکہ ویت دہات بؤ
نویردہکہ))﴾.

321- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) قَالَ لِقَوْمٍ يَتَخَلَّفُونَ عَنِ
الْجُمُعَةِ: ((لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ رَجُلًا يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، ثُمَّ أَحْرَقَ عَلَى رِجَالٍ يَتَخَلَّفُونَ
مِنَ الْجُمُعَةِ بِيَوْمِهِمْ)).

(عبدالله کوری) (مسعود) (t) دهلی: پیغه بمهر (e) بہ خہ لکانیکی فہرمو
کہلہ جومعہ دوادہ کون: ((بہ دلما ہات فہرمان بکہم بہ پیاوئیک پیشتنویر
خہ لکہ بکات نینجا خانوہ کان بسوتینم بہ سہر نہ وانہدا کہلہ نویر جومعہ
وادہ کون.

(125) مؤلہت دان بہ دواکہ وتن لہ جہماعہت بہ بیانوو

سہیری ﴿فہرمودہی ژمارہ 14﴾ بکہ .

(126) بہ جوانی نویرکردن

322- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ (e) يَوْمًا ثُمَّ انْصَرَفَ
نَقَالَ: ((يَا فَلَانُ أَلَا تَحْسِنُ صَلَاتَكَ؟ أَلَا يَنْظُرُ الْمُصَلِّي إِذَا صَلَّى كَيْفَ يُصَلِّي؟
نَأْيًا يُصَلِّي لِنَفْسِهِ، إِنِّي وَاللَّهِ لَأُبْصِرُ مَنْ وَرَأَيْ كَمَا أُبْصِرُ مَنْ بَيْنَ يَدَيَّ)).

(ابوهريره) (t) دهلی: جاریکیان پیغه بمہری خوا (e) نویر کردو
کہ سہلامی دایہ وہ فہرموی: ((نہی فلان نایا نازانی بہ باشی نویردہ کت بکہیت؟
نایا نویرگہر نابی بروانی کاتی نویردہ کت چوں دہیکات؟ بہ راستی نہو نویر
بؤ خوئی دہکات، سویند بہ خوا نہوہی لہ پشتمہ وہیہ نہیبینم چوں نہوہی
ہپیشہ وہ نہیبینم)).

(127) چوئییتی نوویژ پیهغه مبهه (e)

323. عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ (y) قَالَ: رَمَقْتُ الصَّلَاةَ مَعَ مُحَمَّدٍ (e) فَوَجَدْتُ نِيَامَهُ، فَرَكَعْتُهُ، فَأَعْتَدَ لِي بَعْدَ رُكُوعِهِ، فَسَجَدْتُهُ، فَجَلَسْتُهُ بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ، نَسَجَدْتُهُ، فَجَلَسْتُهُ مَا بَيْنَ التَّسْلِيمِ وَالْإِصْرَافِ، قَرِيبًا مِنَ السَّوَاءِ. [بخاری/ صفة لصلاة/ 759]

(براء) کوری (عازب) (t) دهلی: سه رنجی نوویژ موحه مدهم (e) دا ره ستانه کیم دی، رکوعه کیم دی، هه لسانه وهی دوا ی رکوع دی، سوجه که ی دانیشتنی نیوان سوجه کان، سوجه که ی تریش، دانیشتنی نیوان سه لام انه وهو رویشتنی هه موویان نزیک بوون له یه که وه.

324. عَنْ أَنَسٍ (t) قَالَ: إِنِّي لَأَلُو أَنْ أُصَلِّيَ بِكُمْ كَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) صَلَّى بِنَا. قَالَ: فَكَانَ أَنَسٌ يَصْنَعُ شَيْئًا لَنَا أَرَاكُمْ تَصْنَعُونَهُ، كَأَنَّ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ انْتَصَبَ قَائِمًا حَتَّى يَقُولَ الْقَائِلُ قَدْ نَسِيَ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السَّجْدَةِ كَثَّ حَتَّى يَقُولَ الْقَائِلُ قَدْ نَسِيَ. [بخاری/ صفة الصلاة/ 786]

(انس) (t) دهلی: من که مته رخه می نا که م نه گهر نوویژتان بو بکه م وه کو چون دیومه پیهغه مبهه (e) نوویژ بو ده کرین، دهلی: (انس) شتیکی ده کرد نابینم نیوه بیکن، هه رکاتی سه ری له رکوع به رزده کرده به پیوه راده وه ستا هه تا له وانه بوو که سیک بیوتایه له یبری چوه [که سوجه بیات] کاتی سه ری شی هه سوجه به رزده کرده وه ده مایه وه [به دانیشتنه وه] هه تا له وانه بوو که سیک بیوتایه له یبری چوه.

(128) باشترین نوویژ زوره ستانه تییدا

325. عَنْ جَابِرٍ (t) قَالَ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ (e) أَيُّ الصَّلَاةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: ((طُولُ الْقُنُوتِ)).

(جابر) (t) دهلی: پرسیارکرا له پیهغه مبهه ری خوا (e) باشترین نوویژ کامه یه؟ فه رموی: ((زور وه ستانه)).

(129) نه جولان له نوویژدا

326. عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ (t) قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ (e) فَقَالَ: ((مَا بِي أَرَاكُمْ رَافِعِي أَيْدِيكُمْ كَأَنَّهَا أَدْنَابُ خَيْلِ شَمْسٍ؟ اسْكُنُوا فِي الصَّلَاةِ)). قَالَ: ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا فَرَأَانَا حَلْفًا فَقَالَ: ((مَالِي أَرَاكُمْ عَزِينَ)). قَالَ: ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا فَقَالَ:

(أَلَا تَصْفُونَ كَمَا تَصِفُ الْمَلَائِكَةَ عِنْدَ رَبِّهَا)). فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ تَصِفُ الْمَلَائِكَةَ عِنْدَ رَبِّهَا؟ قَالَ: ((يُتِمُّونَ الصُّفُوفَ الْأُولَى، وَيَتَرَاصُّونَ فِيهَا لَصَفِّ)).

(جابر کوری (سمره) (t) دهلی: پیغمبرهری خوا (e) هاته ناومان و نهرموی: ((چییه ده تانییم دهسته کانتان بهر زکدر و ته وه نه لئی کلکی نه سپی نوره له نویژا ئینجا هاته ناومان و بینی ئیمه کومه ل کومه لین فهرموی: چییه ده تانییم چهن کومه لیککی جیا جیان دهلی: ئینجا هاته وه فهرموی: ئایا ریز نابن وه کو فریشته کان چوئن له خزمهت په روهردگارا ریز ده بن) وتمان: نهی پیغمبرهری خوا (e) فریشته کان چوئن له خزمهت په روهردگارا ریز ده بن؟ نهرموی: ریزی یه کم ته او ده کهن و پالده دن به یه کوه له ریزه که دا)).

(130) نـ ماژه به وه لامی سه لام له نویژا

327- عَنْ جَابِرٍ (t) أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) بَعَثَنِي لِحَاجَةٍ، ثُمَّ أَدْرَكْتُهُ وَهُوَ يَسِيرُ - قَالَ قَتِيبَةُ: يُصَلِّي - فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَأَشَارَ إِلَيَّ، فَلَمَّا فَرَغَ دَعَانِي، فَقَالَ: ((إِنَّكَ سَلَّمْتَ أَنْفًا وَأَنَا أُصَلِّي)). وَهُوَ مُوجَّهٌ حِينَئِذٍ قِبَلَ الْمَشْرِقِ. [بخاری / عمل اصالح / 1159]

(جابر) (t) دهلی: پیغمبرهری خوا (e) ناردمی بو ئیشیک، دوا یی گه یشتمه وه پی یی ری ده کرد قوته ییه دهلی: نویژا ده کرد. سه لام لی کرد نـ ماژه یه کی بو کرد، کاتی لیبویه وه بانگی کردم فهرموی: (پیشتر که تق سه لامت کرد من نویژم ده کرد) *

(131) قه دهغه کردنی قسه کردن له نویژا

328- عَنْ مُعَاوِيَةَ ابْنِ الْحَكَمِ السَّلْمِيِّ (t) قَالَ: بَيْنَا أَنَا أُصَلِّي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e) إِذْ عَطَسَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ. فَقُلْتُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ، فَرَمَانِي الْقَوْمُ بِأَبْصَارِهِمْ، فَقُلْتُ: وَاتَّكَلُ أُمِّيَاءَ، مَا شَأْنُكُمْ تَنْظُرُونَ إِلَيَّ؟ فَجَعَلُوا يَضْرِبُونَ بِأَيْدِيهِمْ عَلَيَّ فَخَازِهِمْ، فَلَمَّا رَأَيْتُهُمْ يُصَمُّونَنِي، لَكِنِّي سَكَتُ، فَلَمَّا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ (e) - نَبَأَنِي هُوَ وَأُمِّي، مَا رَأَيْتُ مُعَلِّمًا قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ أَحْسَنَ تَعْلِيمًا مِنْهُ - فَوَاللَّهِ مَا

له سه رولاغه که ی بووه و به سه ریه وه نویژا سوننه تی کردووه له وکاته دا روی له قبیله نه بووه. دروسته به سه رپشتی ولاغه که وه له روشیتنا نویژیکه یت و ته نها کاتی نویژه که اده به ستی روی له قبیله بیئت، دوا ی نه وه قه ینا کا).

كَهْرَبِي، وَلَا ضَرْبِي، وَلَا شَتْمِي، ثُمَّ قَالَ: ((إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةَ لَا يَصْلِحُ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ النَّاسِ، إِنَّمَا هُوَ التَّسْبِيحُ وَالتَّكْبِيرُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ)). أَوْ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ)، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي حَدِيثٌ عَهْدَ بَجَاهِلِيَّةٍ، وَقَدْ جَاءَ اللَّهُ بِالْإِسْلَامِ، إِنَّ مِنْ مَنَّا رَجَالًا يَأْتُونَ الْكُهَانَ. قَالَ: ((فَلَا تَأْتِهِمْ)). قَالَ: وَمِنَّا رَجَالٌ يَتَطَيَّرُونَ. قَالَ: ((ذَاكَ شَيْءٌ يَجِدُونَهُ فِي صُدُورِهِمْ فَلَا يَصُدُّهُمْ)). قَالَ ابْنُ الصَّبَّاحِ: ((فَلَا بَصُدُّكُمْ)). قَالَ: قُلْتُ: وَمِنَّا رَجَالٌ يَخْطُونَ. قَالَ: ((كَانَ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ يَخْطُ، نَمَنَ وَأَفَقَ خَطَهُ فَذَاكَ)). قَالَ: وَكَأَنْتَ لِي جَارِيَةٌ تَرْعَى غَنَمًا لِي قَبْلَ أَحَدِ الْجَوَانِيَةِ، فَاطْلَعْتَ ذَاتَ يَوْمٍ، فَإِذَا الذِّيبُ قَدْ ذَهَبَ بِشَاةٍ مِنْ غَنَمِهَا، وَأَنَا رَجُلٌ مِنْ بَنِي آدَمَ أَسْفُ كَمَا يَأْسِفُونَ، لَكِنِّي صَكَّكْتُهَا صَكَّةً، فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) فَعَظَمَ لَكَ عَلَيَّ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا أُعْتَقَهَا؟ قَالَ: ((أَتْنِي بِهَا)). فَأَتَيْتُهُ بِهَا فَقَالَ هَا: ((أَيْنَ اللَّهُ)). قَالَتْ: فِي السَّمَاءِ، قَالَ: ((مَنْ أَنَا)). قَالَتْ: أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ. قَالَ: ((أَعْتَقَهَا فَإِنَّهَا مُؤَمَّنَةٌ)).

(معاويه) كوری (الحکم السلمي) (E) دهلی: له کاتیکا له خزمهت پیغه مبهری خوادا (E) نویژم دهکرد، پیاویک پزرمی، وتم: خواره حمت پی بکات، خه لکه که هه موو چاویان تیپیریم، وتم: له باری دایکم بجم، چیتانه وا له موتان بؤم دپروان؟ هه موو دهستیان دهکیشا بهرانیانا، هه رکه بینیم هه یانویست بیدهنگم کهن، منیش بیدهنگ بووم، کاتی پیغه مبهری (E) هه نویژم که هی بوویه هه. باوک و دایکم به قوربانی بی هه رگیز ماموستای وام له له پییش نه وداو نه له دواي نه و نه دیوو له په روه رده دا له وباشتر بیست. سویند به خوا نه سهر زه نشتی کردم، نه لییدام، نه قسه ی پیوه تم، به لکو فرمووی: ((نه نویژم بؤ نه وه ناشیت که قسه ی خه لکی تیکه ل بیست، به لکو بریتی یه به (تسبیح) و (تکبیر) و خویندنی قورشان)). وتم: نه ی پیغه مبهری خوا (E) من نزیکم له سه رده می نه فامیه وه، خوی گه وره نیسلامی هینا، له ناو نیمه دا که سانیک ده چوونه لای فالچی هکان، فرمووی: ((تو مه چو بولایان)). دهلی: وتم: که سانیکمان هه بوو ره شین ده بوون به فرینی بالنده. فرمووی: ((نه وه شتیک بوو له دلایاندا دروست ده بوو به لام ریسی نه ده گرت له وکاره ی ده یانویست یکهن))، له رویاوه تی (ابن الصباح) دا دهلی: باریتان لی نه گریت. دهلی وتم: که سانیک تریشمان هه بوو هیلیان له زه ویدا دهکیشا، فرمووی: ((پیغه مبهریک

به شی نوویژ (5)

ه پیغه مبه رانی خوا، هیلی ده کیشا هه رکه س له گه ل هیله که یدا یه ک بگریت له وه چاکه)). * (به لام نیستا کاری وا باش نیه).

وتی: که نیزه کیکم هه بوو شوانی مه ره کانم بوو، روژیکیان چووم که دیم گورگیک مه ریکی له رانه که ی فراند، منیش پیاویکم له ئاده میزاده کان، خه مده خوم وه کو خه لکی تر خه مده خون، بویه زله یه کم پیاکیشا، ئینجا هاتم بو خزمهت پیغه مبه ر (E) و شهویش شه و کاره ی زور له سهر گه وره کردم وتم: شه ی پیغه مبه ری خوا (E) ئایا ئازادی بکه م؟ فه رموی: بیهینه بلام، بوم هیئا پیی نه رموو: خوا له کوپیه وتی: له ئاسماندایه، فه رموی: من کیم وتی: تو پیغه مبه ری خوی (E) فه رموی: ئازادی بکه چونکه ئیمانداره.

329- عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ (t) قَالَ: كُنَّا نَتَكَلَّمُ فِي الصَّلَاةِ، يُكَلِّمُ الرَّجُلُ صَاحِبَهُ يَهُوَ إِلَى جَنْبِهِ فِي الصَّلَاةِ، حَتَّى تَرْتَلْت: ﴿وَقَوْمًا لِلَّهِ قَاتَتَيْنِ﴾ فَأَمَرْنَا بِالسُّكُوتِ، نُهُينَا عَنِ الْكَلَامِ. [بخاري/ العمل في الصلاة/ 1142]

(زید) کوری (ارقم) (t) ده لی: ئیمه له نوویژا قسه مان ده کرد، پیاویک قسه ی ه گه ل هاو پیکه ی ده کرد که له ته نیشتی وه نوویژی ده کرد، هه تا شه ئایه ته هاته خواره وه: ﴿وقوموا لله قانتین﴾ ئینجا فه رمانمان پیکرا به بیده نگه ی و ریگای نسه کردنمان لیگیرا.

(132) (سبحان الله) کردن له نوویژا بوکاری پیویست

330- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((التَّسْبِيحُ لِلرِّجَالِ، التَّنْصِيفُ لِلنِّسَاءِ)). وفي رواية: ((في الصلاة)). [بخاري/ العمل في الصلاة/ 1145]

(ابوهریره) (t) ده لی: پیغه مبه ری خوا (E) فه رموی ته تی: ((بو پیاوان سبحان الله) بو نافره تانیش چه پله لیدان. (به شیوه ی به ری ده ست له پشتی ده ست دان)).

(133) ریگری له چاو به رزکردنه وه بو ئاسمان له نوویژدا

شه م فه رموده رای زوریه ی زانایان له سهر شه وه یه که شه مرۆ حه رامه ئیمه په نا به رین بو شه بیلکاریه .

331- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ فَعْمِهِمْ أَبْصَارَهُمْ عِنْدَ الدُّعَاءِ فِي الصَّلَاةِ إِلَى السَّمَاءِ، أَوْ لَتُحْطَفَنَّ أَبْصَارُهُمْ)).
[اقتران النيرين / بخاري/ 2233 ب6ل 211].

(ابوهريره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا فرموویه تی: ((نهو خه لکانه یان هبی وازینن له چاو بهرزکردنه وهو بوئاسمان له کاتی دو عاکردنی نویردا، یان چاویان ده فرینریت)) واته کویرده بن.

(134) هاتووچو به بهردهم نویرگهردا

332- عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ: أَنَّ زَيْدَ بْنَ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ (t) أَرْسَلَهُ إِلَى أَبِي جُهَيْمٍ سَأَلَهُ: مَاذَا سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (e) فِي الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيْ الْمُصَلِّي؟ قَالَ أَبُو جُهَيْمٍ (t): قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيْ الْمُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ لَكَانَ: أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ)). قَالَ أَبُو النَّضْرِ: لَأُؤَدِّرِي قَالَ: أَرْبَعِينَ يَوْمًا، أَوْ شَهْرًا، أَوْ سَنَةً. [بخاري/ ستره المصلي/ 448]

(بر کوری سعید) دهلی: (زید) کوری (خالد الجهنی) (t) ناردی بو لای (ابو جهم) تالیی پیرسی چی بیستوه له پیغه مبهری خوا (e) له باره ی هاتووچو به بهردهم نویرگهردا؟ (ابوجهم) (t) وتی: پیغه مبهری خوا (e) فرموویه تی: نه گهر نه وکسه سی به بهردهم نویرگهردا تیده پریت بیزانیایه چه ند گونا می نوش ده بیی گهر چل... بوه ستایا باشتره بو ی له وهی به بهردهمیا تی پیه پریت (ابو النضر) دهلی: نازانم فرموویه تی چل روژ یا چل مانگ یا چل سال.

(135) فه دهغه کردنی هاتووچو به بهردهمی نویرگهردا

333- عَنْ أَبِي صَالِحِ السَّمَّانِ قَالَ: بَيْنَمَا أَنَا مَعَ أَبِي سَعِيدٍ «الْخُدْرِيِّ» (t) بُصَلِّي يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ، إِذْ جَاءَ رَجُلٌ شَابٌّ مِنْ بَنِي أَبِي نُعَيْطٍ، أَرَادَ أَنْ يَجْتَارَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَدَفَعَ فِي نَحْرِهِ، فَنَظَرَ فَلَمْ يَجِدْ مَسَاغًا إِلَّا بَيْنَ بَدْيِ أَبِي سَعِيدٍ، فَعَادَ، فَدَفَعَ فِي نَحْرِهِ أَشَدَّ مِنَ الدَّفْعَةِ الْأُولَى، فَمَثَلَ قَائِمًا، فَنَالَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ، ثُمَّ زَا حِمَّ النَّاسِ فَخَرَجَ، فَدَخَلَ عَلَى مَرْوَانَ، فَشَكَاَ إِلَيْهِ مَا لَقِيَ، نَالَ: وَدَخَلَ أَبُو سَعِيدٍ عَلَى مَرْوَانَ، فَقَالَ لَهُ مَرْوَانُ: مَا لَكَ وَلِبَائِنِ أَخِيكَ؟ جَاءَ بِشُكُوكَ. فَقَالَ أَبُو سَعِيدٍ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ، فَأَرَادَ أَحَدٌ أَنْ يَجْتَارَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلْيُدْفَعْ فِي نَحْرِهِ، فَإِنَّ أَبِي لَلْيَقَاتِلَهُ، فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ)). [بخاري/ ستره المصلي/ 488]

(ابوصالح السمان) ده‌لی: له‌کاتی‌کا من له‌گه‌ل ﴿ابو سعید الخدری﴾ (t)
 جووم، (ابو سعید) له‌روژی جومعه‌دا نوژی ده‌کرد شتی‌ک له‌به‌رده‌میا هه‌بوو
 که‌به‌ریه‌ست دوست بکات له‌خه‌لک، کوپکی گه‌نج له‌نه‌وه‌ی (ابی معیط) ویستی
 به‌به‌رده‌میا تیپه‌ریت، پالی نا به‌ملیه‌وه، ئه‌ویش سه‌یری کرد هیچ ریگایه‌کی‌تری
 نییه جگه له‌به‌رده‌م (ابو سعید) دووباره هاته‌وه، ئه‌میش پالیکی به‌هیزتری نا
 به‌ملیه‌وه ئه‌ویش راوه‌ستاو ده‌ستی کرد به‌قسه پیوتنی ئینجا به‌ناو خه‌لکه‌که‌دا
 چوه دهره‌وه، چوو بۆلای مه‌روان، سکالی برده لای له‌وه‌ی که‌تووشی هاتوه
 له‌لی: (ابو سعید چوو له‌ی (مراوان) (مروان) پی‌ی وت: چیتانه توو برازاکه‌ت
 ماتوه سکالا ده‌کات له‌ده‌ستت؟ (ابو سعید) وتی: بیستومه له‌پیغه‌مبه‌ری‌خوا
 (e) فه‌رموو‌یه‌تی: ئه‌گه‌ر یه‌کیکتان نوژی ده‌رکرد به‌رامبه‌ر به‌به‌ریه‌ستی‌ک
 هه‌نیوان خو‌ی و خه‌لکیدا، ئه‌گه‌ر که‌سێک ویستی به‌به‌رده‌میدا تیپه‌ریت پال بنی
 به‌گه‌ردنیه‌وه، ئه‌گه‌ر رازی نه‌بوو بابجه‌نگی له‌گه‌لیا، چونکه ئه‌وه شه‌یتانه .

(136) به‌ریه‌ستی نوژی‌گه‌ر

334- عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (t) قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي وَالِدَوَّابُ تَمْرُ بَيْنَ
 يَدَيْنَا، فَذَكَرْنَا ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ (e) فَقَالَ: ((مِثْلُ مُؤَخَّرَةِ الرَّجُلِ، تَكُونُ بَيْنَ يَدَيْ
 حَدِّكَ، ثُمَّ لَا يَضُرُّهُ مَا مَرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ)).

(طلحه) کوری (عبدالله) (t) ده‌لی: ئیمه نوژی‌زمان ده‌کردو و لاغه‌که‌مان
 به‌به‌رده‌ماندا تیپه‌په‌رین، ئه‌وه‌مان بۆ پیغه‌مبه‌ر (e) گپه‌رایه‌وه فه‌رموو‌ی: ئه‌گه‌ر
 به‌قه‌ده‌ر پالپشتی کوپانی و شتر له‌به‌رده‌می یه‌کیکتان بیت که نوژی ده‌کات،
 ئه‌وکاته زیانی نییه هه‌رچی به‌به‌رده‌میا تیپه‌ر بکات.

(137) نوژی به‌رامبه‌ر به‌نیزه

335- عَنْ ابْنِ عُمَرَ (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ إِذَا خَرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ أَمَرَ
 بِالْحَرَبَةِ فَتَوَضَّعَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَيُصَلِّي إِلَيْهَا وَالنَّاسُ وِرَاءَهُ، وَكَانَ يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي
 لِسْفَرٍ، فَمِنْ ثَمَّ اتَّخَذَهَا الْأَمْرَاءُ. [بخاری/ ستره المصلي/ 485]

(ابن عمر) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) ئه‌گه‌ر له‌روژی جه‌ژنا بچوايه‌ته
 هه‌ره‌وه، بۆ نوژی، فه‌رمانی ده‌کرد نیزه‌یه‌کیان له‌به‌رده‌میا دانه‌نا، به‌رامبه‌ری
 نوژی دکردو، خه‌لکه‌که‌ش له‌دوايه‌وه، ئه‌مکاره‌ی له‌سه‌فه‌ریشدا ئه‌نجام ده‌دا،
 هه‌وايشدا کاربه‌ده‌ستان ئه‌مکاره‌یان کردبوو به‌باو.

(138) نویژ به رامبه ر به و لآخ

336- عَنِ ابْنِ عُمَرَ (Y): أَنَّ النَّبِيَّ (E) كَانَ يَعْزُضُ رَأْسَهُ، وَهُوَ يُصَلِّي لِيَهَا. [بخاری/ ستره المصلي/ 485].

(ابن عمر) (T) ده لی: پیغه مبه ر (E) و لآخه که ی راده و سستان و، به رامبه ری نویژی ده کرد [واته و لآخه که ی ده کرد به به ری به ست].

(139) نویژ به به رده م نویژ که ردا له پشت به ری به سته وه

337- عَنْ عَوْنِ بْنِ أَبِي جَحِيْفَةَ: أَنَّ أَبَاهُ (T) رَأَى رَسُولَ اللَّهِ (E) فِي قُبَّةِ حَمْرَاءَ مِنْ أَدَمَ، وَرَأَيْتُ بِلَالًا أَخْرَجَ وَضُوءًا، فَرَأَيْتُ النَّاسَ يَبْتَدِرُونَ ذَلِكَ الْوَضُوءَ، ثُمَّ أَصَابَ مِنْهُ شَيْئًا تَمَسَّحَ بِهِ، وَمَنْ لَمْ يُصِبْ مِنْهُ أَخَذَ مِنْ بِلَالٍ يَدِ صَاحِبِهِ، ثُمَّ آيْتُ بِلَالًا أَخْرَجَ عَنَزَةً فَرَكَّرَهَا، وَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (E) فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ مُشْمَرًا، نُصَلِّيَ إِلَى الْعَنَزَةِ بِالنَّاسِ رَكَعَتَيْنِ، وَرَأَيْتُ النَّاسَ وَالِدُؤَابَ يَمْرُونَ بَيْنَ يَدَيِ لَعَنَزَةٍ. [بخاری/ الصلاة في الثياب/ 369]

(عون) کوری (ابو جحیفه) ده لی: باوکی (T) له چادریکی سووری له چهرم، روستکراودا پیغه مبه ری خوا ی (E) دیووه، منیش بیلام بینی ئاوی ده ستنویژی هیئایه دهر وه، بینیم خه لکی پیشرکییان بوو بو دست ته رکردن به و ئاوی ده ستنویژ وه هیئاویانه به سه رو چاویاندا بوو پیروزی، شه و که سه ش که ئاوی ده دست نه که و تیبی له ته ری ده سستی ها وه له که ی وه رگرتوه، ئینجا بیلام بینی داریکی هیئاوه و چه قاندوویه تی، پاشان پیغه مبه ری خوا (E) هاتوته ده وه له ده سستی جلی سووردا خوی هه لکردبوو. دوورکات نویژی کرد بو خه لکه که به رامبه ر به داره که، ئینجا خه لک و ئاژه لم دیووه له پشتی داره که وه ناتوچویان ده کرد.

(140) ریگری له ده دست خستنه سه رکه له که له نویژدا

338- عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ (T) عَنِ النَّبِيِّ (E): أَنَّهُ نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ مُخْتَصِرًا. [بخاری/ العمل في الصلاة/ 1162]

(ابوهریره) (T) ده لی: پیغه مبه ری خوا (E) ریگری کردوه له وه ی که نویژ که ره ده سستی له سه ر که له که ی دابنیت.

(141) ریگری له تف کردنه به رده م له نویژدا

339- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) رَأَى نُخَامَةً فِي قِبْلَةِ الْمَسْجِدِ، نَاقِبِلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ: ((مَا بَالُ أَحَدِكُمْ يَقُومُ مُسْتَقْبِلَ رَبِّهِ، فَيَتَنَحَّجُ أَمَامَهُ؟ يُحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يُسْتَقْبَلَ فَيَتَنَحَّجَ فِي وَجْهِهِ؟ فَإِذَا تَنَحَّجَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَنَحَّجْ عَنْ بَسَارِهِ تَحْتَ قَدَمِهِ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَقُلْ هَكَذَا)). وَوَصَفَ الْقَاسِمُ: فَتَقَلَّ فِي ثَوْبِهِ، ثُمَّ مَسَحَ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ. [بخاري/ المساجد/ 400]

(ابوهریره) (دهلی): پیغمبره ری خوا (e) چاوی کهوت به به لغه می که پشوهی مرگه و تدا، روی کرده خه لکه که و فرموی: ((جیتانه وایه کیکتان به ستاوه رووه و پره و رگاری، که چی به لغه می فری ده داته به رده می خوی؟ نایا که سیکتان پی خوشه کاتی پیشوازی لیده کریت له و کاته دایه لغه می فری دریت به سه روچا ویدا؛ نه گهر یه کیکتان به لغه می فریدا بابله لای چه پیداو له ژیر بییدا فری بدات. نه گهر ریگای نه بوو بهم شیویه تف بکاته وه))، قاسم شیویه که ی پیشان داین تفی کرده سه ر سوچی کی جله کانی لاکه ی تری ایوه به سه ریدایا)).

(142) باویشک نه دان له نویردا

340- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِذَا تَنَاقَبَ حَدُّكُمْ فِي الصَّلَاةِ فَلْيَكْظِمُوا مَا اسْتَطَاعَ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ)). «وفي الرواية: (فليمسك بيده على فيه، فإن الشيطان يدخل)».

(ابو سعید الخدری) (t) دهلی: پیغمبره ری خوا (e) فرموی به تی: ((نه گهر به کیکتان له نویردا باویشکی دا باچه نده ده توانی خوی بگریت و ده می داخات، چونکه شهیتان ده چیتته ناوده می) له روایه تی کدا (با دهستی بگریت به سه رده میا چونکه شهیتان ده چیتته ناوده می)).

(143) هه لگرتنی مندال له نویردا

341- عَنْ أَبِي قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيِّ (t) قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ (e) يَوْمَ النَّاسِ أُمَامَةً بِنْتُ أَبِي الْعَاصِ - وَهِيَ ابْنَةُ زَيْنَبَ بِنْتِ النَّبِيِّ (e) - عَلَى عَاتِقِهِ، فَإِذَا كَحَّ وَضَعَهَا، وَإِذَا رَفَعَ مِنَ السُّجُودِ أَعَادَهَا. [بخاري/ ستره المصلي/ 494]

(ابو قتاده الانصاری) (t) دهلی: پیغمبره ری خوا (e) دیووه نیمامه تی کردووه بو خه لکی و (امامه) کچی (ابوالعاص) که کچی زهینه بی کچی

پیغمبهری خوا (e) بووه به سه رملیه وه بووه، کاتی رکوعی ده برد، دایده نا، کاتی له سجود به رزده بوویه وه هلی ده گرت وه.

(144) تهخت کردنی چه و له نویژدا

342_ عَنْ مُعَيْقِبٍ (t) قَالَ: ذَكَرَ النَّبِيُّ (e) الْمَسْحَ فِي الْمَسْجِدِ، يَعْنِي لِحْصَى. قَالَ: ((إِنْ كُنْتَ لَأَبْدُ فَاعِلًا فَوَاحِدَةً)). [بخاري/ العمل في الصلاة/ 1149]
 (معيقب) (t) ده لی: ((باسی تهخت کردنی چه ویان ده کرد له مزگه و تا واته تهخت کردنی چه وه که پیغمبهری خوا (e) فه رموی: ((نه گهر چارت نه بوو به کجار بیکه)).

(145) نه عل خشاندن به به لعه مدا

343_ عن عبد الله بن الشَّخِيرِ (t) قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e) فَرَأَيْتُهُ نَخَعًا، فَذَلِكُمْ بِنَعْلِهِ.
 (عبدالله) کوری (شخیر) (t) ده لی: له خزمهت پیغمبهری خوا (e) نویژم ده کرد، چاوم لی بوو به لعه می فریدا و نه عله که ی لیخشانند واته کردی به ژیر خو له وه.

(146) قژی به ستن له نویژدا

344_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ (y): أَنَّهُ رَأَى عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْحَارِثِ يُصَلِّي بِرَأْسِهِ مَعْقُوصٍ مِنْ وَرَائِهِ، فَقَامَ فَجَعَلَ يَحُطُّهُ، فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ فَقَالَ: مَا لَكَ وَرَأْسِي؟ فَقَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((إِنَّمَا مَثَلُ هَذَا بَثْلُ الَّذِي يُصَلِّي وَهُوَ مَكْتُوفٌ)).
 (عبدالله) کوری (عباس) (t) ده لی: (عبدالله) کوری (حارث) ی دیووه نویژتی کرد وه، قژی له دواوه به سترابوو، هه ستاوه قژی بو کرد و ته وه، کاتی ه نویژته که ی بو ته وه، روی کرد و ته (ابن عباس) و توویه تی: کارت چیه به سه ری نه وه؟ نه ویش و توویه تی: من له پیغمبهری خوا (e) بیستوه فه رموی به تی: (وینهی نه وه وه کو که سیک وایه به ده ست به سترای نویژ بکات)).

(147) نویژ له کاتی کا خواردن ناماده بیبت

345_ عن أنس بن مالك (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((إِذَا قَرَّبَ الْعِشَاءَ حَضَرْتَ الصَّلَاةَ فَأَبْدُوا بِهِ قَبْلَ أَنْ تُصَلُّوا صَلَاةَ الْمَغْرِبِ، وَلَا تَعْجَلُوا عَنْ مَشَائِكُمْ)). [بخاري/ الجماعة و الإمامة/ 641]

(انس) کوری (مالك) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فہرموویہ‌تی: ((ئہ‌گہ‌ر شیو نامادہ‌کرا کاتی نوویژہات پیش نہ‌وی نوویژ شیوان بکەن، شیوہ‌کەتان بخون، لە شیوہ‌کەشدا پە لە مە‌کەن)).

(148) فہرمان بہ‌سوجدہی سە‌ھو

346- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِذَا شَكَحْتُمْ فِي صَلَاتِهِ، فَلَمْ يَدْرَ كَمْ صَلَّى ثَلَاثًا أَمْ أَرْبَعًا، فَلْيَطْرَحِ الشَّكَّ وَلْيُبَيِّنْ عَلَى مَا سَتَيْقِنُ، ثُمَّ يَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلِّمَ، فَإِنْ كَانَ صَلَّى خَمْسًا شَفَعْنَ لَهُ صَلَاتَهُ، وَإِنْ كَانَ صَلَّى إِثْمَامًا لِأَرْبَعٍ كَانَتْ تَرْغِيمًا لِلشَّيْطَانِ)).

(ابو سعید الخدری) (e) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فہرموویہ‌تی: ((ئہ‌گہ‌ر بە‌کیکتان لە نوویژہ‌کەیدا گومانی بو دروست بوو، نہ‌یزانی ئایا سی‌رکاتی کردووه بان چوار، باگومانە‌کە فری‌بدات و لای کەمی هە‌لبێژێرت، چونکە دانیایە لیی ئینجا رکاتە‌کە‌ی تریش تە‌واو بکاتو دوا‌یی پیش سە‌لام دانە‌وہ دوو سوجدە بات، ئە‌گەر پینچ رکاتی‌شی کردبیت (لە‌گە‌ل پینجە‌مدا دە‌بیتە جووت و سوننە‌تیکی بو دادە‌نریت (ئە‌گەر چوارە‌کە‌شی تە‌واو کردبیت ئە‌وملی بە‌شە‌یتان کە‌چ کردووه)).

347- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ (e) إِحْدَى صَلَاتِي لِعِشِي: إِمَّا الظُّهْرَ وَإِمَّا العَصْرَ، فَسَلَّمَ فِي رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ أَتَى جِدْعًا فِي قِبْلَةِ الْمَسْجِدِ فَاسْتَدَّ إِلَيْهَا مُغْضَبًا. وَفِي الْقَوْمِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ (y)، فَهَابَا أَنْ يَتَكَلَّمَا، فَخَرَجَ سَرْعَانَ النَّاسِ: قُصِرَتِ الصَّلَاةُ، فَقَامَ ذُو الْيَدَيْنِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قُصِرَتِ الصَّلَاةُ أَمْ نَسِيتَ؟ فَنَظَرَ النَّبِيُّ (e) يَمِينًا وَشِمَالًا فَقَالَ: ((مَا يَقُولُ ذُو الْيَدَيْنِ)). قَالُوا: صَدَقَ لَمْ تُصَلِّ إِلَّا رَكْعَتَيْنِ، فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ وَسَلَّم، ثُمَّ كَبَّرَ ثُمَّ سَجَدَ، ثُمَّ كَبَّرَ فَرَفَعَ، ثُمَّ كَبَّرَ وَسَجَدَ، ثُمَّ كَبَّرَ وَرَفَعَ. قَالَ: وَأُخْبِرْتُ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّهُ قَالَ: وَسَلَّم. [بخاری/ المساجد/ 468]

(بوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) نوویژکی تاقی دوانیوهرۆی بو کردین، یا نیوهرۆبوو یا عە‌سر، لە‌دووم رکاتا سە‌لامی‌دا یە‌وہ، ئینجا چووہ لای بە‌داریکە‌وہ کە‌لەر و گە‌ی مژگە‌وتە‌کە‌دابوو، پالی پیوہ‌دا توورە‌ دیاریبوو، لە‌ناو ئە‌و خە‌لکە‌شدا (ابوبکر) و (عمر) لیبوو نہ‌یان و یراھیچ بلین پە‌لە‌پە‌لە‌کەرە‌کان پە‌رین و تیان: نوویژ کورت کراوہ‌تە‌وہ (ذو الی‌دین) هە‌ستاو و تی: ئە‌ی

پیغمبره‌ری خوا (e) نایا نویش کورت بوته‌وه، یان له‌بیرت چوو؟ پیغمبره‌ری (e) سه‌یریکی نه‌ملاو نه‌ولای خوی‌کردو فهرمووی: (ذو الیدین چی ده‌لیت) وتیان: است ده‌کات، ته‌نها دوورکاتت کرد، ئینجا دوورکاتی‌تری کردوو سه‌لامی‌دایه‌وه، ئینجا ته‌کبیری کردوو سو‌جده‌ی بردو ته‌کبیری کردوو سه‌ری‌به‌رز کرده‌وه، دووباره ته‌کبیری کردوو سو‌جده‌ی برد، پاشان ته‌کبیری کردوو سه‌ری به‌رز کرده‌وه راوی ده‌لی: (عمران) کوری (حصین) هه‌والی‌دامی‌که سه‌لامیشی داوه‌ته‌وه.

(149) سو‌جده‌ی قورن‌ان خویندن

348. عَنْ ابْنِ عُمَرَ (y): أَنَّ النَّبِيَّ (e) كَانَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ، فَيَقْرَأُ سُورَةَ فِيهَا سَجْدَةٌ فَيَسْجُدُ وَتَسْجُدُ مَعَهُ، حَتَّىٰ مَا يَجِدُ بَعْضُنَا مَوْضِعًا لِمَكَانِ جَبْهَتِهِ. [بخاری/ سجود القرآن/ 1025]

(ابن عمر) (t) ده‌لی: پیغمبره‌ری خوا (e) که قورن‌انی ده‌خویند کاتی سووره‌تیکی ده‌خویند سو‌جده‌ی تیدا بوايه سو‌جده‌ی ده‌برد، ئیمه‌ش له‌گه‌لیا سو‌جده‌مان ده‌برد، هه‌تا هه‌ندی‌کمان شوینی ده‌ست نه‌ده‌که‌وت بو سو‌جده‌که‌ی.

349. عَنْ أَبِي رَافِعٍ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ (e) صَلَاةَ الْعَتَمَةِ فَقَرَأَ: ﴿إِذَا لَسَمَاءٌ انْشَقَّتْ﴾ فَسَجَدَ فِيهَا، فَقُلْتُ لَهُ: مَا هَذِهِ السَّجْدَةُ؟ فَقَالَ: سَجَدْتُ بِهَا خَلْفَ أَبِي الْقَاسِمِ (e) فَلَا أزالُ أَسْجُدُ بِهَا حَتَّىٰ أَلْقَاهُ. [بخاری/ صفة الصلاة/ 732]

(ابو رافع) ده‌لی: له‌گه‌ل (ابوهریره) نویشی شیوانم کرد، (اذا السماء انشقت) ی خویند سو‌جده‌ی تیدا برد، منیش پی‌م وت: نه‌م سو‌جده‌یه چیه‌ی؟ وتی: ه‌پشت (ابوالقاسم) ه‌وه نه‌م سو‌جده‌یه‌م بردوو، به‌رده‌وام نه‌م سو‌جده‌یه‌م ده‌بهم ناده‌گه‌م به‌خزمه‌تی.

(150) قنوت له‌نویشی به‌یانیدا

350. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَقُولُ حِينَ يَفْرُغُ مِنْ صَلَاةِ الْفَجْرِ مِنَ الْقِرَاءَةِ وَيُكَبِّرُ، وَيَرْفَعُ رَأْسَهُ: ((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ لِحَمْدٍ)). ثُمَّ يَقُولُ وَهُوَ قَائِمٌ: ((اللَّهُمَّ أَنْجِ الْوَلِيدَ بْنَ الْوَلِيدِ وَسَلْمَةَ بْنَ هِشَامٍ وَعِيَّاشَ بْنَ أَبِي رَيْعَةَ، وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، اللَّهُمَّ اشْدُدْ وَطْأَتَكَ عَلَىٰ نُصْرٍ، وَاجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ كَسِنِي يَوْسُفَ، اللَّهُمَّ الْعَنِ لِحْيَانَ وَرِعْلَانَا وَذُكُوانَ وَعَصِيَّةَ، مَصَّتِ اللَّهُ وَرَسُولَهُ)). ثُمَّ بَلَّغْنَا أَنَّهُ تَرَكَ ذَلِكَ لَمَّا أُنْزِلَ: ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ

به شی نویش (5)

و يُثَوِّبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥٥﴾ [آل عمران] . [بخاری / صفة الصلاة / 770]

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) کاتی له نویژی به یانیدا له قورئان خویندن ده بوویه وه ته کبیری ده کردو سه ری به زده کرده وه (سمع الله لمن حمده بنا ولك الحمد) ی ده کرد ئینجا به پیوه ده یفه رموو: ((خوایه گیان وه لیدی کوری ده لیدو سه لمه ی کوری هیشامو غه یاسی کوری ئه بو ره بیعه و باوهر داره چه وساو هکان رزگار بکه، نه ی خوایه توله ت قورس بکه له سه ره هوزی (مضر) و ساله کانیان بکه به ساله گرانیه کانی (یوسف) نه ی خوایه نه فرین بکه به هوزه کانی (لحیان) و (رعل) و (نکوان) و (عصیه) که له خواو پیغه مبهری یاخی بوون)) پاشان پیمان گه یشت که وازی له و دوعایه هیئاوه کاتی ئه م ئایه ته ،ابهزی که و اتاکه ی ده فهر مویت: ((تو هیچت به ده ست نیه له کاروباری به نده کان نه گهر ته و به یان لی وهر بگریت یاسزا و نازاریان بدات، له بهر نه وه ی نه وانه سته مکارن)).

(151) قنوت له نیوه روو نویژه کانی تر دا

351- عن أبي هريرة (t) قال: واللَّهِ لأُقَرِّبَنَّ بِكُمْ صَلَاةَ رَسُولِ اللَّهِ (e). كَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَقْنُتُ فِي الظُّهْرِ وَالْعِشَاءِ الْآخِرَةِ وَصَلَاةِ الصُّبْحِ، وَيَدْعُو لِمُؤْمِنِينَ، وَيَلْعَنُ الْكُفَّارَ.

(ابوهریره) (t) دهلی: سویند به خوا نیستا نویژی پیغه مبهری خواتان ی نزیک ده که مه وه (ابوهریره) له نیوه روو خه و تنانو به یانیدا قنوتی ده خویند، ده پاراپایه وه بو ئیمانداران، نه فرینی له کافران ده کرد.

(152) قنوت له شیواندا

352- عن البراء بن عازب (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ يَقْنُتُ فِي الصُّبْحِ الْمَغْرِبِ.

(براء) کوری (عازب) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) له نویژی به یانیان و شیواندا قنوتی ده خویند.

(153) دوورکاتی به یانی

353- عَنْ حَفْصَةَ (y) قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ لَنَا يُحْضِي لَنَا رُكْعَتَيْنِ حَقِيقَتَيْنِ. [بخاری / الأذان / 593]

(حفصه) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) کاتی سپیده‌ی به‌یان
 .ه‌رده‌که‌وت، نویژی نه‌ده‌کرد جگه له‌دوورکاتی سووک .

(154) خیری سوننه‌تی به‌یانی

354. عَنْ عَائِشَةَ (y) عَنِ النَّبِيِّ (e) قَالَ: ((رَكَعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا
 نِيهَا)).

(عائشه) (رضی الله عنها) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رموویه‌تی: ((دوو
 کاتی سپیده‌ی به‌یان خیرتره له‌دنیا و هه‌رچیش له‌دنیا دایه)).

(155) خویندن له‌سوننه‌تی به‌یانی

355. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَرَأَ فِي رَكَعَتِي الْفَجْرِ: ﴿قُلْ يَا
 يٰهَا الْكَافِرُونَ﴾ و ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾.

(ابوهریره) (t) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (e) له‌دوو رکاته‌کی سپیده‌که‌ی
 به‌یانیدا ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ و ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ده‌خویند.

(156) راکشان دوا‌ی سوننه‌تی به‌یانی

356. عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ (e) إِذَا صَلَّى رَكَعَتِي الْفَجْرِ: فَإِنْ
 كُنْتُ مُسْتَقِظَةً حَدَّثَنِي، وَإِلَّا اضْطَجَعَ. [بخاری/ التطوع/ 1115]

(عائشه) (رضی الله عنها) ده‌لی: کاتی پیغه‌مبه‌ری خوا (e) دوورکاتی
 سوننه‌تی به‌یانی ده‌کرد نه‌گه‌ر من به‌ناگابوو مایه‌ قسه‌ی له‌گه‌ل ده‌کردم، نه‌گه‌رنا
 .اده‌کشا .

(157) دانیشن له‌سه‌ر جینویژ دوا‌ی نویژی به‌یانی

357. عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ قَالَ: قُلْتُ لِجَابِرِ بْنِ سَمْرَةَ (t): أَكُنْتُ تَجَالِسُ
 رَسُولَ اللَّهِ (e)؟ قَالَ: نَعَمْ، كَثِيرًا. كَانَ لَا يَقُومُ مِنْ مُصَلَّاهُ الَّذِي يُصَلِّي فِيهِ
 لَصُحْبٍ - أَوْ الْعِدَاةِ - حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، فَإِذَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ قَامَ، وَكَانُوا
 يَحَدِّثُونَ، فَيَأْخُذُونَ فِي أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ، فَيَضْحَكُونَ وَيَتَبَسَّمُونَ.

(سماک) کوری (حرب) ده‌لی: به‌(جابر) کوری (سمرة) م (وت: نایا له‌خزمه‌ت
 پیغه‌مبه‌ردا) (e) دانیشن توویت؟ وتی: به‌لی زور جار، عاده‌تی وابوو له‌شوینی
 نویژه‌که‌ی که‌نویژی به‌یانی لیده‌کرد - هه‌لنه‌ده‌ستا هه‌تا خورده‌که‌وت کاتی
 خورده‌که‌وت هه‌لنه‌ده‌ستا و له‌وماوه‌یدا قسه‌یان ده‌کرد، باسی سه‌رده‌می نه‌قامیان
 .ه‌وکردو پیده‌که‌نین پیغه‌مبه‌ریش (e) زه‌رده‌خه‌نه‌ ده‌یگرت.

(158) نویژی چیشته نگاو

358. عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يُصَلِّي سُبْحَةَ الضُّحَى نَطًا وَإِنِّي لَأَسْبِحُهَا، وَإِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (□) لَيَدْعُ الْعَمَلَ وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ، خَشْيَةً أَنْ يَعْمَلَ بِهِ النَّاسُ فَيُفْرَضَ عَلَيْهِمْ. [بخاري/ التهجذ/ 1076]

(عائشه) (y) دهلی: هەرگیز نهم دیوه پیغه مبهری خوا (e) نویژی چیشته نگاو بکات، من زور حهزی لیده کم ، نه گهرچی پیغه مبهری خوا بهندی کاری نه ده کرد، حهزیشی کردووه بیکات، له ترسی نه وهی نه که خه لکه که بیکه و له سهریان فهرز بییت* .

(159) نویژی چیشته نگاو دوورکات

359. عَنْ أَبِي ذَرٍّ (t) عَنِ النَّبِيِّ (e) أَنَّهُ قَالَ: ((يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سَلَامٍ مِنْ حَدِّكَ صَدَقَةٌ، فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَيُجْزَى مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضُّحَى)).

(ابوذر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: ((ههرچی جومگه له شی هه ره بیکتانداندا هه به خیریکی له سه ره هه ر (سبحان الله) به خیریکه، بهر (الحمد لله) به خیریکه، هه ر (لا اله الا الله) به خیریکه هه ر (الله اکبر) یک خیریکه، فرمان کردن به چاکه خیریکه ریگری له خراپه خیریکه، دوورکاتی چیشته نگاو جبی نه مانه هه موو ده گریته وه .

(160) نویژی چیشته نگاو چوار رکات

360. عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يُصَلِّي الضُّحَى أَرْبَعًا، يَزِيدُ مَا شَاءَ اللَّهُ.

(عائشه) (y) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) چوار رکات نویژی چیشته نگاوی ده کرد، چه ندیش بیویستایا زیادی ده کرد.

* زانایان ده لئین: نه مه نه وه ره ت ناکاته وه که نویژی چیشته نگاوی کردبی، چونکه هه موو وژی که له مالی عائیشه نه ماوه ته وه .

(161) هه شت رکات نوژی چیشه نگاو

361- عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ نُوفَلٍ قَالَ: سَأَلْتُ وَحَرَصْتُ عَلَى أَنْ أَجِدَ حَدًّا مِنَ النَّاسِ يُخْبِرُنِي: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) سَبَّحَ سُبْحَةَ الضُّحَى، فَلَمْ أَجِدْ أَحَدًا يَخْبِرُنِي ذَلِكَ، غَيْرَ أَنْ أُمَّ هَانِي بِنْتُ أَبِي طَالِبٍ أَخْبَرْتَنِي: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) أَتَى بَعْدَ مَا ارْتَفَعَ النَّهَارُ يَوْمَ الْفَتْحِ، فَأَتَى بِثَوْبٍ فَسَتَرَ عَلَيْهِ، فَأَعْتَسَلَ، ثُمَّ قَامَ، فَرَكَعَ ثَمَانِي رَكَعَاتٍ، لَمْ أَدْرِ: أَقِيَامُهُ فِيهَا أَطْوَلُ أَمْ رُكُوعُهُ أَمْ سَجُودُهُ، كُلُّ ذَلِكَ مِنْهُ تَقَارِبٌ، قَالَتْ: فَلَمْ أَرَ سَبْحَهَا قَبْلَ وَلَا بَعْدَ. [بخارس/ الصلاة في الثياب/ 350]

(عبدالله) كوری (حارث) كوری (نوفل) دهلی: پرسپارم کردو به په روش بووم. وهوی كه سبک بدوزمه وه ناگدارم بکات كه پیغه مبهری خوا (ﷺ) نوژی سوننه تی چیشه نگاوی کردوه، به لام كه سم نه دوزیه وه باسی نه وهم بو بکات، به لام (ام هانی) كچی (ابو طالب) ناگداری كردم كه، پیغمبهری خوا (ﷺ) له روژی نه تا دوی شهوی خور به رزیوته وه هاتوه، جلیکیان هیناوه و کردویانه به په رده بوی خوی شور دوه، ئینجا هه ستاوه هه شت رکات نوژی کردوه، نازانم وه ستانه كهی درژی تریووه یا ركوعه كهی یا سجوده كهی نه مانه هه موویان نزیك بوون له یه كه وه، وتی: ئیتر نه مدیووه نه له پیش نه وه و نه له دوی شهوش نه نوژی کردییت.

(162) راسپاردن بو نوژی چیشه نگاو

362- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي (ﷺ) بِثَلَاثٍ: بِصِيَامِ ثَلَاثَةِ يَوْمٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَرَكَعَتِي الضُّحَى، وَأَنْ أُوتِرَ قَبْلَ أَنْ أَرْقُدَ. ﴿بخاری/ التطوع/ 1124﴾

(ابوهریره) (t) دهلی: خو شه ویسته كه م راسپاردوم بو سی شت: به گرتنی سی روژ روژ له هه مو مانگیكدا، دووركاتی چیشه نگاو ههروه ها پیش له وهی بخهوم نوژی وه تر بکه م.

(163) نوژی (اوابین)

363- عَنِ الْقَاسِمِ الشَّيْبَانِيِّ: أَنَّ زَيْدَ ابْنَ أَرْقَمَ (t) رَأَى قَوْمًا يُصَلُّونَ مِنْ لُحْضِي، فَقَالَ: أَمَا لَقَدْ عَلِمُوا أَنَّ الصَّلَاةَ فِي غَيْرِ هَذِهِ السَّاعَةِ أَفْضَلُ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: ((صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ حِينَ تَرْمَضُ الْفِصَالُ)).

(قاسم الشیبانی) دهلی: (زید) کوری (ارقم) (t) خه لکیکی دی که نویشی چیشته نگاویان ده کردو کاته که زووبوو بویه وتی: نایا نه یانده زانی نویش هغه بری نهم کاته دا خیرتره چونکه پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: ((نویشی لهو این له کاتیکیه که به چکه و شتر له گهرمای زهوی بی تاقهت ده بییت) [واته کاتی خور بهر زیوونه وه].

(164) به هه شت بؤکه سیکه سوجه بؤ خوابات

364- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِذَا قَرَأَ ابْنُ آدَمَ لَسَجْدَةٍ فَسَجَدَ اعْتَرَلَ الشَّيْطَانُ يَبْكِي، يَقُولُ: يَا وَيْلَهُ - وَفِي رِوَايَةٍ أَبِي كُرَيْبٍ: يَا بَيْي - أَمْرَ ابْنِ آدَمَ بِالسُّجُودِ فَسَجَدَ فَلَهُ الْجَنَّةُ، وَأَمْرَتْ بِالسُّجُودِ فَأَبَيْتَ فَلِيَ النَّارُ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (t) فهرموویه تی: ((نه گهر ناده میزاد نهو نایه ته می خویند که (سوجه) ی تیدایه و سوجه دی برد شهیتان وورد که ویته وه دهگری، دهلی نای قورپ به سهر - له رویه تی (ابی کریب) نوربه سهرم فهران کرا به ناده میزاد سوجه بیات، سوجه دی بردو به هه شت بؤ له وه، منیش فهرانم پیکرا که سوجه ببه م، رازی نه بووم ناگر بؤ منه).

(165) خیری نه وهی له شه وورؤژیکدا دوانزه رکات نویش دهکات

365- عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ (y) ﴿رُوحِ النَّبِيِّ (e)﴾: أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ، يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ نَرِيضَةٍ، إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. أَوْ: إِلَّا بَنَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ)). قَالَتْ أُمُّ حَبِيبَةَ: فَمَا بَرَحْتُ أَصَلِّيَهُنَّ بَعْدُ. وَقَالَ عَمْرُو - يَعْنِي ابْنَ أَوْسٍ - مَا بَرَحْتُ صَلِّيَهُنَّ بَعْدُ، وَقَالَ النُّعْمَانُ - يَعْنِي ابْنَ سَالِمٍ - مِثْلَ ذَلِكَ. وَفِي رِوَايَةٍ: ((فِي يَوْمِ لَيْلَةٍ)).

(ام حبیبه) (y) هاوسه ری پیغه مبهری (e) دهلی: گوئی لیبووه پیغه مبهری (e) فهرموویه تی: (هیچ بهنده یه کی موسلمان نییه، که دوانزه رکات نویشی سوننه ت بکات بؤ خوا جگه له فهرزه کان، نیلا خوا مالیکی له به هه شتا بؤ دهکاته وه، یا مالیکی بؤکرا وه له به هه شت).

(ام حبیبه) دهلی: له دواى ئه وه من بهردهوام ئه وه نویشم ده کرد ههروهه (ابن وس) و (ابن سالم) یش هه مان نویشیان کردوه *

(166) له نیوان ههردوو بانگدا نویش ههیه

366- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ مُغْفَلِ الْمُرَزِيِّ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((بَيْنَ كُلِّ أَدَانَيْنِ صَلَاةٌ)) قَالَهَا ثَلَاثًا، قَالَ فِي الثَّلَاثَةِ: ((لِمَنْ شَاءَ)). [بخاري/الأذان/601]

(عبدالله) كورى (مغفل المرزى) (t) دهلی: پیغه مبهرى خوا (e) سى جار نهرموویه تی: ((له نیوان ههردوو بانگدا نویشك ههیه، له سنیهم جاریشدا نهرموویه تی: بۆكه سیک بیه ویت)) (واته له نیوان بانگو قامه تدا).

(167) سوننه تی پیش نویشو دواى نویش

367- عَنْ ابْنِ عُمَرَ (t) قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e) قَبْلَ الظُّهْرِ سَجْدَتَيْنِ، وَبَعْدَهَا سَجْدَتَيْنِ، وَبَعْدَ الْمَغْرَبِ سَجْدَتَيْنِ، وَبَعْدَ الْعِشَاءِ سَجْدَتَيْنِ، وَبَعْدَ الْجُمُعَةِ سَجْدَتَيْنِ، فَأَمَّا الْمَغْرَبُ وَالْعِشَاءُ وَالْجُمُعَةُ، فَصَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ (e) نِيَّيْتِهِ. [بخاري/التطوع/1119]

(ابن عمر) (t) دهلی: له خزمهت پیغه مبهرى خوا (e) له پیش نیوه رو دا، وو سوچه مان بردوه، دواى نیوه رو ش دوو سوچه، دواى شیوانیش دوو سوچه، له دواى خه و تنانیش دوو سوچه، له دواى جومعه یش دوو سوچه، به لام شیوان و خه و تنان و جومعه له خزمهت پیغه مبهردا (e) له مانه وه نویشم کرد [دوو سوچه واته دوورکات].

(168) سوننه ت به شهوو روژ

368- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ (t) قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ (y) عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ (e) عَنِ تَطَوُّعِهِ، فَقَالَتْ: كَانَ يُصَلِّي فِي بَيْتِي قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا ثُمَّ يَخْرُجُ، يُصَلِّي بِالنَّاسِ ثُمَّ يَدْخُلُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، وَكَانَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ الْمَغْرِبَ ثُمَّ يَدْخُلُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، وَيُصَلِّي بِالنَّاسِ الْعِشَاءَ وَيَدْخُلُ بَيْتِي فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، وَكَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ تِسْعَ رَكَعَاتٍ فِيهِنَّ الْوُثْرُ، وَكَانَ يُصَلِّي لَيْلًا طَوِيلًا قَائِمًا

ئه وه دوانزه ركات هه شه مانه به: دووركاتى پیش نویشى به يانى، چوار ركات پیش نیوه رو، دووركات دواى شهرو، دووركات دواى شیوان، دوو ركات دواى خه و تنان.

لَيْلًا طَوِيلًا قَاعِدًا، وَكَانَ إِذَا قَرَأَ وَهُوَ قَائِمٌ رَكَعَ وَسَجَدَ وَهُوَ قَائِمٌ، وَإِذَا قَرَأَ قَاعِدًا كَبَعَ وَسَجَدَ وَهُوَ قَاعِدٌ، وَكَانَ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ. [بخاری/ التطوع/ 1127] (عبدالله) کوری (شقیق) (T) ده‌لی: پرسپارم له (عائشه) (رضی الله عنها) کرد به باره‌ی نویژی سوننه‌تی پیغه‌مبه‌ری خواوه (E) وتی: له ماله‌وه له پیش نیوه‌رودا چوار رکاتی ده‌کرد، ئینجا له مانی دهرده‌چوو نویژی بو خه‌لکه‌که‌ش ده‌کرد، ئینجا ده‌هاته‌وه ماله‌وه دوورکاتی ده‌کرد، نویژی شیوانی به‌خه‌لکه‌که‌ه ده‌کرد، ئینجا ده‌هاته ماله‌وه دوورکاتی ده‌کرد، نویژی خه‌وتنانی به‌خه‌لکه‌که‌ه ده‌کرد، ده‌هاته ماله‌که‌ی من دوورکاتی ده‌کرد، له‌شه‌ودا نورکاتی ده‌کرد به‌تریشی تیداابوو، هه‌روه‌ها شه‌ویک به‌پیوه نویژی ده‌کرد، شه‌ویکی دریش به‌دانیشتنه‌وه کاتی به‌پیوه نویژی ده‌کرد له‌حاله‌تی وه‌ستانه‌وه ده‌چووه (رکوع) و (سجود) ، کاتیکیش به‌دانیشتنه‌وه نویژی ده‌کرد له‌حاله‌تی ،انیشتنه‌وه (رکوع) و (سجود)ی ده‌برد. کاتیکیش سپیده دهرده‌که‌وت دوورکاتی ده‌کرد.

(169) نویژی سوننه‌ت له‌مرگه‌وتا

369. عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ (T) قَالَ: احْتَجَرَ رَسُولُ اللَّهِ (E) حُجْبِرَةً بِخَصْفَةٍ أَوْ حَصِيرٍ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يُصَلِّي فِيهَا، قَالَ: فَتَتَّبِعْ إِلَيْهِ رِجَالًا، وَجَاءُوا بِصُلُونٍ بِصَلَاتِهِ، قَالَ: ثُمَّ جَاءُوا لَيْلَةً، فَحَضَرُوا وَأَبْطَأَ رَسُولُ اللَّهِ (E) عَنْهُمْ، نَالَ: فَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيْهِمْ، فَرَفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ، وَحَضَبُوا الْبَابَ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ (E) مُعْضَبًا، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((مَا زَالَ بِكُمْ صَنِيعُكُمْ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّكُمْ سَيَكْتَبُ عَلَيْكُمْ، فَعَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِي بُيُوتِكُمْ، فَإِنَّ خَيْرَ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا لَصَلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ)). وَفِي رِوَايَةٍ: أَنَّ النَّبِيَّ (E) اتَّخَذَ حُجْرَةً فِي الْمَسْجِدِ مِنْ حَصِيرٍ. [بخاری/ الجماعة و الإمامة/ 698]

(زید) کوری (ثابت) (T) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (E) ژوریکی بچکوله‌ی به‌حه‌سیر دروست کرد جاریکیان پیغه‌مبه‌ر (E) دهرچوو نویژی تیداابکات، چه‌ند پیاویک به‌شوینی‌دا رۆشتن، هاتن له‌دوایه‌وه نویژ بکه‌ن، جاریکی‌تر شه‌ویکیان هاتن و ناماده‌بوون، به‌لام پیغه‌مبه‌ر (E) دواکه‌وت، وتی: نه‌هات بو دیان، ئینجا ده‌نگیان به‌رزکرده‌وه‌و زیخیان کی‌شا به‌ده‌رگا‌که‌دا، ئینجا پیغه‌مبه‌ری خوا (E) هاته دهره‌وه‌و توپه‌یی پیوه دیاریوو، فه‌رموی: ((له‌سه‌ر

کرداره که تان [واته: نویرکردنی سوننهت به به رده و امی له مرگه و تدا] نه و نده به رده و امن، گومان ده به م له سه رتان فهرز بکریت، که واته له مالی خوتاندا نویرده کانتان [واته: سوننهت کان] بکن، خیرترین نویرتی مروقه نه و به که له مال هه بیکات، جگه له نویرتی فهرز.

(170) نویرتی سوننهت له مال هه

370_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (Y) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((إِذَا قَضَىٰ حَدُّكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ، فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيْبًا مِنْ صَلَاتِهِ، فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا.

(جابر کوری) عبدالله (ده لی: پیغه مبهری خوا) (E) فهرموویه تی: ((نه گهر به کیکتان له مرگهوت له نویرتی بویه هه، با به شی مال هه ش نویرتی به یلیت هه چونکه خوی گه وره خیری داناهه بو نویرته کانی مال هه ویش)).

(171) هه ریه که له نیوه با به چالاکی نویرتی بکات،

نه گهر ماندوبوو بادابنیشیت

371_ عَنْ أَنَسِ (T) قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ (E) الْمَسْجِدَ، وَحَبْلٌ مَمْدُودٌ بَيْنَ سَارِيَتَيْنِ، فَقَالَ: ((مَا هَذَا)). قَالُوا: لِرَيْبِ تَصَلِّي، فَإِذَا كَسَلْتَ أَوْ فَتَرْتَ أَمْسَكَتَ بِهِ. فَقَالَ: ((حُلُوهُ، لِيُصَلَ أَحَدُكُمْ نَشَاطَهُ، فَإِذَا كَسِلَ أَوْ فَتَرَ قَعَدَ)). [بخاری/ لتهدج/ 1099]

(انس) (T) ده لی: پیغه مبهری خوا (E) چوه مرگهوت، گورسیک له نیوان وو کوله که دا به سترابوو، فهرمووی: ((نه مه چییه)) وتیان: هی زهینه به نویرته دکات، کاتی هیلاک ده بییت یان بی هییز ده بییت دهستی پیوه ده گریت، له ویش (E) فهرمووی: ((بیکه نه وه، هه ریه کیکتان چهند توانای بوو نویرتی بکات، له گهر نهیتوانی یان هیلاک بوو بادابنیشیت)).

(172) خوشه ویشترین کار لای خوا به رده و امتری نیانه

372_ عَنْ عَلْقَمَةَ قَالَ: سَأَلْتُ أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ عَائِشَةَ (Y)، قَالَ: قُلْتُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ، كَيْفَ كَانَ عَمَلُ رَسُولِ اللَّهِ (E)، هَلْ كَانَ يَخْصُ شَيْئًا مِنَ الْأَيَّامِ؟ نَأَلَتْ: لَا، كَانَ عَمَلُهُ دِيمَةً، وَأَيْكُمْ يَسْتَطِيعُ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يَسْتَطِيعُ؟ [بخاری/ الرقاق/ 6101]

(علقمه) (t) ده‌لی: (له‌عائشه) (y) دایکی ئیماندارانم پرسی: نه‌ی دایکی ئیمانداران کاری پیغه‌مبه‌ری خوا (e) چون بوو، ئایا هه‌ندیك له‌روژه‌کانی نایه‌ت ده‌کرد؟ وتی: نه‌خیر کاری به‌رده‌وام بووه ئایا کی‌تان ده‌توانی نه‌وه‌ی که پیغه‌مبه‌ری خوا (e) توانیویه‌تی؟

(173) چه‌ند ده‌توانن نه‌وه‌نده‌ کاریکه‌ن

373. عن عائشة (y) زوج النبي (e): ان الحولاء بنت ثويت بن حبيب بن سعد ابن عبد العري مرت بها وعندها رسول الله (e)، فقلت: هذه الحولاء بنت ثويت، وزعموا انها لا تنام الليل. فقال رسول الله (e): ((لا تنام الليل؟ خذوا من العمل ما تطيقون، فوالله لا يسأم الله حتى تسأموا)). [بخاري/الإيمان/43]

(عائشه) (y) هاوسه‌ری پیغه‌مبه‌ر (e) ده‌لی: (حولاء) کچی (تویت) به‌لایدا نییه‌ری، پیغه‌مبه‌ری خوا (e) له‌لا بوو، وتم: نه‌مه حولاء کچی (تویت) ه‌ه‌ که ده‌لین گوايه به‌شه‌و ناخه‌وی، پیغه‌مبه‌ر (e) فه‌رموی: ((شه‌وناخه‌وی؟ چه‌ند ده‌توانن نه‌وه‌نده‌ کاریکه‌ن، سویند به‌خوا، خوا ماندوو ناییت له‌پادا‌شت بۆ نوسینتان] هه‌تا ئیوه [له‌کارکردن] ماندوو ده‌بن.

(174) شه‌ونویژی پیغه‌مبه‌رو (e) پارانه‌وه‌کانی

374. عن ابن عباس (t) قال: بت ليلة عند خالتي ميمونة، فقام النبي (e) من الليل فأتى حاجته، ثم غسل وجهه ويديه، ثم نام، ثم قام، فأتى القرية فأطلق سناقتها، ثم توضأ وضوءاً بين الوضوءين ولم يكثر، وقد أبلغ، ثم قام نصلي، فقممت فتمطيت، كراهية أن يرى أنني كنت أئتبه له، فتوضأت، فقام نصلي، فقممت عن يساره، فأخذ بيدي فأدارني عن يمينه، فتنامت صلاة رسول لله (e) من الليل ثلاث عشرة ركعة، ثم اضطجع فنام حتى نفخ (e)، وكان إذا نام نفخ، فأتاه بلال فأذنه بالصلاة، فقام فصلى ولم يتوضأ، وكان في دعائه: (اللهم اجعل في قلبي نوراً، وفي بصري نوراً، وفي سمعي نوراً، وعن يميني نوراً، وعن يساري نوراً، وفوقي نوراً، وتحتي نوراً، وأمامي نوراً، وخلفي نوراً، عظم لي نوراً)). قال كريب: وسبعا في الثابت. فلقيت بعض أئد العباس، تحدثني بهن فذكر: ((عصبي ولحمي ودمي وشعري وبشري)) وذكر خصلتين. [بخاري/الدعوات/5957]

(ابن عباس) (t) دهلی: شه ویکیان لای پوره (میمونه) م مامه وه، شه و بیغه مبه ر (e) هه ستا چوه دهر وه بوسه رئاو، ئینجا ده ست و دموچاوی شور دو هاته وه خه ته وه، ئینجا هه ستایه وه، هاته لای کونه ی ناوه که وه .هستنو ویژکی مام ناوه ندی گرت که زور پییه وه خه ریک نه بوو، به لام ته و اویش بو، ئنجا هه ستا و دهستی کرد به نو یژ کردن، منیش هه ستا و خوم کی شایه وه ﴿وه کو ئیستا به ناگا هاتبمه وه﴾ بونه وه ی شه وانه زانی که من به ناگا بووم و ناگام بی بووه، ده ستنو یژم گرت، شه وه ستایه وه بو نو یژ، منیش له لای چه پییه وه اوه ستا م، به لام دهستی گرت و خستمیه لای راستییه وه نو یژی شه و شه وه ی بیغه مبه ر (e) به سیانزه رکا ت ته و او بوو، پاشان راکشا و نوست هه تا پر خه ی یوه هات پیغه مبه ر که ده خه و ت پر خه ی ده هات، ئینجا بلال هات ناگا داری کرد که کاتی نو یژه، هه ستا و دهستی کرد به نو یژ کردن و ده ستنو یژی نه گرت. ﴿پاشان سه خوا پارایه وه﴾ له پارانه وه که شیدا شه مه هه بوو: ((خوایه گیان (نور) و رووناک ی بخره دلمه وه، رووناک ی بخره وه بینیمه وه، رووناک ی بخره بیستمه وه، رووناک ی بخره لای راستمه وه، رووناک ی بخره لای چه پمه وه، رووناک ی له سه رمه وه رووناک ی له ژیره وه، رووناک ی له به رده ماما، رووناک ی هه پشتمه وه، رووناک ی گه ره و فراوان بکه ی بوم.

(کریب) دهلی: چه و ت شو یذی تریشی و ت له لاشه ی ئاده میزاد (من له بیرم چوون) به لام گه ی شتم به یه کی له نه وه ی عباس باسی شه و چه ته ی بوکردم که شه مانه ن: دهماره کانم، گو شتم، خو ینم، مووه کانم، پیستم، دووشتی تریشی ت: ﴿له بیرم نه ماون﴾ .

375. عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ لِيُصَلِّيَ، فَتَنَحَّ صَلَاتَهُ بِرُكْعَتَيْنِ حَقِيقَتَيْنِ.

عائشه (y) دهلی: پیغه مبه ری خوا (e) که له شه ودا هه لده ستا بو نو یژ کردن، به دوو رکا تی سووک دهستی پیده کرد.

(175) پارانه وه ی پیغه مبه ر (e) له کاتی شه و نو یژدا

376. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ يَقُولُ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ بِنِ جَوْفِ اللَّيْلِ: ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نِيَامُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، أَنْتَ

به شی نـویژ (5)

لِحَقِّ، وَوَعْدِكَ الْحَقِّ، وَقَوْلِكَ الْحَقِّ، وَلِقَاؤِكَ حَقِّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ،
السَّاعَةُ حَقٌّ. اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ أَمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ، وَبِكَ
خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ. فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَآخَّرْتُ، وَ﴿مَا﴾ أَسْرَرْتُ وَأَعْلَنْتُ،
نُتِ إِلَهِي، لَأِ إِلَهَ إِلَّا أَنْتُ)). [بخاری/ التوحید/ 7060]

(ابن عباس) (T) ده‌لی: پیغمبره‌ری خوا (E) ئەگەر له‌قولایی شه‌ودا
نه‌ستابایه‌ بۆ نوێژکردن ده‌یفه‌رموو: ((خوایه‌گیان، سوپاس بۆ تۆیه‌، تۆ
یوناکی ئاسمانه‌کان و زه‌ویت، سوپاس بۆ تۆ، تۆ راگری ئاسمانه‌کان و
زه‌ویت، سوپاس بۆ تۆ، په‌روه‌ردگاری ئاسمانه‌کان و زه‌وی و نه‌وه‌ی
ه‌ناویاندایه‌، تۆ راستیت به‌لێنه‌که‌ت راسته‌، قسه‌کانت راستن، به‌دیدار
گه‌یشتنن راسته‌، به‌هه‌شت راسته‌، ئاگر راسته‌، رۆژی قیامه‌ت راسته‌، خوایه‌،
نه‌ها خۆم به‌تۆ سپاردوه‌، ئیمانم به‌تۆ هێناوه‌، ته‌نها پشتم به‌تۆ به‌ستوه‌،
بۆلای تۆ ده‌گه‌ریمه‌وه‌، له‌پێناو تۆداو به‌پشتیوانی تۆ دژایه‌تی ﴿بی‌باوه‌ران﴾م
کردوه‌، ته‌نها بۆلای شه‌ره‌که‌ی تۆ ده‌گه‌ریمه‌وه‌، ده‌ خۆش بیه‌ له‌گونا‌هه
بێشه‌وه‌کان و دوا‌ییه‌کانم، له‌وانه‌ش که‌شاردومنه‌ته‌وه‌ و له‌وانه‌ش که‌ناشکرام
کردون، تۆ فریادپه‌رس و فه‌رمانپه‌روای منی هیچ فریادپه‌رس و فه‌رمانپه‌روایه‌ک
نبیه‌ جگه‌ له‌تۆ)).

(176) چۆنیه‌تی شه‌ونویژو ژماره‌ی رکا‌ته‌کانی

377. عَنْ عَائِشَةَ (Y) قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ
مَشْرَةَ رَكَعَةٍ، يُوتِرُ مِنْ ذَلِكَ بِخَمْسٍ، لَأِ يَجْلِسُ فِي شَيْءٍ إِلَّا فِي آخِرِهَا.
(عائشه) (Y) ده‌لی: پیغمبره‌ری خوا (E) له‌شه‌ودا سیانزه رکا‌ت نوێژی
ه‌کرد، له‌وانه‌ پینچ رکا‌تی به‌سه‌ریه‌که‌وه‌ ده‌کرد، دانه‌ده‌نیشت، [واته‌: ته‌حیاتی
نه‌ده‌خویند] تا دوا رکا‌ت واته‌ ئه‌و پینچ رکا‌ته‌ی به‌یه‌ک تحیات کردوه‌.

(177) شه‌ونویژ دوو‌وه‌و وه‌تریش یه‌ک رکا‌ته‌ له‌گوتایی شه‌ودا

378. عَنْ ابْنِ عَمَرَ (Y): أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ (E) عَنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ؛ فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ (E): ((صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى، فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى
كَعَةً وَاحِدَةً تُوتِرُ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى)). [بخاری/ الوتر/ 946]

(ابن عمر) (T) ده‌لی: پیاویک په‌رسیاری له‌پیغمبره‌ری خوا (E) کرد له‌باره‌ی
شه‌ونویژه‌وه‌؟ پیغمبره‌ر (E) فه‌رمووی: ((نوێژی شه‌و دوو دووه‌، ئەگەر

به کیکتان ترسا روژ بیتهوه، باتاکه رکاتیک نه و نوژانهی کردونی تاکیان
کاتهوه)).

(178) شه نوویژ به پیوه به دانیشتنهوه

379_ عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقْرَأُ فِي شَيْءٍ مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ جَالِسًا، حَتَّى إِذَا كَبَّرَ قَرَأَ جَالِسًا، حَتَّى إِذَا بَقِيَ عَلَيْهِ مِنَ السُّورَةِ ثَلَاثُونَ أَوْ أَرْبَعُونَ آيَةً قَامَ فَقَرَأَهُنَّ، ثُمَّ رَكَعَ. [بخاری/ التهجید/ 1093]

(عائشه) (y) دهلی: نه مدیوه پیغه مبه (e) به دانیشتنهوه قورن ان بخوینی
ه نوژدا، هه تا به سالاجوو، که به سالاجوو ئینجا به دانیشتنهوه ده بخویند، هه تا
ه سووره تیکا سی چل نایه تی ده ما ئینجا هه لده ستایه وه به پیوه ده بخویند ،
ئینجا رکوعی ده برد).

(179) که راهه تی هه یه

پیاو هه موو شه و که به خوی نوویژی تیدا نه کات

380_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مسعود (t) قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (e) رَجُلٌ نَامَ يَلَّةَ حَتَّى أَصْبَحَ، قَالَ: ((ذَلِكَ رَجُلٌ بَالَ الشَّيْطَانَ فِي أُنْثِيهِ)) أَوْ قَالَ: ((فِي دُنْهِ)). [بخاری/ التهجید/ 1093]

(عبدالله) کوری (مسعود) (t) دهلی: له خزمهت پیغه مبه ری خوادا (e) باسی
پیاو کیان کرد که شه و کیان هه تا نوویژی به یانی خه وتوه، فه رموی:
(نه وه پیاویکه شه یان میزی کردوته گوئیکانیه وه)) یافه رموی (گوئییه وه)).

(180) نه گهر که سیک له نوویژدا وه نه وزی دا باراکشیت

381_ عَنْ عَائِشَةَ (y): أَنَّ النَّبِيَّ (e) قَالَ: ((إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ نَلِيرُقُدْ حَتَّى يَذْهَبَ عَنْهُ النَّوْمُ، فَإِنْ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى وَهُوَ نَاعِسٌ، لَعَلَّهُ يَذْهَبُ بِسُتَعْفَرُ فَيَسِبُ نَفْسَهُ)). [بخاری/ الوضوء/ 209]

(عائشه) (t) دهلی پیغه مبه (e) فه رموی هه تی: (نه گهر یه کیکتان له نوویژدا
خه وه نوچه بر دیه وه، باراکشیت، تاخه وه که ی ده روات، چونکه نه گهر
به خه الویی نوویژ بکات له وانه یه له باتی نه وه ی داوای لیخوشبوون بکات قسه
به خوی بلیت)).

(181) نه وهی گریکانی شهیتان دهکاته وه

382- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) - يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ (e) - قَالَ: ((يَعْقُدُ الشَّيْطَانُ عَلَى نَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ ثَلَاثَ عُقَدٍ إِذَا نَامَ، بِكُلِّ عُقْدَةٍ يَضْرِبُ: عَلَيْكَ لَيْلًا طَوِيلًا، فَإِذَا سَتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ ﴿U﴾ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، وَإِذَا تَوَضَّأَ انْحَلَّتْ عَنْهُ عُقْدَتَانِ، فَإِذَا صَلَّى انْحَلَّتْ الْعُقَدُ، فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ، وَإِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسَلَانًا)). [بخاري/ التجهد/ 1091]

له (ابوهریره) وه (t) که دهیگه یاننده پیغه مبهه (e) پیغه مبهه (e) نهرموویه تی: ((نه گهر به کیکتان خهوت شهیتان سی گری دهادت له پشتی سه ری، له مهر گریبه کیدا ده لی: له شه ویکی دریزدا بخه وه، به لام نه گهر هه ستاو ناوی خوا ی هیئا ﴿عزوجل﴾ گریبه کیان ده کریته وه، نه گهر ده ستنوژی گرت وه، میشیان ده کریته وه، نینجا نه گهر نوژی کرد هه رسیکیان ده کریته وه، نینجا چالکو دهر وون ناسوده ده بیت، نه گهر وانه کات دلپیس و ته مه ل ده بیت)).

(182) له شه ودا ساتیک هه یه که دوعای تیدا وهرده گریتی

383- عَنْ جَابِرٍ (t) قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (e) يَقُولُ: ((إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً، لَا بَوَاقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ، إِيَّاهُ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ)).

(جابر) (t) ده لی: بیستومه له پیغه مبهه (e) فهرموویه تی: ((له شه ودا ساتیک هه یه نه گهر موسلمان ری که وتی بکات له کاتیکا له خوا ده پاریتته وه بؤ کاری خیری دنیا و قیامت نه وا داواکاریه که ی بؤ دابین ده کات، نه وساته ش هه موو شه ویکدا هه یه)).

(183) هاندان بؤ پارانته وه وادی خوا له کوتابی شه ودا

384- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((يُنزِلُ اللَّهُ إِلَى السَّمَاءِ لَدُنِّيَا كُلَّ لَيْلَةٍ، حِينَ يَمْضِي ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ، فَيَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ أَنَا الْمَلِكُ. مَنْ ذَا الَّذِي يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ؟ مَنْ ذَا الَّذِي يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ؟ مَنْ ذَا الَّذِي سَتَعْفِرُنِي فَأَعْفِرَ لَهُ، فَلَا يَزَالُ كَذَلِكَ حَتَّى يُضِيَءَ الْفَجْرُ)).

(ابوهریره) (t) ده لی: پیغه مبهه ری خوا (e) فهرموویه تی: ((هه موو شه ویک کاتی سیبه کی شه و تیده په ری تی، خوا ی گهره داده به ریته ناسمانی به که می نیا و ده فهرموویت: (من پادشام، من به که می پادشام، کی داخوای هه یه لیم

باوه لآمی بدهمه وه، کی یه داواکاری لیم ههیه تابیده می؟ کییه داوای
یخوشبوونم لیده کات تالیی خو شیم ، هه ره بهوشیویه ده بی ههتا به ره به بیان
وونده بیته وه)).

(184) پوخته ی باسی شه ونویژو

که سی نه یکرد له بهر خهویا له بهر نه خوشی

385- عَنْ زُرَّارَةَ: أَنَّ سَعْدَ بْنَ هِشَامِ ابْنَ عَامِرٍ أَرَادَ أَنْ يَخْرُؤَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ (U)، فَقَدِمَ الْمَدِينَةَ، فَأَرَادَ أَنْ يَبِيعَ عَقَارًا ﴿لَهُ﴾ بِهَا، فَيَجْعَلُهُ فِي السَّلَاحِ وَالْكَرَاعِ، يَجَاهِدُ الرَّومَ حَتَّى يَمُوتَ، فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ لَقِيَ أَنَسًا مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ، فَنَهَوَهُ مِنْ ذَلِكَ، وَأَخْبِرُوهُ: أَنَّ رَهْطًا سَأَلُوا زُرَّارَةَ فِي حَيَاةِ نَبِيِّ اللَّهِ (E)، فَنَهَاهُمْ نَبِيُّ اللَّهِ (E) وَقَالَ: ((أَلَيْسَ لَكُمْ فِي أَسْوَةٍ)). فَلَمَّا حَدَّثُوهُ بِذَلِكَ رَاجَعَ امْرَأَتَهُ وَقَدْ كَانَتْ طَلَّقَهَا، وَأَشْهَدَ عَلَى رَجْعَتِهَا، فَأَتَى ابْنَ عَبَّاسٍ فَسَأَلَهُ عَنْ وَثْرِ رَسُولِ اللَّهِ (E)؟ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى أَعْلَمِ أَهْلِ الْأَرْضِ بِوَثْرِ رَسُولِ اللَّهِ (E)؟ نَالَ: مَنْ؟ قَالَ: عَائِشَةُ (Y)، فَأَتَاهَا فَسَأَلَهَا، ثُمَّ أَتَيْتَنِي فَأَخْبِرْنِي بِرَدِّهَا عَلَيْكَ. نَأْتَلَقْتُ إِلَيْهَا، فَأَتَيْتُ عَلَى حَكِيمِ بْنِ أَفْلَحٍ، فَاسْتَلْحَقْتُهَ إِلَيْهَا، فَقَالَ: مَا أَنَا بِقَارِبِهَا، لِأَنِّي نَهَيْتُهَا أَنْ تَقُولَ فِي هَاتَيْنِ الشَّيْعَتَيْنِ شَيْئًا، فَأَبَتْ فِيهِمَا إِلَّا مُضِيًّا. نَالَ: فَأَقْسَمْتُ عَلَيْهِ فَجَاءَ، فَأَتَلَقْنَا إِلَى عَائِشَةَ (Y) فَاسْتَأْذَنَّا عَلَيْهَا، فَأَذَنْتَ لَنَا، نَدَخَلْنَا عَلَيْهَا، فَقَالَتْ: أَحْكِيمُ؟ فَعَرَفْتُهُ، فَقَالَ: نَعَمْ. فَقَالَتْ: مَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: سَعْدُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَتْ: مَنْ هِشَامٌ؟ قَالَ: ابْنُ عَامِرٍ، فَتَرَحَّمْتُ عَلَيْهِ، وَقَالَتْ خَيْرًا - قَالَ نَتَادَةٌ: وَكَانَ أُصِيبُ يَوْمَ أُحُدٍ - فَقُلْتُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ أُنَبِّئِنِي عَنْ خُلُقِ رَسُولِ اللَّهِ (E) قَالَتْ: أَلَسْتَ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ؟ قُلْتُ: بَلَى، قَالَتْ: فَإِنَّ خُلُقَ نَبِيِّ اللَّهِ (E) كَانَ الْقُرْآنَ، قَالَ: فَهَمَمْتُ أَنْ أَقُومَ وَلَا أَسْأَلَ أَحَدًا عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أَمُوتَ، ثُمَّ بَدَأَ لِي نَقُلْتُ: أُنَبِّئِنِي عَنْ قِيَامِ رَسُولِ اللَّهِ (E). فَقَالَتْ: أَلَسْتَ تَقْرَأُ: ﴿يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ﴾؟ نَلْتُ: بَلَى، قَالَتْ: فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ افْتَرَضَ قِيَامَ اللَّيْلِ فِي أَوَّلِ هَذِهِ السُّورَةِ، فَقَامَ نَبِيُّ اللَّهِ (E) وَأَصْحَابُهُ حَوْلًا، وَأَمْسَكَ اللَّهُ خَاتَمَتَهَا اثْنَيْ عَشَرَ شَهْرًا فِي السَّمَاءِ حَتَّى أُنزَلَ اللَّهُ فِي آخِرِ هَذِهِ السُّورَةِ التَّخْفِيفَ، فَصَارَ قِيَامُ اللَّيْلِ تَطَوُّعًا بَعْدَ نَبِيضَةٍ. قَالَ: قُلْتُ: يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ أُنَبِّئِنِي عَنْ وَثْرِ رَسُولِ اللَّهِ (E). فَقَالَتْ: كُنَّا نَعُدُّ لَهُ سَوَاكُهُ وَطَهْرَهُ، فَيَبْعَثُهُ اللَّهُ مَا شَاءَ أَنْ يَبْعَثَهُ مِنَ اللَّيْلِ، فَيَسُوكُ وَيَتَوَضَّأُ يَصِلِي تَسْعَ رَكَعَاتٍ، لَّا يَجْلِسُ فِيهَا إِلَّا فِي التَّامِنَةِ، فَيَذْكُرُ اللَّهَ وَيَحْمَدُهُ

يَدْعُوهُ، ثُمَّ يَنْهَضُ وَلَا يُسَلِّمُ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّ التَّاسِعَةَ، ثُمَّ يَقْعُدُ فَيَذْكُرُ اللَّهَ
يَحْمَدُهُ وَيَدْعُوهُ، ثُمَّ يُسَلِّمُ تَسْلِيمًا يُسْمَعُنَا، ثُمَّ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ بَعْدَ مَا يُسَلِّمُ وَهُوَ
نَاعِدٌ، وَتِلْكَ إِحْدَى عَشْرَةَ رَكَعَةً يَا بُنَيَّ، فَلَمَّا سَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ (ع) وَأَخَذَهُ اللَّحْمُ أَوْ تَرَ
سِنْعًا، وَصَنَعَ فِي الرُّكَعَتَيْنِ مِثْلَ صَنِيعِهِ الْأَوَّلِ، فَتِلْكَ تِسْعٌ يَا بُنَيَّ، وَكَانَ نَبِيُّ اللَّهِ
(ع) إِذَا صَلَّى صَلَاةً أَحَبَّ أَنْ يُدَاوِمَ عَلَيْهَا، وَكَانَ إِذَا غَلِبَهُ نَوْمٌ أَوْ وَجَعَ عَنْ قِيَامٍ
لِلَّيْلِ صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتِي عَشْرَةَ رَكَعَةً، وَلَا أَعْلَمُ نَبِيَّ اللَّهِ (ع) قَرَأَ الْقُرْآنَ كُلَّهُ
بِئِيَّةٍ، وَلَا صَلَّى لَيْلَةً إِلَى الصُّبْحِ، وَلَا صَامَ شَهْرًا كَامِلًا غَيْرَ رَمَضَانَ. قَالَ:
نَأْطَلُّقْتُ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ فَحَدَّثَنِي بِحَدِيثِهَا، فَقَالَ: صَدَقْتَ لَوْ كُنْتُ أَقْرَبُهَا أَوْ أَدْخُلُ
مَعَهَا لَأْتِيْتُهَا حَتَّى تُشَافِهَنِي بِهِ. قَالَ: قُلْتُ: لَوْ عَلِمْتُ أَنَّكَ لَا تَدْخُلُ عَلَيْهَا مَا
حَدَّثْتُكَ.

(زرارة) ده لئ: (سعد) كورى (هشام) كورى (عامر) (T) ويستى غه زابكات
ه رئى خوا (عزوجل) هات بو مه دينه، ويستى نهو زه وييهى له مه دينه هه يبوو
بى فرؤ شيت، بيدات به چهك و تفاقى جهنگى، بوئه وهى تا مه ريت غه زاي رومى
بى بكات، كه هاته مه دينه كه يشت به چه ند كه سيك له خه لكى مه دينه، ريگايان
ه دا نهو كاره بكات، پييان راگه ياند كه له سه رده مى پيغه مبه ردا (ع) كو مه ليكى
شهش كه سى ويستيان نهو كاره بكن، به لام پيغه مبه ر (ع) ريگاي پينه دان و
بئى فه رمون: ((نايما له منا پيشهنگى و سه مه شقى نابينن؟)) كاتى نهو بيان
بو سه عد گيرايه وه، سه عد ژنه كهى گيرايه وه ژيرسايهى خوى كه پيشتر ته لاقى
ابوو، شا به تيشى له سه ر گيرانه وهى ژنه كهى گرت، ئينجا سه عد هاته
خرمهت (ابن عباس). پرسيارى وه ترى پيغه مبه رى (ع) ليكرد، نهو يش پئى و ت:
بو كه سيكت نيشان نه دم كه له خه لكى سه ر زه ويدا له هه موو كه س شاره زاتره به
ره ترى پيغه مبه رى خوا؟ وتى: كئيه؟ وتى (عائيشه) (رضى الله عنها). بچؤ بو
دى، لئى پيرسه و، له دو اييدا هه واله كهش بو من بهينه ره وه. سه عد
ه لئى كه و تمه رى بو لاي (عائيشه)، له ريگادا چووم بو لاي (حكيم) كورى
افلح) داوام ليكرد كه له گه لما بيٚت وتى: من نايه م بو لاي، چونكه ناگادارم كرد
كه له ناكوكى نيوان نهو دوو كو مه له (على و معاويه) دا هيچ نه لئى، به لام گوئى
نه دا يى بو قسه ي تي دارد. سه عد وتى: سويندم خوارد كه بيٚت (حكيم) ئينجا
بات و چووين بو لاي عائيشه، داواي مو له تمان لي كورد، نهو يش مو له تى داين،

بەشى نويژ (5)

چووينە ژوورە، عائيشە وتى: تۆحەكىمى؟ ناسىي، وتى: بەلى، ئەوئيش
رتى: كىت لەگەلدایە؟ وتى: (سەعد كورى هيشام) وتى: كام هيشام؟ وتى:
كورى(عامر) دۇعاى خىرى بۆكردو ناوى بەچاك برد. (قتاده) دەلى: عامر (T)
هەجەنگى (احد) شەهیدبوو.

سەعد دەلى: بەعائيشەم وت: ئەى دايكى ئيمانداران، ئاگادارم بكة
هەروشتى پيغەمبەر(E) وتى: ئايا تۆ قورئان ناخوينى؟ وتم: بەلى، وتى:
هوشتى پيغەمبەر(E) قورئان بوو، ويستم هەستم و هەتا ماوم هيج شتى
هەكەس نەپرسىم، دوايى بىرم كردهو وتم: ئاگادارم بكة لەبارەى هەستانى
شەوى بۆ شەونويژ، ئەوئيش وتى: ئايا ﴿يا ايها المزمّل﴾ ناخوينى؟ وتم:
بەلى. وتى: خواى گەورە لەسەرەتاي ئەم سوورتهدا شەونويژى فەرزكرد هەتا
سالىك پيغەمبەر(E) هاوئلانى كرديان، خواى گەورە كۆتايى ئەم سوورتهى
وانزە مانگ لەئاسمانا هيشتهو و نەينارده خوارەو، لەدواى سالىك لەكۆتايى
ئەم سوورتهدا ئاسانكارىي ناردە خوارەو و كردى بەسووننەت. دواى
نەرزبوونى.

سەعد دەلى: پرسىم لەعائيشەو وتم: ئەى دايكى ئيمانداران ئاگادارم بكة
هەوتەرى پيغەمبەر(E) ئەوئيش وتى: سيواك و ئاوى دەستنويزمان بۆ ئامادە
هەكرد ئەوئەندەى خوايىستى لەسەر بوايە لەشەوودا بيىدارى دەكردەو
سيواكى دەكردو، دەستنويزى دەشت و نۆ ركاتى دەكرد، لەركاتى هەشتەما
نەبى لەهيجياندا دانەدەنيشت، كەدادەنيشت يادو سوپاسى خواىدەكردو
دۇعاى دەكرد، سەلامى نەدەدايەو هەلدەستايەو ركاتى نۆيەكى دەكرد،
هەپاشا دادەنيشت و يادو سوپاسى خواو دۇعاى دەكردو ئينجا سەلامى
هەدايەو دەيدا بەگويماندا.

ئينجا دووركاتى بەدانىشتنەو دەكرد ئەوە يانزە ركات ئەى كورى شيرىم
كاتى پىربوو، گوشتى گرت حەوت ركات وەترى دەكرد، هەرچۆن دووركاتى
بەدانىشتنەو لەدواى نۆركاتەكە دەكرد، لەدواى حەوتەكەش دووركاتەكەى
بەدانىشتنەو دەكرد ئەوەنۆركات ئەى كورى شيرىم، پيغەمبەر(E) هەر
نويژكى بكردايە حەزى دەكرد كەبەردەوام بيىت لەسەرى. هەرکاتىيىكىش خەو
با ئازار زورى بۆ بهيئايەو نەيتوانايە شەو هەستى بەرۆژدا دوانزە ركاتى

هـکرد. هـرگیز ناگادارنیم که پیغهمبهـر (E) له شه ویکدا هـموو قورئانی خویندبیت، هیچ شه ویک هـه تا به یانی نویرژی نه کردوه جگه له له مانگی مه زانیش هیچ مانگیک به ته وای به رۆژو نه بووه.

سهعد دهلی: چووم بۆلای (ابن عبسا) (t) وه لاهمه کهی (عائیشه) م (رضی لله عنها) بۆ برده وه شه ویش وتی: راستی وتوو، شه گهر من بچوما به بۆلای و سهردانم بگردایه، شه چووم بۆشه وهی له ده می خوئی شه مه م بییستایه سهعد وتی: شه گهر به زمانیا به که ته قو لیلی دلگرانی و سهردانی ناکهیت، فهرموده کهیم بۆ نه ده گهرایته وه.

(185) نویرژی وتر

386_ عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: مِنْ كُلِّ اللَّيْلِ قَدْ أُوتِرَ رَسُولُ اللَّهِ (E)، مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ، وَأَوْسَطِهِ، وَآخِرِهِ، فَأَنْتَهَى وَثَرَهُ إِلَى السَّحْرِ. [بخاري/ الوتر/ 951]

عائیشه (رضی الله عنها) دهلی: له هه موو کاته کانی شه ودا پیغهمبهـر (وه تری کردوه، له سه رتای شه وداو له ناوهر راستی شه وداو، له کو تایی شه ودا، له کو تایی ته مه نیدا وه تره کهی بردۆته کاتی پارشیو.

(186) له وه ترو دوورکاتی به ره به یاندا

387_ عَنْ أَنَسِ بْنِ سِيرِينَ (t) قَالَ: سَأَلْتُ ابْنَ عَمَرَ: قُلْتَ: أَرَأَيْتَ الرَّكْعَتَيْنِ نَبِيلَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ أَوْ طِيلَ فِيهِمَا الْقِرَاءَةَ؟ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يُصَلِّي مِنْ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَيُوتِرُ بِرُكْعَةٍ. قَالَ: قُلْتَ: إِنِّي لَسْتُ عَنْ هَذَا أَسْأَلُكَ. قَالَ: إِنَّكَ ضَخْمٌ، أَلَا تَدْعُنِي أَسْتَقْرِئُ لَكَ الْحَدِيثَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى، وَيُوتِرُ بِرُكْعَةٍ، وَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْغَدَاةِ كَأَنَّ الْأَذَانَ بِأَذْنِيهِ. [بخاري/ الوتر/ 946]

(انس) کوری (سیرین) (t) دهلی: له (ابن عمر) پرسى وتم: ئایا ناگاداری هـدوورکاتی پیش نویرژی به یانی ئایا خویندنی به دریرژی تیا ده خویند؟ وتی: پیغهمبهـر (E) له شه ودا دوورکات نویرژی ده کردو وه تریشی به یه ک رکات، وتم بن شه ووت لئ نا پرسم، وتی: تۆزلی [واته گیلی] ئایا نا هیلی هـموو فهرموده کهت بۆ بخوینمه وه: پیغهمبهـری خوا (E) له شه ودا جوت جوت نویرژی ده کرد، به یه ک کاتیش دوا به دهینا، دوورکاتیشی ده کرد پیش نویرژی به یانی وه کو بانگه که مه به سستی قامه ته [له گویندا بزرنگیته وه] [واته: دوورکاتی کورتی ده کرد].

(187) نهوهی دهترسی له کۆتایی شهودا به ناگانه یتهوه

با له سه ره تاوه وه تر بکات

388- عَنْ جَابِرٍ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((مَنْ خَافَ أَنْ لَا يَقُومَ مِنْ خَيْرِ اللَّيْلِ فَلْيُوتِرْ أَوْلَاهُ، وَمَنْ طَمِعَ أَنْ يَقُومَ آخِرَهُ فَلْيُوتِرْ آخِرَ اللَّيْلِ، فَإِنَّ صَلَاةَ خَيْرِ اللَّيْلِ مَشْهُودَةٌ، وَذَلِكَ أَفْضَلُ)).

(جابر) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: (شهوهی دهترسی له کۆتایی شهودا به ناگانه یتهوه به سه ره تاوی شهوهوه وه تره که ی بکات، نهوکه سه عیش که به تهمایه له کۆتایی شهودا ههستی با له کۆتایی شهودا به تره که ی بکات، چونکه نوێژی کۆتایی شهوه فریشته کان شایه تی بو ده دن ، له مه شیان با شتره).

(188) وه تر بکه ن پیش نهوهی روژ بیتهوه

389- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) قَالَ: ((أُوتِرُوا قَبْلَ أَنْ تُصْبِحُوا)).

(ابو سعید) کوری (t) دهلی: پیغه مبهر (e) فهرموویه تی: (وه تر بکه ن پیش نهوهی روژ بیتهوه).

(189) خیری قورنان خویندن له نوێژدا

390- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَيُّبُ أَحَدُكُمْ إِذَا رَجَعَ لَىٰ أَهْلِهِ أَنْ يَجِدَ فِيهِ ثَلَاثَ خَلْفَاتٍ عِظَامِ سِمَانٍ)). قُلْنَا: نَعَمْ. قَالَ: ((فَتَلَاثَ آيَاتٍ بَقْرًا بَهَنَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثِ خَلْفَاتٍ عِظَامِ سِمَانٍ)).

(ابوهریره) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فهرموویه تی: ئایا یه کیکتان بیی خو شه کاتی گه رایه وه بو ماله وه یان، لهوی سی و شتری ناوسی گه وره ی نه له وه له مانیان بییت) وتمان: به لی فهرمووی: ده هه ره که سیکتان له نوێژه که ییدا سی نایه ت بچوینی با شتره بو ی له سی و شتری ناوسی گه وره ی قه له وه).

(190) سووره ته کانی (المفصل)⁽¹⁾

⁽¹⁾ المفصل: به شی کۆتایی قورنانه که سوورته کانی کورتن و نایه ته کانی کورتن ه سوورتهی الحجاته وه ده ست پیده که ن هه ندیک رای جیا و زیش هیه.

391- عَنْ أَبِي وَائِلٍ (t) قَالَ: غَدَوْنَا عَلَى عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ مَسْعُودٍ (t) يَوْمًا بَعْدَ مَا صَلَّيْنَا الْغَدَاةَ، فَسَلَّمْنَا بِالْبَابِ فَأَذِنَ لَنَا، قَالَ: فَمَكَّتْنَا بِالْبَابِ هُنَيْئًا. قَالَ: نَخَرَجَتِ الْجَارِيَةُ فَقَالَتْ: أَلَا تَدْخُلُونَ؟ فَدَخَلْنَا فَإِذَا هُوَ جَالِسٌ يُسَبِّحُ، فَقَالَ: مَا نَعْمَكُمُ أَنْ تَدْخُلُوا وَقَدْ أَذِنَ لَكُمْ؟ فَقُلْنَا: لَا، إِلَّا أَنَا ظَنَنَّا أَنْ بَعْضَ أَهْلِ الْبَيْتِ نَائِمٌ. قَالَ: ظَنَنْتُمْ بِالِابْنِ أَمْ عَبْدِ غَفْلَةٌ؟ قَالَ: ثُمَّ أَقْبَلَ يُسَبِّحُ حَتَّى ظَنَّ أَنَّ الشَّمْسَ قَدْ طَلَعَتْ، فَقَالَ: يَا جَارِيَةُ انْظُرِي هَلْ طَلَعَتْ؟ قَالَ: فَنَظَرْتُ فَإِذَا هِيَ لَمْ تَطْلُعْ؛ فَأَقْبَلَ بِسَبِّحٍ حَتَّى ﴿إِذَا﴾ ظَنَّ أَنَّ الشَّمْسَ قَدْ طَلَعَتْ، قَالَ: يَا جَارِيَةُ انْظُرِي هَلْ طَلَعَتْ؟ فَنَظَرْتُ فَإِذَا هِيَ قَدْ طَلَعَتْ. فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَقَالَنَا يَوْمَنَا هَذَا. فَقَالَ مَهْدِيٌّ: أَحْسِبُهُ قَالَ: وَلَمْ يُهْلِكْنَا بِدُنُوبِنَا. قَالَ: فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: قَرَأْتُ الْمُفْصَلَ لِبَارِحَةَ كُلُّهُ. قَالَ: فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: هَذَا كَهَذَا الشَّعْرِ، إِنَّا لَقَدْ سَمِعْنَا الْقُرَّانَ، وَإِنِّي أَخْفَظُ الْقُرَّانَ الَّتِي كَانَ يَقْرَأُهَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ثَمَانِيَةَ عَشَرَ مِنَ الْمُفْصَلِ، سُوْرَتَيْنِ مِنْ آلِ ﴿حَم﴾. [بخاری/ فضائل القرآن/ 4756]

(ابووائل) (t) ده‌لی: رُوژیکیان له‌به‌ره‌به‌یاندا دواى نوژی به‌یانی چوین بۆ لای (عبدالله) کوری(مسعود) (t) له‌ده‌رگادرا سه‌لامان کرد، نه‌ویش نه‌رموی لیگردین، ده‌لی: که‌میک له‌ده‌رگا‌که‌دا وه‌ستاین که‌هاته‌ ده‌ره‌وه‌و وتی: نایا نایه‌نه ژوره‌وه؟ چوینه ژوره‌وه ده‌بینین دانیش‌تووه ته‌زییحات ده‌کات، تی: چی ری‌ی لیگرتن نه‌یه‌نه ژوره‌وه خو‌ فه‌رموتان لیگرا؟ وتمان: ئیمه‌ گومانمان وابوو که‌خیزانی مال‌ نوستوون ، وتی: نایاگومان واده‌بن به‌که‌سوکاری (ابن ام‌ عبدالله) که‌بی‌ناگابن؟ ئینجا ده‌ستی کرده‌وه به‌ته‌زییحات له‌تا وای گومان برد که‌خۆر که‌وتوو، وتی: نه‌ی که‌نیزه‌ک ته‌ماشای بکه‌ بزانه‌ خۆر که‌وتوو که‌ه‌ویش ته‌ماشای کرد هیشتا خۆرنه‌که‌وتوو، وتی: نه‌ی‌ی که‌نیزه‌ک : ته‌ماشای بکه‌ بزانه‌ خۆر که‌وتوو؟ ته‌ماشای کرد خۆرنه‌که‌وتوو نه‌ویش فه‌رموی: سوپاس بۆ خوای په‌روه‌رگاری جیهانیان که‌ نه‌مرۆیش به‌گوناهه‌کانمان نه‌یگرتین، پیاویک له‌خه‌لکه‌که‌ وتی: نه‌مشه‌وی راپوردوو هه‌مو سووره‌ته‌کانی (المفصل)م‌گشت خوینده‌وه، (عبدالله) وتی: دیاره‌ به‌په‌له‌ وه‌ک شیعیر خویندووته‌، ئگاداربه‌ که‌من (قرائن)ه‌کانم بیستوو له‌پیغه‌مبه‌ری خوا(ع) و له‌به‌ریشمن نه‌وانه‌ی که‌ پیغه‌مبه‌ر(ع) ده‌یخوینده‌وه که‌ هه‌ژده‌ سوورتن له‌(المفصل)و دوو سووره‌تیش له‌گروپی حامیمه‌کان.

(191) نه وهی له باره‌ی نوژی ره مه زاندا هاتوو

392- عن عائشة (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) خَرَجَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ، فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ، فَصَلَّى رِجَالَ بَصَلَاتِهِ، فَأَصْبَحَ النَّاسُ يَتَحَدَّثُونَ بِذَلِكَ، فَأَجْتَمَعَ أَكْثَرُ بِهِمْ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (e) فِي اللَّيْلَةِ الثَّانِيَةِ فَصَلَّوْا بِصَلَاتِهِ، فَأَصْبَحَ النَّاسُ يَذْكُرُونَ ذَلِكَ، فَكَثُرَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّلَاثَةِ، فَخَرَجَ فَصَلَّوْا بِصَلَاتِهِ، فَلَمَّا كَانَتِ اللَّيْلَةُ الرَّابِعَةَ عَجَزَ الْمَسْجِدُ عَنْ أَهْلِهِ، فَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ (e) نَظْفَقَ رِجَالَ مِنْهُمْ يَقُولُونَ: الصَّلَاةُ، فَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ (e) حَتَّى خَرَجَ صَلَاةَ الْفَجْرِ، فَلَمَّا قَضَى الْفَجْرَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ ثُمَّ تَشَهَّدَ، فَقَالَ: ((أَمَّا بَعْدُ، نَابَهُ لَمْ يَخَفْ عَلَيَّ شَأْنُكُمْ اللَّيْلَةَ، وَلَكِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ صَلَاةُ اللَّيْلِ نَعَجِّرُوا عَنْهَا)). وفي رواية: ذلك في رمضان. [بخاري/ الجمعة/ 882]

(عائشه) (t) ده‌لی: پیغه مبه‌ری خوا (e) شه‌ویکیان چوو مه‌زگه‌وت نوژی کرد، چه‌ند پیاویک نوژیان له‌گه‌لدا کرد، خه‌لکی بو سبه‌ینی باسی نه‌و نوژیان کرد، خه‌لک زورتر کو‌بوویه‌وه‌و له‌دوای پیغه مبه‌ره‌وه (e) نوژیان کرد، بو سبه‌ینی باس له‌ونوژی‌ه‌کرا، له‌شه‌وی سییه‌مدا نامادبووانی مزگه‌وت زورتربوون، کاتی هاته‌ دهره‌وه بو مزگه‌وت نوژیان له‌گه‌لدا کرد، کاتی شه‌وی چوارمه‌ هات مزگه‌وته‌که که‌سی تری نه‌ده‌گرت، پیغه مبه‌ر (e) نه‌و شه‌وه نه‌چوو بو مزگه‌وت که‌نوژیان بو بکات، بو‌یه که‌سانیک ده‌ستیان کرد به‌قسه‌کردن و ده‌یانوت: نوژی، به‌لام پیغه مبه‌ر نه‌و شه‌وه نه‌چوو بو مزگه‌وت که‌نوژیان بو بکات، بو‌یه که‌سانیک ده‌ستیان کرد به‌قسه‌کردن و ده‌یانوت: نوژی، به‌لام پیغه مبه‌ر (e) نه‌چوو بو ناویان، هه‌تا کاتی نوژی به‌یانی هات، کاتی نوژی به‌یانی کوتایی هات رووی کرده‌ خه‌لکه‌که، ئینجا شایه‌تومانیکی هی‌ناو نه‌رمووی: ((کاروباری نه‌مشه‌وی ئیوه به‌من شاراو نه‌بوو له‌وه‌ترسام که‌نوژی شه‌و فه‌رز بکریت له‌سه‌رتان ئیوه‌ش نه‌توانن بی‌که‌ن)) له‌ریوایه‌تیکی‌شا: نه‌وه مه‌زه‌زاندا بوو.

(192) هاندان بو شه‌ونوژی ره مه‌زان

393- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يُرَغَبُ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ بِنِ غَيْرِ أَنْ يَأْمُرَهُمْ فِيهِ بِعَزِيمَةٍ، فَيَقُولُ: ((مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ)). فَتُؤْفَى رَسُولُ اللَّهِ (e) وَالْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ، ثُمَّ كَانَ الْأَمْرُ

بەشی نـوویژ (5)

مَلَىٰ ذَٰلِكَ فِي خِلَافَةِ أَبِي بَكْرٍ، وَصَدْرًا مِنْ خِلَافَةِ عُمَرَ (Y) عَلَىٰ ذَٰلِكَ. [بخاری/ ایمان/ 37]

(ابوهریره) (t) دەلی: پیغمبەری خوا (e) هانی دەدا بۆشەونویژی دەمەزان بەبێئەوێ فەرمانیان پێبکات، دەیفەرموو: ((هەركەس لەرەمەزاندە بەبروای تەواوو بەھیوای پاداشتەوێ شەونویژ بکات، خوا لەگوناھە پێشوەکانی خۆش دەبێت)) هەتا پیغمبەر (e) کۆچی دوایی کردو کار بەم شیوەیە بوو، هەسەردەمی ابوبکر و سەرەتای خەلافەتی عمریشدا (t) هەر بەو شیوەیە بوو مەبەست لەنویژی تەراویحە].

لەبلاوکراوەکانی مالىپەری ئیمان وەن

www.iman1.com

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆنوویبوونەوێ ئیمان

imanonekurd@yahoo.com

